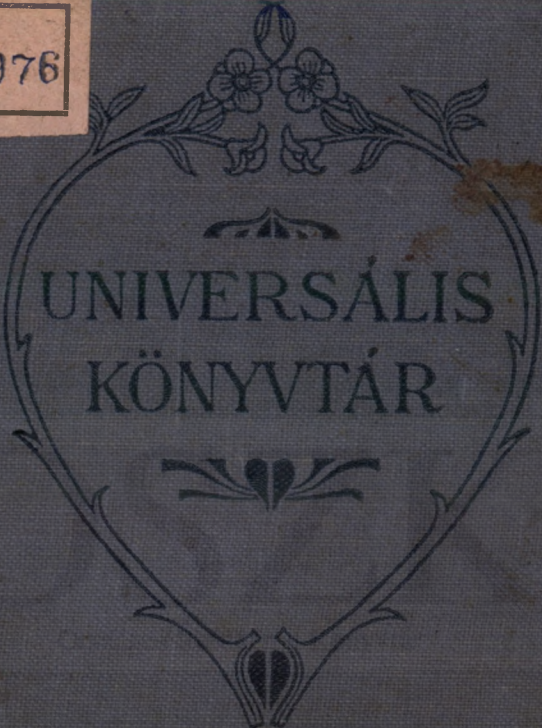

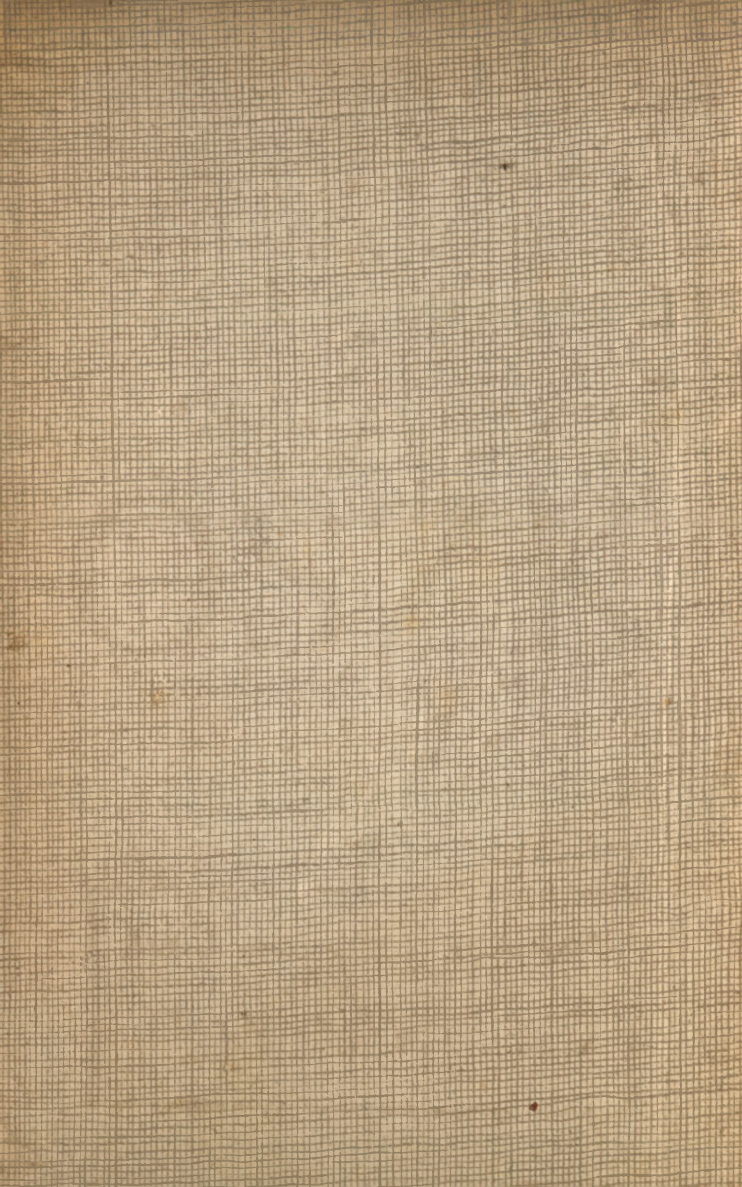
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

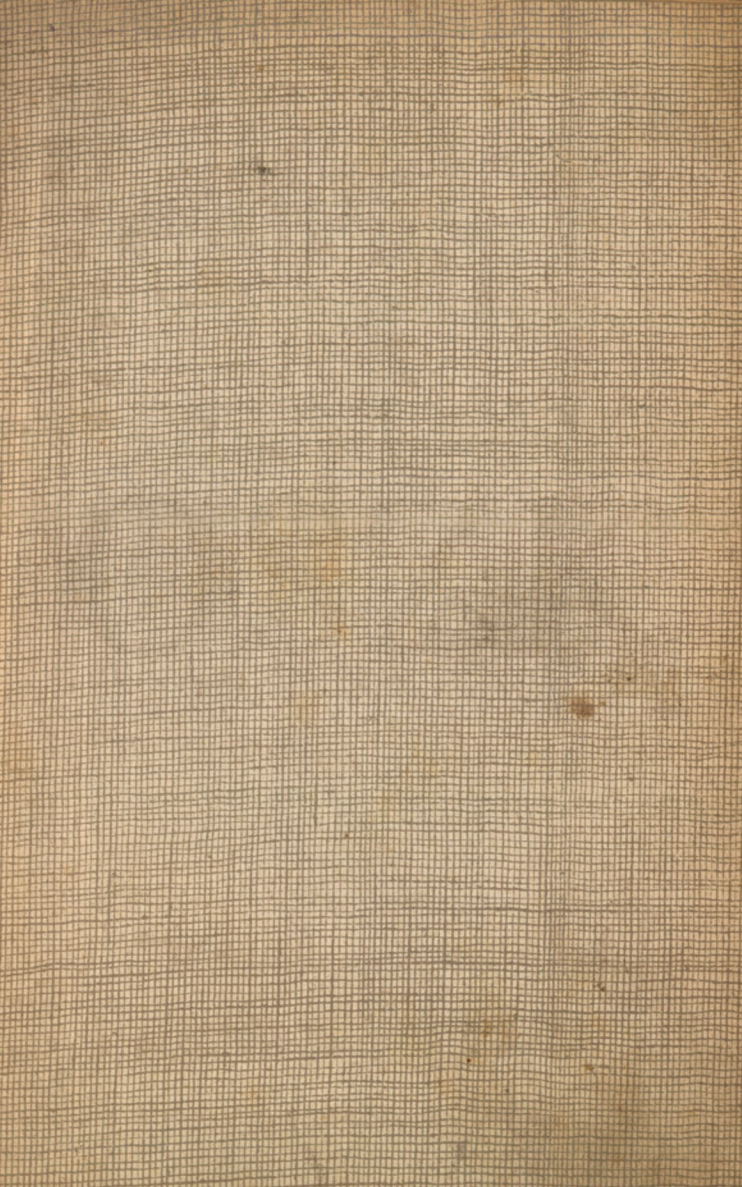
801976

UNIVERSÁLIS
KÖNYVTÁR

Thurston Katherine Cecil
Chilcote képviselő

OSZAK

CHILCOTE KÉPVISELŐ

REGÉNY

IRTA

THURSTON KATHERINE CECIL

FORDITOTTA

GINEVERNÉ GYÓRY ILONA

MÁSODIK KÖTET

BUDAPEST,
SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA
ANDRÁSSY-UT 16.

CHILBOTÉ KÉPVISELŐ

NYOMV.

1874

NYOMDASZERKEZÉSI KÖNYVTÁR

OSZK

OSZK

2
R

301.976

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR	
B	Növedéknapló
1951 év	1470 SZ

R
1965

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Loder szavaira csend állott be; valami kényelmetlen megszakadása a gondolatok folyamának. Minden látszat szerint elég közönséges esemény volt az, hogy Chilcote nevére távirat érkezék; s mégis a szünet alatt, amely reá következett, mindketten érezték, hogy valami zavaró hang csendült közbe. Mintha az egymás megértéséhez vezető fonal egyszerre kihullott volna a kezükből. Csakhogy míg az ok az egyik előtt rejtve volt teljesen, addig a másik nagyon is tisztán látta azt.

Loder látta, amint a hívó szó kísértete egyre átlátszóbbá, egyre fehérebbé halványodott; aztán szétesett légies parányokra és fölrepült a kandalló kéményén át. Amint az utolsó foszlány is eltűnt szem elől, Loder megfordult és rátekintett az asszonyra.

— Már csaknem rávett, hogy lekössem magamat, — mondotta, de a törekvés, hogy az érzelmeit elrejtse, kimértté tette a hangját.

Éva nyugodt pillantással viszonzta a férfi

tekintetét, de az alig vette azt észre. A lelkét valami nagy csapásnak és a magán való szánakozásnak keserü érzése töltötte el színig, elnyomva pillanatra minden mást.

Éppen most, ebben a pillanatban kellett az élet minden javának porrá omlania. Úgy tetszett neki, mintha a föld süllyedne le talpa alól s erre minden józan okoskodással ellentétben, olyan igazságtalan felindulással, ami nála ritkaság volt eddig, egész lelke Chilcote ellen fordult.

Éva még mindig figyelte s amikor látta arcán a sötétedő kifejezést, csendesen fölállott helyéről.

— Lady Sarah a színházba viszi ma néhány ismerősét és én is náluk ebédelek, — szólalt meg. — Korán ebédelnek, úgy, hogy most már öltözködnöm is kell majd. Sajnáltnám, ha azt gondolná, hogy bármire is erőltetni akartam. Ha azt hiszi, akkor bizonyosan rosszul fejeztem ki magamat.

Halk nevetéssel akarta palástolni, hogy a helyzetet egy kicsit félszegnek találja s ezalatt már indult is az ajtó felé.

Loder, akit a maga terveinek felforgatása egészen összezavart, föl volt háborodva Chilcote hirtelen jött hívása miatt, de még sokkal jobban a saját dőreségén, hogy erre az eshetőségre nem készült el jobban. Ebben a lelki zavarban alig vett tudomást Éva szavairól vagy mozdulásáról. De most egyszerre rátört mindakettő s úgy érintette, mint valami súlyos csapát fájdalma.

Hirtelen visszafordulva a tüztől, szeme végig repült a félhomályban álló szobán, amelyen az asszony az imént haladt keresztül, de e percben már hallotta, hogy az ajtó be is csukódott.

Az a tudat, hogy elment, úgy érintette, mint valami veszteség.

— Várjon! — kiáltott föl előre lépve, de hirtelen megállt, amint a magános szoba hidegsége megborzongatta.

A csapás tehát sujtott, az elkerülhetetlen bekövetkezett és neki nem maradt más, mint, hogy jó arccal tűrje azt, ami jön. Chilcote távirata esti hétre rendelte oda a Clifford's Innbe s most már csaknem hatra járt az idő. Kihúzta az óráját; — az az, hogy Chilcote óráját, tette hozzá fanyar humorral, mialatt a tűz elé lépett, hogy megnézze annak fényénél. Azután mintha a humor valami más érzés hatására vitte volna, hirtelen fölegyenesedett s megérintette a villamlámpa gombját, amire fény áradt el a szobában.

A hirtelen változás csaknem úgy érte, mint valami meglepetés. A teaasztal nőiesen finom holmija oly elütőnek tetszett a polcok komoly könyveitől és a papirosokkal megrakott íróasztaltól, de elütő volt a maga egyéniségétől is, amint itt állott ebben a szobában. A gondolat kinzó volt s elfordult, szabadulni akarva tőle. Ekkor szeme Chilcote szivartárcájának ragyogó kezdőbetűin akadt meg éppen s az első reggel mosolygást keltő gondolata megint fölébredt e

látványra. Visszatért lelkébe az az érzés, mintha itt a szobában az élettelen tárgyak is tudnák, hogy ő kicsoda és fölismernék a bitorlót, noha az emberi szemek az igazi tulajdonost látják is benne. Minde keserősége ellenére is, mosolygás lopózott az ajkára s azután keresztül menve a szobán, Chilcote hálósobájába lépett.

Az ott levő súlyos tömegü, sötét butorzat jobban összevágott a hangulatával, mint az a cselekvéssel és lelkiezővel telt légkör, amelyről a dolgozószoba látszott beszélni. Egyenesen odalépve a nagy ágyhoz, leült annak szélére s azután csak nézett maga elé, anélkül, hogy valamit is látna. Lassankint a közöny is elvonult azután lelkéből, mint ahogy eltűnt a Chilcote iránt érzett harag is. Lassan fölállott, hosszú, nyulánk tagjait kiegyenesítette s átmenve a szobán, kilépett a folyosóra, amely a ház többi részét kötötte össze emezzel. Öt perc sem telt bele és már künn volt az utcán, szilárd léptekkel haladva keleti irányban; kalapja lehuzva mélyen a szemére, télikabátja begombolva állig.

Nem engedett magának időt a gondolkodásra. Egy pillanatra, amikor a Trafalgar-téren meg kellett állnia, hogy a kocsik között átjuthasson, Chilcote hangja élénken tolaodott emlékébe; — az a hang, amely akkor a ködből hangzott ki; — de ezt az emléket is hirtelen elüzte magától, még attól is őrizkedve, hogy szeme oda tévedjen arra a helyre, ahol együtt állottak. A Strand, a maga szakadatlan lüktetésü életével

szinte ismeretlennek tünt most föl. Amióta az új élet megnyílt előtte, semmi sem vezette Charing Crossnál messzebb keleti irányban és most, a közlekedés keskenyebb útja szinte kellemetlen és durva volt a szemében. Amint ez a benyomás kibontakozott a lelke előtt, hirtelen meggyorsította lépteit, hogy a visszavágyást és sajnálkozást is lehetetlenné tegye a fokozott tevékenység erejénél fogva.

Sietős léptekkel haladt egészen a Clifford's Inn épületéig, de lába itt szinte fölmondta a szolgálatot. Volt valami annak a csöndes helynek óriási változatlanságában, ami mintha józanítólag hatott volna a lüktető energiára, a testére és lelkére egyaránt. A változatlanság érzése volt ez; az élettelen dolgok változatlan voltaé, amely oly éles ellentétben áll az emberi élet dolgainak végtelenül változandó voltaival; hisz' ezt egy új környezet, egyetlen új kilátás, néha egyetlen új egyéniség teljesen kiforgathatja előbbi mivoltából. Várt egy ideig, azután lassubb és nyugodtabb léptekkel indulva meg, keresztül haladt a kis udvaron és fölment a jólismert lépcsőkön a lakás ajtajához.

Amint az ajtó gombját megfordította, valaki megmozdult odabenn a nappaliban. Még mindig a változatlanul álló fák és kövek hatása alatt, amelyeket csak az imént hagyott maga mögött, egyenesen a hang iránya felé indult és a „szabad“ szóra nem is várva, belépett a küszöbön. A folyosó sötétsége után egészen fényes vi-

lágításunak tetszett a szoba, mert a zöldernyős lámpán kívül a kandallóban magasra rakott nagy tűz is világított, eloszlatva az árnyakat.

Beléptére Chilcote fölemelkedett és odament elébe, mialatt a kettős fény erős világot árasztott egész alakjára. Kopott öltözék volt rajta; arca sápadt volt és ajka összeszorított, de azért némi ideges feszültségen és pillantásának nyugtalan-ságán kívül más változás nem látszott rajta.

— Nos? — kérdezte hirtelen.

A másik kérdőleg pillantott reá.

— Nos? — ismételte amaz. — Hogy ment végbe minden?

— A terv? Oh, kitünően.

Loder hirtelen rövidséggel felelt neki. Azután nyugtalan, kíváncsi tekintete elől, beljebb ment a szobába és le akarta vetni a kabátját. Akkor azonban hirtelen eszébe jutott, milyen udvariatlanul viselkedik és hirtelen visszafordult.

— Az egész terv csodálatos jól ment, — mondotta. — Azt mondhatnám, hogy képtelenül jól. Vannak dolgok, Chilcote, amelyek az embert igazán kizökkentik minden előbbi meggyőződéséből. Ez is olyan.

Chilcote arcán nagy megkönnyebbülés tükröződött.

— Hála Istennek! De mondjon el róla mindent.

Loder hallgatag maradt. A pillanat nem volt a közlékenységre való. Olyan volt a hely-

zet, mint amikor egy éhes ember azt álmodja, hogy lakomához ül, azután hirtelen arra ébredtik, hogy bizony csak a nélkülözés várja. Loder nem szerette részletezni az álmoképeket.

— Nincs róla mondanivalóm, — felelte röviden. — Minden, amit szükséges tudnia, itt van megírva. Nem hiszem, hogy valamit is elmulasztottam volna följegyezni; világos az egész elszámolás.

Itt belső zsebéből természetes jegyzőkönyvet vont elő s letette az asztalra. Abban csakugyan teljes tudósítás volt mindenről, amit Chilcote nevében cselekedett.

— Nem hiszem, hogy hibára akadna, — szólalt meg azután, ide-oda lapozva a könyvben. — Az egész idő alatt szem előtt tartottam önt és az állását. — Itt föltekintett a könyvből. — Már pedig önnek olyan állása van, amire okvetlenül figyelemmel kell lenni, — tette hozzá megváltozott hangon.

Erre az új hangra Chilcote is föltekintett:

— Csak semmi erkölcsi lecke! — mondotta ideges nevetéssel. — Csak azt akartam tudni, hogy gázolt keresztül az egészen és ön megnyugtattott. Ez az egész. Ma délután egyszerre belém nyilallott valami váratlan, megmagyarázhatatlan aggodalom, hogy ugyan megáll-e az egész terv. De most, hogy látom . . . — Itt elhallgatott és elnevette magát. — De most, hogy látom önt . . . teringtét, akármi legyek, ha nincs

rá kedvem, hogy meghosszabbítsam a szerződésünket.

Loder szeme rávillant hirtelen, azután félrenézett ismét. Szégyelte magát azért a mohóságért, amivel a szókat fogadta; megvetést érzett maga iránt, hogy olyan kapva-kapott a másiknak a gyarlóságán. De elfordulása után ismét visszatekintett Chilcoterára csakhamar.

— Hallgasson, ember, hallgasson, — szólalt meg régi türelmetlen modorában. — Ön nem tudja, mit beszél. Önnek most iskolai szünetje volt, de most megint kezdődik az iskola. Ne felejtse el, hogy ma Charringtonéknál ebédel. A fiatal Charrington nagykorúságát ünneplik; igazi nagy ünnep! Rajta, siessen; a ruhámat akarom! — Nevetve lépett Chilcotehoz s ráütött a vállára.

Chilcote összerezte az érintéstől; de azután mintha elragadt volna rá a másiknak a hangulata, ő is elnevette magát.

— Szavamra, igaza van! Végre sem szabad, hogy az ember a maga útjáról egészen letérjen.

Ezzel már bontogatni is kezdte a nyakkenőjét.

De Loder nem mozdult.

— A bankkönyvet ott találja a szokott fiókban, — szólalt meg. — Egy utalványt állítottam ki száz fontról; — az első heti fizetésemről. A többi maradhat, amíg . . . — Itt hirtelen elhallgatott.

Chilcote pedig idegesen mozdult meg.

— Ne beszéljen most arról. Fölizgat, ha előre is arról gondolkozom. Ha kívánja, mindjárt holnap kiállíthatok egy bankutalványt Loder névre.

— Nem jó lesz. Az várhat. Nem lenne tanácsos, hogy a Loder név a bankkönyvébe kerüljön.

Loder szokatlan hevességgel beszélt. Már most is mintha valami esztelen féltékenység lopózott volna a gondolataiba. Már most sajnálta Chilcote téveteg szemétől, bizonytalan fogásu ujjaitól azt, hogy az majd ott turkálhat a papirosok között, amelyek most, két héten át kétségbevonhatatlanul az övéi voltak mind. Elfordult s hirtelen másra terelte a beszédet.

— Jöjjön át a másik szobába. Tudom, hogy már megvan félnyole; a Charrington-féle mulatság meg kilenckor kezdődik.

Azután feleletre sem várva, megindult a másik szoba felé és kinyitotta az ajtót.

Mialatt átöltöztek, alig hallgattak egy pillanatig is. Loder folyton beszélt; néha rövid, szakadozott mondatokban, néha gúnyoros tréfával; addig beszélt, amíg végre Chilcoteon is mutatkozott annak hatása, hogy most, két héti tartó teljes magány után megint a közelébe került egy más egyéniség; — és így azután föl-villanyozta a változás ujsága. Amikor újra a maga világában viselt ruhába volt öltözve, visz-

szament a nappaliba és ott megállott, hogy társát bevárja.

Loder is kijött, úgyszólván azonnal. Az asztalhoz lépve, fölvette a jegyzőkönyvet, amely még mindig ott hevert.

— Nézze; nem akarok prédikálni, — kezdte, — azért ne is hallgattasson el. Csak egyet mondok; egyet, amit nem *birok* elhallgatni. Szedje össze az erejét! Emlékezzék a nagy felelősségre — és uralkodjék magán!

Nagy lelkierővel beszélt, mélységes komolysággal nézve Chilcote szemébe. Nem tudta, hogy ügy van, de a saját pályáját védelmezte.

Chilcote elsápadt egy kicsit, mint olyankor rendszeren, ha az igazsággal kellett farkasszemet néznie. Azután kezet nyujtott.

— Édes barátom, — mondotta a fennhéjzás némi árnyalatával; — azt rendszeren rá lehet hagyni az emberre, hogy a saját életpályájának gondját viselje.

Azután rögtön visszavonva a kezét ismét, amint azt Loder megfogta, az ajtó felé fordult; búcsúszó nélkül lépett ki a kis előszobába, ott hagyva a másikat a nappaliban egyedül.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Aznap este volt az, hogy Loder először érezte teljes kínzó mivoltában az élete sivárságát. Mielőtt ez a különös alku létrejött volna, ha valami nagyon megelégedett nem is volt, de

legalább közömbössé tompult már; — most azonban a közömbösséget széttepték az események, hogy az soha, soha el ne foglalhassa helyét Loder életében többé.

Keserü bizonyossággal érezte, hogy ez az ő mostani idejövetele nem volt hazatérés. Amikor Chilcote házába lépett, semmit sem érzett az idegenszerűségből, a félszogségből; — nem, mindez most, itt lepte meg. Ott, csaknem úgy érezte magát, mintha éveken át vándorló száműzött lett volna, aki akkor tért haza; míg itt, ebben a légkörben, ahol évekig élt, idegennek érezte magát teljesen. Jellemző vonása volt az, hogy az érzelgősség nem talált helyet a természetében. Az érzelmesség nem hiányzott, bár el volt rejtve, de az érzelgősség létjogát teljes erővel tagadta.

Amikor egyedül maradt, az első érzés a fizikai kényelmetlenség és idegenszerűség volt nála. Saját ruhájának a hordástól való kitágult lazasága nem hozta meg neki azt az otthonias érzést, amit némely emberben kelt a régi ruhája. A lustálkodás, — és az olyan ruha, ami a lustálkodás gondolatát kelti, — nem volt Loderhez való. Az ő szemében az az öltöny, amely már maga a felelősség gondolatát kelti föl, szinte jelkép volt és már maga az olyan ruha is inspirálta.

S nemcsak a ruhával volt így, de egész környezetével is. Hiszen ismerősnek ismerős volt előtte a szoba minden részlete, de bensőleg soha-

sem tudott összefüggni a lényével. Éveken át használta ezt a helyet, de csak úgy, mint ahogy egy szállót használt volna s ami az ő házi istenségei körül odakerült vele együtt, az mintha mind csak ideiglenesen lett volna ott vele együtt. Míg a Chilcote környezetébe való belépése különböző volt egészen. Tudtán kívül olyan volt a helyzete, mint amikor azt a mintázót, aki eddig csak durva agyagból dolgozott, egyszerre egy igazi szobrász műtermébe viszik. Érzékei számára a külső környezet talán új egészen, de belső lénye egyszerre, egy pillanat alatt otthon van az új környezetben, átértve az egészet. Az egésznek részletekben való idegenszerűsége között is az egyetlen földolgot földismeri tüstént: a műhelyet, a légkört, az otthont.

Loder már az első este átértett valamit ebből a visszas helyzetből és átértve azt, szemébe nézett a problémának, hogy megharcoljon vele.

Alkút kötött s a maga részét meg kell fizetnie. Ezt mérlegelve nyugodtan nézett körül a szobában. Azután, mintha megtalálta volna azt, amit keresett, szeme ott pihent meg a kandallóra tett pipatartón. A pipák szakasztott úgy állottak most is, amint a minap hagyta. Sokáig elnézte őket. Azután lassan valami gúnyos kifejezés, csaknem mosolygáshoz hasonló lopózott az ajkára s odalépve a kandallóhoz, a legrégebb és legfeketébb pipát kereste ki s azt töltötte meg lassan dohánynyal.

Az első füstfelhővel mintha enyhült volna

valami az előbbi helyzet ridegségéből. Anélkül, hogy tudatosan határozott volna, azt a dolgot választotta az imént, ami egyedüli enyhítője lehetett a mostani hangulatának. A cigaretta az élet mindennapi, aprólékos jellegű pillanataira való; — a szivar az élet beteljesült tényeinek, vagy a kényelmes, jóleső elmélkedésnek pillanataira; — hanem igazi nehézségek közepette, a nagy kérdések, a kiharcolni való nagy küzdelmek pillanataiban a pipa a férfiember igazi segítsége.

Igy töltötte a saját életébe való visszatérés első estéjét. Másnap a lelke már megnyugodott valamelyest és a külső segítség nem volt olyan nélkülözhetetlen, de ha a tények lecsillapultabban néztek is vele szembe, hogy azért a színiük vigasztalanul szürke volt, az bizonyos. A dolgozás kényszerűsége; — ez az áldott ellenszere a rossz hangulatoknak, — már nem sarkalta annyira, mint azelőtt. Már nem volt pénztelen; — hanem az a pénz, ami a birtokában volt, nem hozta meg magával a költekezés vágyát. Ha egy ember éveken át napról-napra való munkával kereste meg a betévő falatját, azután egyszerre csak száz font kerül a zsebébe, az rendesen igen sajtószerű helyzetbe jut. Bizonyos meglepetéssel érzi, hogy jóformán elfeledte, hogyan is kell költekezni. Még a pazarláshoz is az kell, hogy gyakorolja az ember, mint bármi más szenvedélyt.

Loder ezt jobban és jobban érezte, amint

egyik nap a másik után mult el; érezte még pedig keserőséggel. Az olyan ember is nehéznek találhatja az életet, akinek barátai ugyan vannak, de pénze nincs; — de valóban magányosan az az ember áll, akinek pénze van, de nincsennek barátai, akik örömeiket lelhetnék a vagyonában, vagy akik a nagylelkűségének hasznát láthatnák. A hiszékenység hiánya, amely az erős természetek alapszínét teszi, arra bírta, hogy az igazi, „hivatásos“ koldusok iránt bizalmatlan legyen; így a jótékonyságnak az a faja, amely könnyedén és vaktában ad, el volt előle zárva; — más útját pedig a nagylelkűség gyakorlásának nem tanulhatta meg annak folytán, hogy annyira egyedül élt, senkivel sem érintkezve.

Ha egy rendesen egyenletes, nyugodt kedélyű embert lep meg egyszer a csüggettség, arra rendesen kettős súlylyal nehezedik azután reá. A kénesőszerű természetek ezer módját ismerik annak, hogy a borús hangulatot lerázzák; — hirtelen fölvidulást hozhat nekik egy ellenkező hangulatban átélt perc pusztá emléke, vagy valami hasonló sötét felhőé, amely szintén szétoszlott; — de az egyenletes, szilárd kedélyű embernek mindez nem áll a szolgálatára. Ha nála áll be a lehangoltság, az azután lehangoltság a javából; nem olyan futó hangulat, amelynek könnyen más tolakodhatik a helyére, hanem a lelki élet összes húrjainak megereszkedése.

Ilyen lehangoltság volt az, amelytől Loder

három héten át szenvedett anélkül, hogy Chilcote akár csak hívta volna, akár csak valami hírt is adott volna magáról. Lodernek nagyon nehéz volt a helyzete. A jelen nem tudta érdekelni, arra pedig nem merte biztatni magát, hogy a jövőbe tekintsen. Mintha elvágta volna a kötelet, amelylyel a horgony a régi parthoz volt erősítve, de amikor elvágta, nem talált helyettesítésére mást. Így érezte magát a három teljesen letelt hét utolsó estéjén, amikor nehéz télikabátjába burkolózva kiment Clifford's Innből és a Fleet Street-en átvágva a Middle Temple Lane felé tartott.

Hét óra is alig volt még, de már jóformán besötétedett; a legnagyobb kocsiforgalomnak vége volt már és az utcai lámpák fénye szembezőkően tükröződött vissza a kociút sikos felületéről, amely pedig száraz volt, de amelyet a patkók és kerekek oly simára csiszoltak, akár a tükör. Mintha érezhető lett volna az este magánya, amely a City lüktető életü utcáinak oly idegenszerűen illik csak, de azért a gyalogjárón keletnek-nyugatnak éppen úgy ömlött az emberáradat most is és a korcsmákban is élénk volt az élet.

Amikor Loder átjutott a kociúton, megállt egy pillanatra, hogy körütekintsen. De az emberiség, mint elvont fogalom nem nagyon szólt a lelkéhez és pillantása a járókelőkről csakhamar a házakra fordult, amelyek mint sötét felhőtábor tornyosultak a sötét égre rajzolódva.

Mialatt szeme egyikről a másikra haladt, közelben egy toronyóra elkezdte a hetet verni és szavát csakhamar a csengő-bongó nyelvek egész kara vette át. Loder rendesen nem is hallotta ezeket az óraiütéseket, vagy legalább is nem vette figyelembe; ma azonban sajátságos erővel hatottak reá. Amint hangjuk előtört a sötétből, szinte emberi hangnak tetszett, mintha mondani, jelenteni akart volna valamit. Ábrándos, képtelen benyomás volt, de erős; Loder lelkében szinte lázongás támadt föl az egész élet és a maga egyénisége ellen, mialatt csak ment, ment előre a Ludgate Hill felé.

Egyideig ezt az irányt tartotta meg, de amint a Bouverie Streetig ért, hirtelen jobbra kanyarodott, s a rézsutos Carmelite és Tallis Street mentén haladva végig, kiért a Themsepartra. Ott megállott, hosszú lélekzetet véve. A tágas tér és a sötétség egyaránt jóleső érzést szerzett neki. Sapkáját még mélyebben szemére húzva, átsietett a folyón és a Westminster-híd irányában folytatta az utat.

Amint ment, az óriási víztömeg ott mellette olyan sűrűnek és simának látszott, mint az olaj; úgy folyt ott a maga mindent elsöprő széles árjával és a felületén rezgő fényhálózattal. Túlpártján ott emelkedtek a magas nagy házak, a kémények, a lobogó fények, amelyek egy másik, egy idegen Londont jeleznek; — közelében pedig ott húzódott a kőpárkány, a védelem biztosítékát nyujtva.

Mindezt csak lelki szemével látta; úgyszólván egyedül azzal, mert testi szeme oda volt szögezve, messze előre, arra a pontra, ahol a Parlament palota épülete szürkéllett elő a homályból. Arról a hatalmas épületről le sem bírta többé venni a szemét, egészen addig, amíg a Westminster-hídhoz nem ért. Ott azután megállott, kezét az alacsony kőpárkányra támasztva.

A sötétség nyugalmában a hely óriási méretűnek és ezer gondolatot ébresztőnek tetszett. Az árnyékfödte terrassz, a csöndes folyó, a kivilágított ablakok hosszú sora, mindez tele volt jelentőséggel. Tekintete lassan, sejtelmes megértéssel siklott egyikről a másikra. Ez az ember nem volt ábrándos álmodó; cselekvése most egyszerűen azé az emberé volt, akinek hajlama, megfosztva a természetes tértől, ahol érvényesülhetne, ösztönszerűleg odafordul annak a munkásságnak külső jelei felé, amely munkásságtól élete körülményei elzárják. Vizsgálódása nyugodt volt, — mitőbb, hideg. Az épület óriási volta nem ragadta lelkesedésre, viszont a maga törpe voltának tudata nem hangolta le. Megnézte még egyszer hosszan és elgondolkozva; azután hazafelé irányozta lépteit.

Egész útja alatt úgy tele volt a lelke mindenféle gondolattal, hogy nem is látta többé a part kőpárkányát, sem a puszta fákat, sem a hirdetések vakító fényü lángjait ott a folyón túl. Befordulva a Carmelite Street sarkán, nemso-kára odajutott újra a Fleet Streethez s innen

habozás nélkül tartott a saját lakása felé azzal a szabatossággal cselekedve, amely némely embernél éppen a nagy elmerülés pillanatában a leginkább szembetűnő.

A Clifford's Inn udvarán is ugyanazzal a lassu lépéssel ment át; de amikor a maga lépcsőfölgárata elé ért, hirtelen megállította valami.

Az ajtóboltozat mélyedésében ott állott egy alak.

Egy pillanatra azon gondolkozott, vajjon a képzelődése játszik-e vele, de azután a bizonyosság érzete szinte egy szökkenéssel toppant elébe, úgy, hogy egy percre egész lénye visszadöbbsent. Sokkal gyakrabban állunk elképedve a saját érzéseink erejének, mint embertársaink cselekedetének láttára.

— Ön az, Chilcote? — kérdezte Loder elfojtott lélegzettel.

A hangja biztos volt, bár agya szinte keringett a szédüléstől.

Hangjára az ajtóban álló alak sarkon fordult.

— Halló! Azt hittem, valami előbbi lakó lelke. Azt tartom, nagyon váratlanul jövök?

Loder megfogta a feléje nyujtott kezét s öntudatlanul is megszorította. Ennek az embernek a látása most úgy hatott rá, mint az oázis olyan helyen, ahol a sivatag már a leghomokosabb, legsivárabb, legtürhetlenebb.

— Igaza van, váratlanul jön.

Chilcote először ránézett, aztán kitekintett az udvarra, s csak akkor mondta éles, gyors szóval:

— Végem van! Nincs tovább! — Igaz, hogy nevetett, amikor ezt mondta, de Loder azért az udvar homályában is kénytelen volt észrevenni, milyen dúlt és kimerült az arca még a pirosas szín ellenére is, amit a találkozás izgalma csalt arra. Loder karonfogta tehát, és a lépcső felé vonta.

— Hát végére értünk a kötélnek? — kérdezte utána a másiknak a hanglejtését; de azért a nyugodt modor álarca alatt minden idegszála örülten lüktetett; az előérzet sajátos, felfokozott élénkségével. Hirtelen valami olyan érzés támadt benne, mintha urává lett volna a saját életének s fölébe emelkedhetnék a körülményeknek és az embereknek; igen, mintha hirtelen valami magas talapzatra állt volna lelkiileg is, testileg is, ahonnan aztán messze eltekinthet a körülfekvő világra. Úgy érezte, mintha a sors a sötétség pillanatában egyszerre jósjelet mutatott volna neki.

Amint a lépcsőfeljárás folyosóján végigment, Chilcote már megelőzte és indult is fölfelé a lépcsőn. Mialatt Loder követte, egyszerre éles világításban állott eléje az az igazság, hogy ott a mögött a mindig nyitott ajtó mögött levő rendetlen szabadságu lakásban, ott a fölött a takaratlan, durva lépcső fölött: ott van az ő társának igazi otthona; külsőleg ugyan nem val-

laná ezt be valószínűleg, de az a belső érzék benne magában is ezt vallja, az az érzék, amely az egyéniséget teszi.

Csendben mentek fölfelé, de Chilcote az első fordulónál megállott és visszatekintett.

— Eleinte minden nagyon jól ment; — mondotta ekkor. — Igazán jól megállottam a helyemet. Vagy egy hétig úgyszólván az ön nyomdokain haladtam. Mintha valami hegycsúcsra állottam volna és meg is tudtam rajta maradni. De az utolsó tíz nap alatt — az alatt meg lehetőszen visszaestem.

— Miért? — kérdezte Loder, de nem nézett reá, hanem makacsul odaszögezte a szemét arra a pontra, ahol a lépcsőkorlát egyik lévét markolta a kezével.

— Hogy miért? — ismételte Chilcote; — oh, hát az özönvíz előtti történet; amikor a gyöngeség erősebb az erőnél. Igazán, igazán sajnálom, hogy így rátörtem önre, de lássa, a társadalmi része a dolognak az, ami kihoz a sodromból. Az az, amit nem bírok ki.

— A társadalmi része? De hisz én azt gondoltam . . .

— Ne gondoljon semmit. Én sem gondolok; az olyan elmékedések úgy fölforgatják az ember elveit és elméleteit. Mi csak a hivatalos dolgokra vonatkozó alkut kötöttünk, de a határokat megvonni nagyon nehéz. A társadalom ma már mindenhova benyomul — és éppen a hivatalos, megüzleti dolgokba legjobban. Színházi esték, meg

egy nagy esti fogadás holmi politikai mellék-
izzel, az más. Az embernek az olyasmin jelen kell
lennie. Nem szükséges, hogy bármit is mond-
jon vagy tegyen, de nem jó hatást tesz, ha nem
mutatkozik.

Loder fölkapta a fejét.

— Beszéljen világosan!

Chilcote egy kicsit összerezett a hirtelen
jött szóra.

— Azt hiszem, egy kicsit homályosan be-
széltem. Hát úgy áll a dolog, hogy Bramfellék-
nél nagy fogadó-este van ma. Bramfell Blanche
grófné, tudja, Astropp Lillian grófné testvére,
— hát azoknál.

Lodernek ugyan mindez nem mondott sem-
mit, de Chilcote nem törődött azzal. Neki unal-
mas volt minden magyarázgatás s örült, ha túl
volt rajta minél hirtelenebbül.

— És önnek meg kell jelennie — pártszem-
pontokból?

Chilcote megkönnyebbülten lélegzett föl.

— Az, az . . . Aztán az öreg Fraide nagy
súlyt helyez a dologra, és Éva szintén.

Az utolsó pár szót minden gondolkozás nél-
kül ejtette ki, de aztán, mintha a szók maguk
valamit az emlékébe hoztak volna, az arcán
hirtelen megváltozott a kifejezés. Kissé gúnyos
vidámság jelent meg a szája körül, aztán elne-
vette magát.

— Hanem, igaz, Loder, tudja-e, hogy a fe-
leségem egészen jól tűrt engem a kilenc-tíz első

napon keresztül? Azt hittem, hogy ön egészen személytelen fog maradni, amikor az én helyemet foglalja el. Nem vagyok féltékeny, — folytatta nevetve, — de az „égett gyermek“-nek nem szabadna feledékenyvé válnia.

Erre a hangra és erre a nevetésre Loderben egyszerre felforrott a vér; keze akaratlanul is erősen összeszorult a korláton s amikor föltekintett, hirtelen meglátta azt az arcot, amely onnan tekintett le rá, mintha a saját maga arca lett volna, de valami rosszindulatu kíváncsi érdeklődéstől megeléknkülve. Ennek láttára valami leírhatatlan érzés fogta el; hirtelen elbocsátotta a korlátot és elrohanva Chilcote mellett, gyorsan fenn termett a lépcső felső végén.

A másik csak a lakás ajtaja előtt bírta utólérni . . .

— Loder, — kiáltott utána. — Loder! Nem akartam semmi rosszat mondani. De hát az embernek csak nevetni is kell talán néha.

De Loder az ajtó felé volt fordulva arccal és nem is felelt.

Chilcote-ot hirtelen egészen összerázta a félelem.

— Loder! — kiáltott föl újra. — Ugy-e, nem hagy bajban? Nézze, nem bírok ma visszamenni. Nem bírok.

Loder érzéketlen maradt.

Chilcote megijedt ettől a némaságtól.

— Loder! Az Istenért! Ugy-e nem hagy magamra?

És ijedten kapta meg a karját.

Loder valami hirtelen ellenszenv hatása alatt jóformán lerázta magáról azt a kezét, de azért mégis megfordult.

— Milyen bolondok is vagyunk valamenynyien, — mondotta hirtelen. — Igazán, csak a fokozatra nézve van némi különbség. Menjünk be és öltözzünk át!

TIZENHARMADIK FEJEZET.

A legjobb pillanatok egy ember életében azok, amikor magát erősnek érezve úgy tetszik neki, hogy az egész világ nyitva áll előtte. A ki-elégített nagyratörés lehet, hogy a nyári évszak az ember életében, de a várakozás meg bizonyára a forrongással teli tavasz.

Amikor Loder aznap este a Fleet Streetből a Grosvenor-térre hajtatott, maga is érezte ezt, noha öntudatlanul, mert hiszen egyáltalán nem volt valami nagy az önelemzésben. De valami sajátságosan áradó, hullámzó érzés, amely sokkal erősebb volt, semhogy tagadással állhatott volna ellene, fölismerte a helyzetben azt, hogy visszanyerte az elvesztett teret; és hogy ismét azon lépés előtt áll, amely a mélységből egyszerre az oromra helyezi.

E pillanatban nem nézett sem előre, sem hátra. A jelen betiltott mindent. Hisz leskelődhetnek körülötte nehézségek; de a nehézségek csak arra valók, hogy megpróbálják, megedzzék

az ember erejét. Önzése első megnyilatkozásában szinte örült Chilcote gyöngeségén. Mennél jobban összekuszálta Chilcote az élet szálait, annál erősebbnek kellett lennie a kéznek, amely azt a bogot ismét kibontja. Óriási türelmetlenség fogta el; vérében a cselekvés vágya forrott.

A bérkocsiból kiszállva, egész önbizalommal ment Chilcote ajtajához s a kulcsot bele-tette a zárba. Már ebben a semmiségben is rejlett valami jóleső érzés. Arra kinyitotta az ajtót igen csendesen és keresztül ment az előcsarnokon.

Amikor belépett, egy inas éppen a nagy tűzhelyen lobogó tüzet igazgatta. Loder az inas látára megállapodott.

— Hol van az úrnője? — kérdezte öntudatlanul megismételve azt, ami a legelső kérdése volt ebben a házban.

Az inas feltekintett.

— Éppen most fejezte be az ebédet, sir. Egyedül ebédelt . . . a maga szobájában.

Úgy tekintett Loderre azzal a sietős, bizonytalan pillantással, amivel a háztartás valamennyi cselédje szokott nézni, ha Chilcote-hoz kellett szólniok. Loder látta ezt a tekintetet és azon gonolkozott, ugyan mennyi lehet benne a kíváncsiságból és mennyi a gazda családi életének átértéséből. Egy pillanatra a Chilcote ellen érzett neheztelés szinte lehütötte lelkesült hangulatát, de ezt az érzést aztán haraggal távolí-

totta el a lelkéből. Minden további szó nélkül fölfelé indult a lépcsőn.

Az első fordulóhoz érve, nem ment egyenesen Chilcote ajtaja felé, hanem annak a folyosónak tartott, amely odavezetett Éva magán nappalija felé. Elment egészen az ajtóig, aztán megállott és fölemelte a kezét. Ujjai egy percig ott nyugodtak az ajtó gombján; de ekkor egy olyan érzés, amit nem bírt megmagyarázni, valami tartózkodás, vagy valami megrettenés, arra a gondolatra, hogy még oda is betolakodjék, arra bírták, hogy ismét visszavonja a kezét. Szinte zavart volt a mozdulata, amint ezt tette; aztán megfordult és visszatért a másik ajtó elé.

Amint ott állott, Chilcote hálósobájában, azonnal odalépett a legközelebbi csengettyűhöz, és megérintette a gombját. Renwick késedelem nélkül jelent meg s a komornyik láttára Loder jóleső érzéssel tapasztalta magán újra azt, hogy mennyire otthoniasnak, megszokottnak (tetszik neki annak a jelenléte is, csakúgy, mint az egész szoba légköre.

De az inas nem jött közelebb, mint Loder hitte volna. Ott maradt állva, csaknem a küszöbön, ami szokatlan dolog volt egy jól betanított inasnál. Lodernek hirtelen az jutott eszébe, hogy bizonyosan az inas nehézkessége sokszor kihozta a türelméből Chilcote-ot; ez pedig valószínűleg nem igen igyekezett azt az érzést elrejteni. Erre elmosolyodott.

— Jöjjön be, Renwick! — mondotta neki.

— Kényelmetlen magát úgy látni ott, se künn, se benn. Azt akarom tudni, hogy Chilcotené asszony küldött-e nekem valami üzenetet?

Renwick futólagos nézéssel vizsgálta a gazdája arcát, mialatt előbbre jött.

— Küldött, sir. Chilcotené asszony komornája azt mondotta, hogy a kocsi egynegyed tizenegyre van rendelve és hogy reméli, jó lesz úgy.

Az inas csaknem vonakodva beszélt, mintha folyton a rendreutasítástól félne.

Loder a legelső néhány szóra félrenézett, de most, hogy a komornyik bevégezte, sarkon fordult ismét és erősen ránézett az emberre átható szemével.

— Hallja, Renwick; én nem szenvedhetem, hogy maga így beszéljen hozzám. Megengedem, hogy néha rá-ráivallok magára, mikor az idegeimtől szenvedek, de mikor jól érzem magamat, akkor; — nos akkor emberségesen bánok magával. Meg kell tanulnia, hogy a különbséget észrevegye. Nézzen meg jól, — tette hozzá s ezalatt a veszedelem és a parancsolás érzése kettős áram gyanánt futott rajta végi. — Nézzen meg jól! Olyan vagyok, mint ma reggel voltam — vagy tegnap?

Az ember nézte félig ügyefogyott, félig félénk kifejezéssel.

— Nos? — sürgette Loder.

— Nos, sir, — felelte amaz az előbbi lassúsággal; — mintha ugyanaz is lenne, meg különböző is. Azt hiszem, az arcszíne egészsége-

sebb és a szeme tisztább. — Az inas fölbátorodott valamennyire a félig sürgető, félig tréfás tekintet alatt. — Most, hogy jobban megnézem, sir . . .

Loder elnevette magát.

— No látja! Hát ez az! Most, hogy jobban megnéz! Egyszerűen jobb megfigyelővé kell lennie; az nagyon hasznos sajátság egy cselédnél. Ha jövőben megint bejön a szobámba, először nézzen meg jól és azután ahhoz tartsa magát. Ne felejtse el azt, hogy idegbeteg embert szolgálni, az olyan, mint két gazdát szolgálni. Most mehet. És mondja meg Chilcotené asszony komornájának, hogy egynegyedtizenegyre készen leszek.

— Igenis, sir. Mást nem parancsol?

— Nem. Ma már nem lesz szükségem sem mire. — Loder ezzel megfordult és odalépett a lobogó tűzhöz, amely mindig égett Chilcote szobájában. De amikor az inas már közel volt az ajtóhoz, Loder hirtelen sarkon fordult újra:

— Oh, igaz, még egyet, Renwick. Hozzon be néhány sandwichet és egy ital whiskyt.

Csak most jutott eszébe, hogy dél óta egy falatot sem evett.

Néhány perccel tíz óra után Loder kilépett Chilcote szobájából; elszántan ment le a lépcsőn a csarnokba. Az elszántság talán erős szónak tetszik az ilyen jelentéktelen dolgokra alkalmazva, de Loder egész testtartásában, fejhordozásában

volt valami, ami önkéntelenül ezt a szót juttatta eszébe annak, aki ránézett.

Öt-hat perc telhetett el, mialatt ott állott egyedül, de minden türelmetlenség nélkül várakozott; ekkor aztán hallotta, hogy kocsi áll meg a ház előtt és amint a fejét fölemelte, látta, hogy ugyane percben Éva is megjelenik fenn a lépcső fordulójánál.

Az asszony megállott egy pillanatra, hogy letekintszen reá. Komornája ott állott mögötte, néhány lépéssel hátrább, az estélyi köpenyt tartva. Egész megjelenése olyan módon lepte meg Lodert, mint valami egyéniségnek váratlan megnyilatkozása.

Amikor először találkoztak, akkor az tünt szemébe Lodernek, milyen sajátságosan vegyül ebben az asszonyban a fiatalság és az öntudat; mintha egy fiatal leánykában az asszonynak tisztult világnézete élne; de most, ma először úgy jelent meg előtte, mint aki hatalom a maga világában; olyan asszony, akivel szemben senki sem tagadhatná, hogy figyelemreméltó egyéniség . . .

A köztük levő távolságnál fogva magasabbnak is látszott most s tartásának előkelő méltósága is növelte ezt a benyomást. Fekete ruhája valami csudásan puhának látszott, olyan puhának, mint szép, fekete haja; homloka fölött korona-alakban foglalt gyönyörű gyémántok sziporkáztak; nyakát is gyémántpánt fogta körül. Loder egy pillanat alatt átértette, hogy ilyen

diszt csak a legkiválóbb egyéniségű nő viselhet anélkül, hogy a saját szépségét a dísz szépsége elhomályosítaná. Annak a zavarnak némi árnyalatával, ami jelenlétében az első alkalommal is elfogta, odament elébe, mialatt az asszony lassan lassan haladt le a lépcsőn.

— Segíthetek a köpenyét föladni? — kérdezte Loder, s míg beszélt, átvillant a lelkén a saját féltékenységének tudata.

Éva tekintete egy pillanatig ott nyugodott a férfi arcán. A kifejezés teljesen közömbös volt ugyan, de amikor ismét elvonta a tekintetét, mintha valami gyenge fény villant volna föl a szemében. A válasza azonban azért kiszámíthatatlan udvariasnak tetszett:

— Köszönöm; de Marie majd elvégzi, amire szükségem van.

Loder egy pillanatig ránézett, aztán elfordult. Ez a visszautasítás nem sértette, sőt az érzelmek sajtószerű játékánál fogva szinte föllelkesítette. Az a büszkeség, hogy Éva visszautasította Chilcote segítségét és mellette az az önuralom, hogy ezt azért nyájasan tudta megtenni, bámulatot ébresztettek a férfiban. Méltányolta mindakettőt itt a személyes tapasztalat világításában.

— Már itt van a kocsi, sir; — törte meg a csendet Crapham hangja.

Éva a komornához fordult:

— Így jó lesz, Marie. Egy csésze csokoládét

szeretnék, amikor hazajövök; valószínűleg úgy egy órákor.

Ezzel összevonta a köpenyét és az ajtó felé indult. Ott azonban megállt, visszatekintve Loderre.

— Induljunk? — kérdezte nyugodtan.

Loder, aki ezalatt még mindig figyelve nézte, most hirtelen előbbre lépett.

— Mindenesetre! — felelte szokatlanul nyájas hangon.

Azzal követte amint a gyalogjárón át a kocszig ért, de a segítségét nem ajánlotta meg újra; amikor pedig beültek, némán foglalta el mellette a helyét a kocsiban. Az utolsó benyomás, amit a házról magával elvitt, Crapham alakja volt, a sötét színezetű bérruhában, meg a feketébe öltözött komornáé, amint körvonalaik odarajzolódtak az előcsarnok sötét hátterére, aztán, amint a koci csendesen és lágyan továbbogott, Loder hátradőlt az ülésen és lehnyta a szemét.

A kocsizás első néhány perce alatt hallgattak. Loder valami végtelen sajátságosnak tartotta ezt az együttlétet. Milyen közel vannak és mégis milyen távol. Olyan közel volt Évához, hogy az asszony ruhájának könnyü, gyöngé illatszere akár a saját ruhájáé lett volna. A benyomás csaknem zavaró volt, de azért valami határozatlan gyönyörűség is rejlett benne. Évek óta nem volt ilyen közelségben asszonyhoz; a maga osztályából, a maga világából való asz-

szonyhoz. Ezt a szót valami sajtószerű örömmel gondolta végig. A maga világa!... Akaratlanul is megfordult, hogy rátekintszen Évára.

Ez egészen kiegyenesedve ült mellette; finom arcéle tisztán rajzolódott le a kocsi ablakára, a gyémánt-ékszer meg-megcsillant ahányszor az utcai világosság rávetődött menetközben. Loder egy pillanatban megint a valótlan, hazug helyzet benyomását érezte; azt, ami akkor lepte meg, amikor először lépett Chilcote házába, de erre csakhamar valami egészen más érzés ébredt a lelkében, elfojtva a másíknak a hangját.

— Szabad valamit mondanom? — kérdezte.

Éva mozdulatlan maradt. A fejét sem fordította oda, mint azt a legtöbb asszony tette volna.

— Mondjon bármit, amit akar, — felelte komolyan.

— Bármit? — kérdezte Loder valamivel közelebb hajolva, mialatt az uralkodni vágyás érzése támadt föl benne újra.

— Természetesen.

Lodernek úgy tetszett, mintha ez a hang egy kicsit fáradt lenne és erőltetett. Egy pillanatra kinézett az ablakon az elsuhanó lámpákra, de aztán tekintete megint az asszony arcára tért vissza.

— Ön rendkívül szép ma este, — mondta aztán. Hangja halk volt és modora teljesen ment

minden fölindulástól, de a szavak azért éppen azt a hatást tették, amit Loder kívánt.

Bármilyen kis diadal volt is ez, Loder lelkét mégis megrendítette. Eszébe jutott a közte és az inas között lefolyt kis jelenet; a saját egyénisége most is hasonló vakmerő elhatározásra bírta, hogy hallja a maga hangját. Előre hajolva, kezét könnyedén rátette Éva karjára.

— Éva, — mondotta hirtelen. — Éva! Emlékszik még...

De itt elhallgatott és visszavonta a kezét. A lovak lassu lépésbe mentek át, aztán megálltak és a kocsi beállott a sorba Lord Bramfell háza előtt.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Amikor Loder belépett lord Bramfell házába, inkább úgy érezte magát, mint valami színész egy szerepben, semmint olyan ember, aki valami sajátságos, de való helyzetbe került. Ma történt először, hogy Ohilcote szerepét társadalmi körben játszotta és évek óta először az is, hogy jól öltözött, előkelő tömegbe került, akik azért jöttek össze, hogy mulassanak. Mialatt végighaladt Éva mögött a folyosón, amely a fogadótermekbe vezetett, újra meg újra elébe állt egész helyzetének valótlan volta. De éppen mikor ez az érzés a legerősebb volt, akkor szólalt meg a háta mögött egy vidám hang, hogy üdvözlje. Loder megfordult s rögtön megismerte

derékszögü, széles válláról, világoskék szeméről és hegyes bajuszáról Lakeleyt, a St. George's Gazette tulajdonosát és szerkesztőjét.

Ennek a láttára és a hangja hallatára minden borongó kétsége egyszerre eltűnt. Az élet nagy dolgai hirtelen megint arra a fontosságra emelkedtek előtte, ahol vagy három héttel ez előtt álltak, az alatt a rövid időszak alatt, amíg szunnyadó képességei hirtelen mind életre támadtak és ő megismerte a saját igazi énjét. Fejét öntudatlanul is fölvetette; a csüggedésnek kislelkűségnek előbbi árnya egyszerre elszállt a lelkéből, mialatt Lakeleyre mosolygott olyan fölvillamozott, élénk örömmel, ami egész arc kifejezését átalakította.

Éva, aki éppen visszatekintett, meglátta ezt a kifejezést. Úgy vonzotta s valósággal megállította, mintha véletlenül egy titkos, elzárt szoba rejteke nyílt volna meg előtte. Házasságuk egész ideje alatt, de még mátkaságuk alatt sem látta azt a tekintetet Chilcote arcán egyetlen egyszer sem. Ez a benyomás nagyon hirtelen keletkezett, s vele jött valami feltolult, meleg hulláma az érdeklődésnek, amely aztán, mikor lassan visszahúzódott ismét, valami nagy egyedüliség érzését hagyta hátra. De éppen amikor ez az érzés keresztülsuhant a lelkén, figyelméből valami más dolog is követelt egy részt magának. A tömegben keresztül egy nyulánk, szőke fiú törtetett arra, hogy hozzá jusson.

— Chilcotené asszony! — kiáltott föl. —

Hihetek a jó szerencsének, hogy önt egyedül találom?

Éva elnevette magát s a nevetéséből mintha megkönnyebbülés hangzott volna ki.

— Milyen nagy gyerek maga, Bobby, — felelte barátságos hangon. — Csakhogy téved ám. A férjem is itt van, éppen reá várok.

Blessington körülnézett.

— Oh, úgy? — mondotta aztán, s ezzel hallgatásba merült. Blessington páratlanul jó gyerek volt igazán, de akik nagyon jól ismerték, azok tudták, hogy a Chilcote részéről véghezvitt hirtelen titkárváltoztatás még bennhagyta a fullánkját a fiu szívében.

— Beszéljen nekem magáról, — szólott Éva. — Mit csinált, mióta nem láttam?

Blessington ránézett, aztán elmosolyodott; a vidámsága most már visszatért teljesen.

— Hogy mit csináltam? Oh, hát ott jártam minden másodnap a Grosvenor-téren; de az inastól mindig azt kellett hallanom, hogy egy bizonyos hölgy, akit kerestem, nincs otthon.

Éva nevetve fogadta, amit mondott. Ez a fiu a maga őszinte, egyenes lelkével sok unalmas óráját élénkítette föl a lemúlt idők alatt s most, hogy a helyét Greening töltötte be, Éva nem egyszer nélkülözte a fiút.

— De én komolyan értettem, Bobby. Készül már valami jó terv a maga számára?

Blessington pajkos grimaszt vágott.

— Készül valami. Az öreg Bramfell meg

az én öregem főzik a tervet; azért vagyok én itt ma szolgálatban. Ha Lady Bramfell vagy Lady Astrupp elejtenek egy legyezőt vagy zsebkendő, nekem kell fölvennem. Érti a helyzetet?

— Mint ahogy tavaly, meg harmadéve az én legyezőimet és zsebkendőimet szedte fel? — kérdezte Éva mosolyogva.

Blessington hirtelen elkomolyodott.

— Szeretném, ha ezt nem mondta volna, — felelte; aztán hirtelen elhallgatott. A mögöttük folyó halk társalgás hangjainak tömkelegéből egy férfi nevetése hangzott ki. Nem volt az hangos kacagás, de olyan volt, amilyent az ember ritkán hall egy londoni szalonban: kifejezte azt, hogy az illetőt nagyon érdeklí és nagyon mulattatja az, amit hallott, sőt valami megmagyarázhatatlan módon erőt is fejezett ki ez a nevetés.

Éva is, Blessington is visszafordult.

— Becsületesre! — kiáltott fel Blessington. — Eddig sohasem vettem észre, hogy Chilcote olyan magas, mint amilyen.

Éva megint csak nem felelt. De némán és mélyebb jelentőséggel maga is ismételte lelkében a szavakat.

Loder egészen közel volt már hozzájuk, amikor Évát észrevette. Arra hirtelen megállt.

— Lakeleyvel beszélgettünk. Szeretné, ha a héten nála ebédelnék egyszer.

De Éva hallgatott, arra várva, hogy férje Blessingtont szólítsa meg. Rá is nézett Loderre,

de bár pillantásuk találkozott, úgy látszik, a férfi nem értette meg, amit Éva tekintete mondani akart. Nehéz pillanat állott be.

Hiszen Éva tudta, hogy Chilcote hihetetlenül, szinte megbocsáthatatlanul szórakozott, de ez csak akkor fordult elő, ha . . . ha az idegeivel volt baja, mint Éva szokta kifejezni. De ma este szemellátható volt, hogy birtokában van teljes lelki erejének. Éva zavarában elpirult egy kissé és lopva Blessingtonra intett a szemével. Éva azon gondolkozott, vajjon neki is ugyanez jutott-e eszébe, de az buzgón vizsgált egy kínai páncélöltönyt, ami egy fülkében függött . . .

— Bobby mulattatott addig, míg maga Lakeley úrral beszélt, — szólott Éva hangsúlylyal.

Loder erre az egyenes megszólításra mégis megfordult és szembe nézett Blessingtonnal.

— Oh, jó estét kívánok, — szólott hozzá kétes nyájassággal. A Bobby név nem értetett meg vele semmit.

Meglepetésére azt látta, hogy Éva arcán kedvtelen kifejezés támad, Blessington friss arcszíne pedig mélyebb pirosságu lett egy árnyalattal. Loder rögtön érezte, hogy nem a helyes hangból kezdte a beszédet.

Kényelmetlen szünet állt be. Blessington ekkor inkább megsejtve, mint valóban látva, hogy Éva tekintete őrá a másokra fordul, tapintatosan véget vetetett a kínos helyzetnek.

— Jó estét kívánok, sir, — felelte moso-

lyogva. — Nagyon örülök, hogy ilyen . . . ilyen szokatlanul jó színben látom. Éppen most mondtam Chilcotené asszonynak, hogy ma Lady Astrupp parancsából teljesítek egy megbízást; aféle előörs vagyok, akit a határszélekre küldenek . . .

Gyorsan beszélt és nem volt valami sok jelentősége annak, amit mondott, de fiatalos hangja enyhített az erőltetett helyzeten.

Éva egy mosolygással köszönte meg neki.

— Akkor nem is szabad egy ilyen fontos személyiséget lefoglalnunk, — mondotta. — Meg aztán nekünk is van kötelességünk.

Itt ismét mosolygott, s aztán megérintve Loder karját, intett a fogadóterem felé.

Amikor a két szalon közül a nagyobbikba léptek, Lady Bramfell még mindig a küszöbön állt, hogy a vendégeket fogadja. Nagy, magas, szögletes asszony volt, aki a keze és lába szépségét, meg a hangját kivéve, másban semmiben sem emlékeztetett a hugára, Lady Astrupp-ra. Éppen egy csoport vendéggel beszélt, amikor Loder és Éva megjelentek és beszédjének édes és valamennyire vontatott hangja egy pillanatra sajtóságonként érintette Lodert, mintha valami homályos emléket ébresztett volna föl a lelkében. De ennek azonnal vége lett, amint Lady Bramfell odafordult Évához.

— Milyen szép tőled, hogy eljöttél, — mondotta és Lodernek úgy tetszett, mintha valami őszintébb, jobban a szívéből jövő mosolygás de-

rítené föl az arcát. Majd ő hozzá fordult a háziasszony.

— És magától is! — tette hozzá. — Bár attól félek, hogy rettenetesen fogjuk untatni.

Loder érdeklődéssel figyelte a háziasszony arcán azt, hogy amint Évától őhozzá, magához fordult, a hangja azonnal hidegebbre vált valamivel.

Ez a megfigyelés azonnal arra bírta, hogy igyekezzék helyt állni magáért.

— Ez nem nagy bók nekem, — felelte. — Mert az, hogy untatna, csak udvarias körülírása az én szellemtelen voltomnak.

Lady Bramfell mosolygott.

— Micsoda? Ön védelmezi a társadalmi hírnevét?

Loder mosolygott.

— Mennél csekélyebb az, annál több védelemre szorul.

Új vendégek haladtak el mellettük. Éva még rámosolygott egyszer a háziasszonyra, aztán tovább ment. Loder pedig követte. Mikor Éva mellé jutott, addigra a Lady Bramfellt körülvevő udvar már mögöttük maradt, de viszont a nagyterem végén tolongó sokaságot meg még nem érték el, úgy, hogy egy rövid időre csaknem egyedül maradtak.

Ebben volt valami zavaró. Loder úgy érezte, mintha Éva mondani akarna valamit, csakhogy habozik. Egyszer-kétszer kinyitotta a

legyezőjét; aztán végre, mintha erőt venne magán, odafordult Loderhez:

— Miért bánt olyan hidegen Blessington Bobbyval? — kérdezte. — Udvariatlanságnak látszik, ha annyira nem veszi semmibe, mint ahogy tette.

Egész modora csupa önuralom volt. Nem bosszankodva beszélt, mint az olyan emberhez szólnak, aki helytelenül járt el; inkább magyarázó hangon, mint valami javíthatatlan gyermekhez. És Loder érezte ezt. De reá elsősorban mindig a hallott szavak értelme hatott, a mód, ahogy mondva voltak, másodsorban következett csak. Az, hogy Blessington volt az, akivel találkozott; Blessington volt, akit udvariatlanul szélított meg, úgy érintette, mint valami arculütés. Voltaképp nem vádolhatta volna magát, de mégis vádolta. Haragudott magára, hogy Éva jelenlétében követte el a hibát.

Már közeledtek a másik szobában összegyűlt tömeghez, amikor Éva bevégezte a szavakat s Loder szokatlanul rossz kedvvel érezte, hogy most mindjárt ott lesznek amazok között. Az ismerősök minden oldalról hajlongtak és mosolyogtak Éva felé; egy hölgy hirtelen előbbre hajolt, amint Éva elhaladt mellette és valamit ságott neki. Lodert megint eltöltötte a bosszúságnak és a maga kicsinységének érzése; újratisztán állott előtte, milyen szemmel láthatólag első helyet foglal el Éva az ő világukban. De amikor érzései már a legmagasabbra csaptak s

úgy érezte, hogy beszélnie kell, bármi történjék is, akkor egyszerre azt látta, hogy egy alacsony-termetű, sárgás, kerekarcu kis emberke, amint őket kettejüket megpillantja, menten otthagyja az ablakmélyedésben álló csoportot és törtetni kezd feléjük. Loder igazságtalan bosszankodással ismerte föl benne a házigazdájukat.

Éva távolálló, tőle elszigetelt volta megint ment tördöfés érintette, amikor Lord Bramfell odalépett hozzájuk. Még egy perc és akkor el lesz veszve számára az idegenek tömegében... akik mintha valamennyien igényt tartának reá . . .

— Éva, — mondotta csaknem akaratlanul elakadó lélekzettel.

Éva jóformán megállt menetében és oda fordult felé.

— Mi az? — kérdezte és Loder azon tűnődött, vajjon csak képzele-e, hogy ebben a kérdésben valami érdeklődés hangja is csengett.

— A Blessington-féle dologról azt szeretném mondani, — kezdte. De megállt. Bramfell már utolérte őket.

A kis ember mosolyogva, kezét előrenyujtva közeledett hozzájuk.

— Ugy-e nem szabnak büntetést arra, aszszonyom, aki a férjet és feleséget szétválasztja? Hogy vagy Chilcote? — Míg ezeket mondta, a maga jellemzetes gyors, de zajtalan modorával fordult ide s tova.

Loder távolabb lépett, hogy kedvetlenségét

elrejtse, de Éva a maga nyugodt mosolygásával üdvözölte Bramfellt.

— Önt ma fölmentjük mindenféle büntetés alól.

Aztán odafordult azokhoz, akik előbb Lord Bramfell körül csoportosultak és akik most ide húzódtak az ablakmélyedésből.

Mikor Éva tovább ment néhány lépéssel, Bramfell Loderhez fordult nevetve:

— Nos, Chilcote, vetettél már egy pillantást a jövőbe?

A nevetést Loder is visszhangozta, de felelni nem felelt semmit. Bizonytalansága folytán megint a hallgatásban remélt menedéket.

Bramfell fölhúzta a szemöldökét.

— Micsoda? Csak nem állítod talán, hogy a sógornőm nem szerzett meg téged is áldozat gyanánt?

Itt azután megint Évához fordult:

— Ugy-e ön is hallott már az új vállalkozásáról, asszonyom?

Éva visszafordult hozzá abból az élénk csoportból, amely körülvette.

— Lillian kristály-jóslásáról? Oh, hogyné! És meg vagyok győződve, hogy Lillian gyönyörű jósnő lesz. Mindnyájan kíváncsiak vagyunk.

Bramfell ajkbiggyesztve felelt:

— Sátora legalább is gyönyörű van a téli-kert végében. Öt ember és ugyanannyi nap kellett hozzá, hogy nyélbe üssék. A szavunkat se

hallottuk a kalapácsolástól. A feleségem azt mondja, hogy őt egész emberszerető hangulatba hozták vele, annyira emlékeztette valami jótékony bazárra.

Mindenki nevetett s e pillanatban Blessington lépett oda hozzájuk.

— Halló! — kiáltotta, — nem látta valaki Witchestont? Az következik a névjegyzékemen a kristály-históriában.

Újra elnevelték magukat, Bramfell pedig előrelépve megérintette Blessington karját s ezt mondotta tettett komolysággal:

— Witcheston bridge-et játszik, mint józan, okos emberhez illő. Hagyj neki békét, Bobby.

Blessington elfintorította az arcát.

— De én szorosán kereskedelmi elvek szerint viszem az ügyet. Én tartom számon a névsort; — név és idő mind följegyezve; — Lady Astrupp pedig „néz“; teljes boldog tudatlanságában arra nézve, hogy kik az áldozatai. Az egész dolog magasztosan nagy — egyszerű és statisztikai alapon nyugvó.

— Az istenért, Bobby, hallgass már, — mondotta Bramfell és kerek szem csillogott a jókedvtől.

— De a rendszerem . . .

— Rendszer! Ah, mindnyájunknak volt rendszere, amikor olyan fiatalok voltunk, mint te.

— És mindnyájunk rendszerén volt valami hiba, Bobby, — szólott közbe Éva. —

Mindnyájan leltünk itt-ott hézagokra, amit valahogy be kellett tölteni. Ne bántsa Lord Witechestont. Keressen egy helyettést; — hisz' úgyis mindegy, — Lillian nem tudja.

Blessington habozott. Szemét köröskörül jártatta a társaságon s azután megint Bramfellhez fordult.

— Engem ne, Bobby! Gondold meg, hogy engem az egész héten kristálygolyóval tartottak. Hanem nézd, itt van Chilcote . . . — fejezte be jókedvtől csillogó szemmel.

Minden szem Loderre fordult, bár egy-két vendég hirtelen Évára tekintett előbb e megjegyzésre. Éva fölfogva a helyzetet, elnevette magát.

— Nagyon jó gondolat, — felelte hirtelen. — Ki akarná a jövőt látni, ha nem a politikus? Kérem, Bobby, érvényesítse a tekintélyét. És ha már biztonságba helyezte a ponyva alá, akkor jöjjön vissza. Olyan régóta nem beszélgettünk már. — Mosolyogva intett a fiúnak, azután rögtön Bramfellhez fordult valami könnyed megjegyzéssel.

Loder várt egy pillanatig, azután tréfás megadással tette kezét Blessington karjára.

— Jól van. De ha balsors vár rám, tanuskodjatok, hogy a feleségem küldött elébe.

Mielőtt kimondta volna azt a szót, egy szempillantásig habozott arra a gondolatra, hogy ennyi ember előtt talán mégis vakmerőség azt kiejteni. De amint kimondotta, szinte

az előbb elkövetett tévedés emléke is elhomályosult az emlékében, olyan önbizalom támadt benne erre a szóra. Higgadtan, biztos lépésekkel haladt keresztül a termen, mialatt ujjaival barátságosan megszorította Blessington karját. Hagyta, hogy a fiu vezesse a fogadótermeken, hosszú folyosókon keresztül, le a széles lépcsőkön egészen a télikertig.

Ez a télikert jellemző részlete volt a Bramfellék londoni házának; Loderre pedig úgy hatott, mint valami igazi csodás és váratlan dolog a maga összefonódó zöld ágaival, finom, nem tolakodó virágillatával, mérsékelt, langyos levegőjével. Szinte nem is kívánt beszélni, amint Blessington keresztülvezette a félhomályba borult, árnyas utakon, amelyekben volt valami a délszaki kertek melegsége és rejtelmességéből. Innen-onnan suttogás és nevetés hangzott ki a homályból, megadva a helynek az élet eleméből éppen annyit, amennyi kellett. Máskülönben csönd volt.

A magány érzése oly nagy ellentétben állott a fogadóteremben hátrahagyott zajjal és csillogással, hogy Loder már a fele úton is túl volt, amikor egyszerre szinte elkedvetlenül jutott eszébe, hogy miért is jött ide. Olyan kicsinyes útszéli dolognak tetszett, hogy a hely csöndjét holmi komédiával zavarják meg. Bizonyos hirtelenséggel fordult oda Blessingtonhoz:

— Aztán hát mit kell tennem?

Blessington meglepetve tekintett föl.

— De . . . de hiszen azt hittem, sir . . .
 — kezdte. De azután hirtelen hangot változtattott. — Oh, egyszerűen csak bele kell élnie magát a dologba. Lady Astrupp a hiszékenységét nem fogja erős próbára tenni, hanem a türelmét annál inkább, — végezte nevetve.

A fiúnak nagyon ragadós volt a nevetése és Lodernek is visszhangoznia kellett azt.

— De igazán, mit kell tennem?

— Oh, semmit, sir. Lady Astrppnak, mint papnőnek ministránsokra van szüksége, de azért éreztetni fogja önnel, hogy a főhely az övé. A sátor úgy van fölállítva, hogy egyáltalán semmit sem lát a kezeken kívül, így holmi ravaszkodásról szó sem lehet, — folytatta nevetve, majd lenyomott hangon tette hozzá: — De itt vagyunk, — és színlelte, mintha szent borzalmat érezne.

Az ösvény végén a szabad tér egyszerre úgy kiszélesedett, hogy a télikert egész szélességét elfoglalta. A világosság itt még tompítottabb volt, ami szinte megnövelte a távolságot; bal-kézfelől, valahol messzebb szökőkút csobogása hallatszott; jobbra pedig már előttük állott útjuk célja: a sátor.

Művészi izlésű kis alkotás volt; selymes anyagból készítve, amelynek bronzárnyalatban csillogott a színe a fölébe függesztett keleti izlésű lámpa folytán. Amint közelebb mentek, egy férfi lépett ki onnan. Egy percig határozatlanul állott meg, ide s tova nézegetve, de azután

észrevette emezeket és elnevetve magát, egyenesen hozzájuk lépett.

— Szavamra, ott be in igazán szuroksötetség van. Nem is láttalak, amint kileptem. Hanem te, Blessington, szégyen gyalázat, hogy az az istenadta korlát úgy elfödi a jósnőt. Amíg ő a kristálygolyóra bámul, legalább nekünk is lenne mire bámulnunk.

Blessington nevetett.

— Nagyon sokat akarsz, Galltry, — mondotta azután. — Lady Astrupp nagyon jól tudja az elérhetetlen dolgok becsét. Erre megyünk, sir! — folytatta s erélyesen megszorította Loder karját.

Loder indult s a kíváncsiság első szikrája most villant föl benne először. Az suhant keresztül a lelkén, ugyan ki lehet ez az asszony, akiről ennyi megjegyzés röpköd szerteszét. Azután hirtelen az jutott eszébe, hogy lám, hogyan biztosította ő Chilcote-ot arra nézve, hogy azon a ponton sérthetetlen. Akkor a multhoz tartozó tapasztalat magaslatáról beszélt; s az a tapasztalat annyira a multé volt, hogy most már azon kezdett gondolkozni, ha vajjon olyan erős biztosíték volt-e hát, mint amilyennek akkor hitte. Az embernek az események túlélésére való képessége bámulatos. Az a régi történet ott az olasz hegyek között, úgy elhalványult már, mint valami krétarajz, amelyben a színek eltörlődtek úgy, hogy egész jellegét elvesztette. A mult úgy halványult el a jelen előtt, mint — az arany

haj halványul el a fekete előtt. Ez a hasonlat szembeszökő váratlansággal jutott eszébe. E percben Blessington újra megszorította a karját.

— Nos, sir, rajta!

Ezzel fölemelte a sátor függönyét.

Loder még rápillantott egyszer a vidám, fiatal arcra, amint a lámpa fénye megvilágította, azután egyet rántva a vállán, belépett a sátorba és a függöny le volt bocsátva mögötte.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Benn a sátorban Loder első érzése a bosszankodás volt, amikor látta, hogy úgyszólván tökéletes sötétség fogja körül. De amint szeme valamennyire szokni kezdett a homályhoz, ez az érzés lassankint eltűnt és ekkor az egész helyzetnek a képtelensége volt az, ami eszébe jutott.

A sátor kicsi volt, nehéz, gazdag selyemredőzettel és mosusz-illattal. Két részre volt osztva egy nehéz, meg nem mozdítható függöny segítségével, amely a tetőről függött s néhány lábnyi magasságban végződött a földtől. Az egyedüli tárgy a sáornak abban a felében, ahol Loder állott, egy alacsony szék volt, az egyedüli világosság pedig az, ami a másik oldalról szűrődött át, egy halavány csíkban rajzolódván le a földre. Loder egy pillanatig habozva állott ott, amikor azután habozását hirtelen félbeszakította valami.

— Kérem, foglaljon helyet, — mondotta egy halk, lágy hang.

Loder az első szempillantásban még határozatlanul állott. A hang közelsége lepte meg. A hely csendjében és sötéttségében szinte aránytalan jelentőség súlyát vitte magával ez a hang; — csaknem mint valami ismerős dolog. Loder végre, valami megmagyarázhatatlan megkönnyebbülés érzésével megtalálta, hogy mi okozta, mintha a hang ismerős lenne. A Lady Bramfell édes, halk beszédjére emlékeztette ez a hang, az zavarta meg egy percre. Szinte az elégtelenség érzésével húzta oda a széket, hogy leüljön.

Akkor látta azután meg, hogy a válaszfalon túl, annak alsó széle alatt néhány hüvelyknyire egy fényezett fából való kis asztal áll; azon pedig egy nyitott könyv, egy kristálygolyó és egy aranytál tele tintával. Mindez az asztalnak Loder felé álló végén volt; az asztal tulsó vége úgy volt fordítva olyan vonal alatt, hogy azt nem láthatta. Most már valami mulattatót is talált a dologban, mialatt kényelmesebben helyezkedett el. Bárki legyen ez az asszony, gondolta, de ért a színpadi rendezéshez; tudja, hogyan kell előkészíteni a hatásokat. Várt tehát, hogy mi csoda új életjel jön majd a függöny mögül.

— A kristályjósítás, — kezdte az előbbi hang némi szünet után, — egyike a legrégibb tudományoknak.

Loder előbbre ült a székén. Lady Bramfell képe mintha összevegyült volna egy másik kép-

pel, amely távolabbi volt és nehezebben rögzíthető meg az emlékében.

— A legjobb eredményt úgy érjük el, ha az illető lenyugtatja a két kezét valami sima felületre.

Tisztán kivehető volt, hogy a láthatatlan jósnő olvassa mindezt abból a nyitott könyvből, mert amikor az utolsó szóig, a *felület*-ig ért, akkor valami mozdulás hangja hallatszott, mintha a helyzetét változtatná; amikor pedig újra megszólalt, más volt a hanghordozása, mint előbb.

— Kérem, tegye le a kezét az asztalra, tenyerével lefelé.

Loder mosolygott a homályban. Chilcote-ot képzelte el, amint a maga ideges türelmetlenségével keresztülmegy ezen a megpróbáltatáson; — azután jókedvűen engedelmeskedett a parancsnak. Két keze egy perc múlva ott nyugodott az asztal sima lapján a láthatatlan lámpa odavetődő fényében.

A jósnő egy percig néma maradt; akkor azután Loder oda következtetett, hogy föl kell emelnie a fejét.

— De a gyűrűit le kell tennie, — mondotta a hang lágyan. — Minden érc akadályozza az együttérzési áramot.

Loder bármikor máskor csak nevetett volna; de most, hogy ez a kérdés olyan természetesen és kedvesen volt előadva, ez lehetetlenné tett minden gúnyolódást. Hirtelen eszébe ötlött

a Chilcote közt és ő közte lévő máskülönben tökéletes hasonlóság egyetlen gyöngé pontja s erre önkéntelenül is visszahúzta a kezét egy kicsit.

— És hol van az együttérzési áram? — kérdezte nyugodtan. Ezalatt azon töperengett, van-e joga vagy nincs arra, hogy visszavonuljon.

— Természetesen ön között és közöttem, — felelte a hang lágyan.

A válasz mélázónak tetszett, de nagyon észszerű volt azért. Most már a visszavonulás egyszerre olyan szinpadiasnak tetszett volna. Ebben a világban, ahol a halk hangok és a tompított világosság uralkodtak, az emberek nem éltek semmiféle erőszakos, végletes eszközzel; semmi alkalom sem tette volna kivihetővé, vagy megengedhetővé azt, hogy valaki „jeleneteket“ rögtönözzön. Loder hátradőlt a székében, mialatt igyekezett a helyzetet hirtelen áttekinteni. Ha valami alkalmatlan véletlenségénél fogva ez az asszony tudná azt, hogy Chilcote az utóbbi időben gyűrűt kezdett hordani és ha ismerné a gyűrűt is, akkor a maga ujján annak a sebhelynek a látása kérdésekre és magyarázgatásokra adhatna alkalmat; ha ellenkezőleg hirtelen elhagyná a sátort minden mentség nélkül, vagy ha megtagadná a gyűrűk lehúzását, ez megint csak új nehézséget támasztana s szintén fölébresztené a kíváncsiságot. Sajátságosan tiszta világitásban állott előtte a baj is, meg a gyors elhatározás szükséges volta is. Körülnézett s az-

után csaknem öntudatlanul kifeszítette a mellét, mintegy küzdelemre készülve. Végre, mi tagadás benne, zsákcúba került, de azért arra nem volt szükség, hogy följajduljon, mikor ki akar jutni belőle, óvatosan hátrálva. S éppen ekkor ütötte meg fülét az előbbi lány hang szava ismét.

— Azzal, hogy az én kezem végigsimítja az önét, azzal indítjuk meg az együttérzés áramát közöttünk, — szólott a hang s ezzel a függöny mögül egy finom kéz nyult ki a világosságra, megfogva a kristálygolyót, — és ez vezet aztán arra, hogy megláthatom azokat a képeket, amelyek az ön lelkében élnek. Azért, ugy-e, lesz most szíves lehúzni a gyűrűit?

A kérdésnek természetes volta maga elég volt arra, hogy Lodert lefegyverezze. Veszedelmes helyzet volt, de hát nem ő maga mondta-e egyszer, hogy az az élet fűszere?

— Attól félek, hogy alkalmatlanságot szerzek önnek, — szólalt meg a hang békítő voltában még bágyadtan, mint előbb.

Lodernek egy pillanatra az ötlött eszébe, vajjon mennyi ideje ismerheti Chilcote Lady Astruppot; de aztán hirtelen kiverte a kérdést a fejéből. Chilcote eddig sohasem emlegette előbb, s ma este is csak futólagosan; csupán úgy, mint Lady Bramfell hugát. Micsoda gyávaság így habozni! Hirtelen lehuzta a gyűrűket, zsebébe csusztatta aztán odatette a két kezét ismét a síma asztallapra.

De ebben a pillanatban valami sajátságos dolog történt.

A függöny mögött hirtelen jött, gyors ruhasuhogás támadt, majd az hallatszott, mintha valaki hevesen taszított volna egy széket előre vagy hátra.

Aztán csend lett.

A hallgatás jelenthet a legmélyebb gondolatoktól a hülyeséig mindent, de ezt a némaságot nem lehetett világosan semmire se magyarázni. Hogy történt valami, hogy hirtelen beállott valami változás, azt oly világosan látta, Loder, mint akár a sátor függönyét, vagy a fénysávot, de hogy mi lehetett az, azt még csak nem is találgathatta. Csak ült ott, azzal a gyötőrően éles tudattal, hogy a függöny széle alatt az asztalon nyugvó kezét a láthatatlan jósnő szeme figyelmesen vizsgálja. Ösztönszerű bizonyossággal érezte, hogy most valami új fordulat állott be, de egy férfi ritkán cselekszik a csupán ösztönszerű bizonyosság hatása alatt. Ha a kezének nyílt megmutatása volt az, ami az új fordulatot létrehozta, akkor bizonyosan minden újabb cselekvés csak fokozná a helyzet nehézségét . . .

Hogy aztán most az ő tétlen, passzív volta adott-e megint hozzá valamit a pillanat bonyolultságához, azt nem tudta volna megmondani, mert a függöny mögül semmi nesz sem hallatszott többé. Bármi fölindulás okozta is az imént a hirtelen ruhasuhogást, meg a szék hátratólá-

sát, annyi bizonyos, hogy az a felindulás most már lecsillapodott, vagy legalább is, hogy uralkodott rajta az illető.

A legközelebbi életjel aztán az volt, hogy egy kéz letette a kristálygömböt az asztalra. Még pedig elég határozott koppanással került vissza a gömb, amiből arra is lehetett következtetni, hogy a jósnő hirtelen eltökélte magát valamire. S csakugyan ebben a pillanatban már meg is szólalt ismét.

Hangja még halkabb volt, mint előbb és mintha nyugodt biztossága egy kicsit remegőre változott volna; de, hogy ezt az izgalom, a meglepetés vagy a kíváncsiság tette-e, azt Loder nem tudta volna megmondani.

— Ön bizonyosan sajátságosnak fogja találni... — kezdte a hang. — Talán azt gondolja... — kezdte újra, de elhallgatott.

Ismét szünetet tartott, mintha segítségére várt volna, de Loder néma maradt. A férfinak minden nehéz helyzetben rendesen a mozdulatlan nyelv és a higgadt fej a legjobb fegyvere.

Úgy látszik, ez a némaság kihozta a másikat a sodrából. Loder hallotta, hogy ismét megmozdult.

— Mint mondtam, sajátságosnak fogja találni, — kezdte amaz újra. — De aztán hirtelen megállt, és attól kezdve már uralkodott a hangján, amikor újra megszólalt. — Meg kell nekem bocátania, de a kristály-jóslás a legsze-sélyesebb dolgok egyike. Abban a pillanatban,

hogy a kezét idetette az asztalra, úgyszólván rögtön tudtam, hogy nem lesz semmi eredmény, csakhogy nem akartam a kudarcot bevallani. Az asszonyok olyan szenvedélyes horgászok, hogy nem akarják bevallani, ha bármilyen hal, legyen az bár a legnagyobb is, elkerülte a horgot, — végezte halk nevetéssel.

Ennek a nevetésnek a hangjára történt először, hogy Loder megmozdult a helyén. Nem tudta volna megmondani, miért, de csaknem a zavar érzése ébredt a lelkében. Aztán meg annak a vágya rohanta meg, hogy fölkeljen és kisieszen innen a zárt sátorból a szabadba; hanem azért megtenni nem tette meg. Tudta, érezte, hogy valami megmagyarázhatatlan oknál fogva az az asszony ott a függöny mögött, hazudott neki; hazugság volt a szava és az volt még a hangja fölött való uralkodása is. Egy pillanatig valami erős benyomás, felindulás, csaknem szóra bírták az asszonyt, de aztán a fegyelmezés, talán az ösztön, vagy a diplomáciai érzék győztek és a pillanatnak vége volt. Mintha valami rejtély lett volna magában a hely légkörében is, pedig Loder gyűlölte a rejtélyeket.

Lady Astrupp azonban teljesen el volt foglalva a maga dolgával. Ismét megmozdult és Lodernek, aki feszülten figyelt, úgy tetszett, mintha amaz előre hajolt volna, hogy újra a kezét vizsgálja. Ennek a gondolata oly erővel hatott reá, hogy akaratlanul is visszahúzta a kezét...

Erre ismét zavart mozgás, ruhasuhogás hangzott ottbenn, a kristálygolyó legurult az asztalról, a jósnő pedig elnevette magát izgatott nevetéssel. Loder hirtelen fölemelkedett, valami parancsoló benyomásnak engedelmeskedve.

Nem volt tiszta tudata arról, hogy mit várt vagy hogy mit kellene kerülnie. Csak azt érezte, hogy a sátor a maga selyemfüggönyeivel, pézsmailatával és egész titokzatosságával már elviselhetetlen rá nézve. Zsibbadtnak érezte a lelkét csakúgy, mint az izmait. Csak egy pillanattig állt ott, székéből fölemelkedve, hogy tagjait kiegyenesítse és kilépett a sátorból.

Ennek sötétsége után aránylag a télikert félhomálya is világosságnak tetszett, de Lodert a különbség sem állította meg, csak ment egyenesen előre. A hosszú, zöldszegélyű ösvényen sietve törtetett keresztül, ez a hely most már nem keltette benne sem a nyugalom, sem az üdőség érzését; csak pusztán az utat látta benne, amelyen keresztül eljuthat a célhoz.

Mialatt a lépcsőn fölment, ismét ujjára húzta a gyűrűt, aztán belépett a zsúfolt folyosóra . . .

Valaki oda is kiáltott neki, mialatt a tömegben keresztül haladt, de Loder csak sietett tovább, Chilcote legszórakozottabb modorában. A vacsorázó terem ajtajánál Évát és Blessingtont pillantotta meg és arckifejezésébe csak ez hozott némi változást. Megfordult s odasietett egyenesen hozzájuk.

— Éva, meg fog bocsátani, ha azt mondom, hogy egy szavam volna Blessingtonhoz?

Éva egy pillanatig meglepetve tekintett reá, aztán elmosolyodott a maga nyugodt módorában.

— Természetesen. Különben is beszélni akartam egy kicsit Gower Millicent-tel, de Bobby annyi mulattatást kívánt. . . — fejezte be és ismét mosolygott, de ezúttal Blessingtonra; aztán pedig tovább ment, egy magas, halványarcu, zöldruhás leányhoz lépve, aki egyedül állt a közelben.

Alighogy Éva megfordult, Loder már megragadta Blessington karját.

— Tudom, hogy roppantul el van foglalva, — mondotta Chilcote hirtelen modorának tökéletes utánzásával, — de én meg bajban vagyok.

Csak egy pillantást kellett vetnie Blessington friss, őszinte arcára, hogy belássa, mennyivel jobb politika itt minden másnál a nyílt beszéd . . .

— Igazán, sir? — kérdezte Blessington, s csupa fül volt azonnal.

— Az ám. És . . . és az ön segítségére szorultam.

A fiu elpirult. Hogy Chilcote forduljon segítségért hozzá, ez büszkeséget ugyanannyit ébresztett benne, mint bizonytalanságot.

Loder látta a nyert előnyt és sietett azt fölhasználni.

— Az a kristály-jóslás kevert bele. Attól

félek, hogy nem játszottam a szerepemet kielégítően; sőt bolondot csináltam magamból... Lady Astrupp pedig... — Itt elhallgatott, Blessingtont vizsgálva egy tekintettel. — Nos, szóval, hiszen édes fiam, maga tudja, milyenek az asszonyok.

Ez a Blessington csak huszonhárom éves volt éppen. Újra elpirult és igyekezett tapasztaltan nézni.

— Tudom, sir, — mondotta bölc arccal.

Lodernek ugyan nagy érzéke volt a humor iránt, de azért megőrizte a komolyságát.

— Tudtam, hogy fölfogja a szavaim értelmét, de azt szeretném, ha megtenne valamit értem. Ha Lady Astrupp azt kérdezné öntől, hogy ki volt a sátrában most, vagy tíz perce, akkor, kérem... — itt megint elhallgatott, társa arcát vizsgálva.

— Igen, sir.

— Arra, hogy füllentsen neki valami különöset az én kedvemért.

Blessington viszonzta társa tekintetét, de egy kicsit zavartan nevetett.

— De hiszen, sir, — bizonyára. — —

— Bizonyára megismert, azt akarja mondani?

Loder szeme olyan volt, mint a hegyes acél, amíg ezt mondta.

— Azt.

— Nos hát, téved. Nem ismert meg.

Blessington felhúzta a szemöldökét.

Csend állott be. Loder odatekintett a szoba másik végébe. Éva az imént vált el attól a zöldruhás leánytól, s most már feléjük közeledett többekkel váltva üdvözetet és mosolygást, amint jött . . .

— A feleségem már visszajön, — mondotta aztán. — Megteszi ezt értem, Blessington? Ez... ez sok mindent elsimítana... — folytatta, ezalatt folyton Évát figyelve.

Amint remélte, úgy lett, Blessington tekintete is odafordult ugyanabba az irányban.

— Elsimítana sok mindent... családi tekintetben, amit nem magyarázhatok meg.

Ez talált. Blessington hirtelen körültekintett...

— Jól van, sir. Bízva reám!

És mielőtt Loder csak egy szót is szólhatott volna, a fiu eltűnt a tömegben.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Loder könnyebben lélekezett, mióta ezen keresztül estek. Ha Lady Astrupp fölismerte Chilcote-ot a gyűrűiről, és kíváncsivá lett volna, akkor ennek a dolognak a végére kell járni későbbben vagy korábban, hogy milyen mértékben, azt Loder nem is merte találgatni; ha azonban az asszony modorának szembeötlő megváltozása valami más forrásból eredt, és valami homályos tudat azt súgta neki, hogy egy asszony viselkedését elméletekbe foglalni — akkor megvédel-

mezte Chilcote és a maga érdekeit a Blessington ígéretében rejlő biztosítékkal. Azt tudta, hogy Blessington megbízható lesz és hallgatag. Erre fölújult bizalommal, annak a kellemes érzésével, hogy nyugtalansága alaptalan volt egészen, Éva elébe sietett.

Az asszony arca a maga tiszta, életteljes színével úgy kiemelkedett, úgy kivált az összes többi arcok közül, mintha azok csak keretül szolgáltak volna neki; és erre szinte a büszkeség érzése kapta meg a szívét. Mindenki másnak a szemében, kivéve őt magát, az asszony szépsége az ő kincse volt.

Loder arca tele volt étellel és az uralkodás képességével, amikor odaért hozzá.

— Lefoglalhatom egy kicsit? — kérte a Chilcote-től kölcsönként sebességgel. — Hiszen... hiszen alig látjuk egymást.

Az asszony úgy emelte föl szempilláit, hogy ránézzen, mintha valami kényszer hatása alatt cselekednék.

Tekintete meglepődött volt, bizonytalan, csaknem zavart egy kicsit. Arcán mélyebb volt a szín, mint rendszeren és Lodernek úgy tetszett, mintha valami az ő lelkében is mozdulna szinte válaszképpen erre a felindulásra.

— Tudja maga is, hogy engedni fog, — szólt hirtelen.

Éva még jobban elpirult.

A férfi látta ezt a pirulást és tudta, hogy ez ő volt, az ő szava, az ő egyénisége, ami azt

fölidézte. Chilcote szerepében is szinte bebizonyította hogy fölötte áll Chilcotenak. Most történt először, hogy bár rejtett, de való bizonyosságát nyerte annak, hogy a hatalmát elismerték. Önkénytelenül is közelebb húzódott Évához.

— Menjünk ki ebből a tolongásból, — mondotta neki.

Éva nem válaszolt másképp, mint egy rövid fejbólintással és Lodernek az ötlött eszébe, hogy ez az asszony minden büszkesége mellett is szívesen veszi, ha uralkodnak fölötte és enged is annak, aki ezt meg tudja tenni. Önelégülten indult hát a férfi a kijárat felé. Csakhogy a kijáráshoz kívánczolni könnyebb volt, mint azon keresztül is jutni. A legutolsó néhány percben úgy megnőtt a sokaság a vacsorázó-teremben, hogy az ajtó valósággal el volt torlaszolva. Loder is vagy tíz lépést tehetett csak, Évát is magával víve, de aztán meg kellett állnia.

Amint ott álltak, Loder visszatekintett Évára.

— Micsoda demokratikus studium is mindig egy ilyen tömeg, — mondotta.

Éva hirtelen fölesillanó, méltányló tekintettel felelt, mintha meglepetésében viselkednék természetesen. És Loder azon gondolkozott, milyen lehet ez az asszony, amikor a lelkesedése is föl van keltve. Éppen ekkor történt, hogy künn, a folyosón valami mozgás támadt, aztán az ajtó előtt álló tömeget is megritkította, úgy, hogy Loder előtt megnyílt az óhajtott út.

A küszöbön azonban újra meg kellett állniok s bár itt oly sűrű tömegbe kerültek, hogy Loder a félkarjával folyton védelmezte Évát, azért mégis be tudta látni az egész fényes társaságot annak a feje fölött, aki közvetlenül előtte állott és egy-két hüvelykkel alacsonyabb volt nála.

— Mire várunk? — kérdezte Loder jókedvűen, az előtte álló ismeretlennek mintegy a feje búbjához intézve a kérdést.

A férfi megfordult s ekkor egy vidám, kedélyes arc, egy vörös bajusz, meg egy monokli tűnt Loder szemébe.

— Nini, te vagy az, Chilcote? — kiáltotta. — Remélem, nem a tied az a láb, amin állok?

Loder nevetett.

— Nem, de kérlek, ne változtasd a helyedet. Ha egy hüvelykkel magasabb lennél, akkor vak is lennék, meg sánta is.

A másik elnevette magát. Kellemes meglepetés volt Chilcote-ot nyájásnak találnia a kényelmetlen helyzetben. Szinte kíváncsian tekintett rá vissza.

Loder érezte a vizsgáló tekintetet. Hogy véget vessen neki, a folyosó felé nézett.

— Azt hiszem, csakugyan várnak valamire, — mondotta. — Aztán, mi ez? — tette hozzá, de aztán hirtelen elhallgatott.

— Valami érdekeset lát? — kérdezte Éva megérintve a karját.

Loder nem felelt; még arra sem tett erőfe-

szítést, hogy megforduljon. Szavai is, gondolatai is elakadtak teljesen.

A folyosón álló ember először kiejtette a szeméből a monoklit, aztán hirtelen a szemébe csiptette megint.

— Tyüh, teringettét, itt jön a jósnő! Olyan az egész, mint valami tündérkirálynő menete. Azt hiszem, ez hát az oka annak, hogy így ide-szorítottak bennünket; — mondotta és boldogan nevetett elragadtatásában.

Loder nem felelt, csak odameredt szemével a látványra, a másiknak a feje fölött.

A folyosón ott jött Astrupp Lillian egész kis udvarral körülvéve, boldog tudatában annak, hogy a bámuló moraj neki szól. Finom arca rózsásra pirult, szeme csillogva tekintett elő hajának halványfényű tömege alól; aranyhímzésű ruhája kecsesen hullámozott körülötte. Sugárzó volt és diadalmas, de egyszersmind izgatott is. Az izgalom szemmel látható volt mozdulataiban, nevetésében, szemében, amint gyorsan fordult jobbra-balra.

Loder pedig, amint elképedve nézett rá, látta ezt, érezte és meg is értette valami olyan lelki működés erejénél fogva, amely egyszerre visszaragadta néhány évnyre a multba. Mint valami panoráma elvonuló képeiben, úgy látott egy sajátságos éjszakát, tele zavarral és nyugtalansággal, ott egy távoli olaszországi völgyben; ahol a zavarból egyetlen egy arc tünt elő világosan a hegyoldalak felől odaszűrődő holdvilág

halvány fényében. Ez a kép lassan vonult át a lelkén, de a teljes hiánytalanság lassúságával; s ezek világán át a lemúlt félóra eseményei is egyszerre mind egészen másnak tűntek fel. Az a visszhang, amit Lady Bramfell hangja keltett benne; majd megint ennek a visszhangja a grófné hugának szavaiban; a saját vaksága s most egyszerre a teljes biztonság, ez mind keresztül rohant a lelkén egyszerre.

Lillian kísérete ezalatt közelebb jött. Loder ösztönszerű bizonyossággal tudta, hogy a vacsorázó terembe igyekeznek, s mégis mozdulatlan maradt, mintha valami végzetes erő szögezte volna oda. Változatlan arckifejezéssel látta, amint közeledik, de ebben a pár rövid pillanatban egyszerre világossá lett előtte a maga egész teljességében, micsoda hatalommal ejtette már rabul egész lelkét az új élet és hogy milyen mérhetetlen áldozatába kerülne attól megvállni.

Amint aztán Lillian közelebb jött, egész modora hirtelen érthetőbbé vált Loder előtt. Az asszony szünet nélkül csevegett ugyan, fel-felkacagva, de a pillantása azért soha sem volt nyugodt egy percig sem. Végig repült a folyosó mentén, majd az ajtóban állók feje fölött suhant el az a tekintet.

— Valami egészen édes dolgot szeretnék, Geoffrey, — mondotta a mellette álló úrnak. — Hisz maga tudja, mit szeretek; valami olyant, mint a cukorba burkolt hópehely.

Mialatt ezt mondta is, a tekintete csak ván-

dorolt egyre. Loder látta, hogy siklott el közömbösen egy fiatal emberen, aki ő tőle vagy két-három lépésnyire állt; majd arra az emberre röpment, akinek a feje fölött Loder nézett Lillianra; s most aztán megtörtént az elkerülhetetlen: Lillian ő rá magára emelte a szemét.

A pillantás gyors volt és határozott. Loder látta benne a felismerés szikráját kigyúlni; látta, hogy Lillian feléjük tart s a tömeg utat nyitott előtte. De aztán Loder hirtelen azt látta, ami egyenesen a csodával volt határos.

Egész arc kifejezése hirtelen megváltozott; ajka megnyílt és arca szinte belepirult a boszankodásba. Olyan volt éppen, mint valami elkényeztetett gyermek, a ki cukrosdobozt lát, kinyitja — és üresnek találja.

Mikor az ajtó körül állók soraiban is nyílt egy kis hely Lady Astrupp számára, úgy, hogy közelebb léphetett, a Loder előtt álló vöröshajú úr volt az első, aki fölhasználta az alkalmat.

— Szavamra, Lillian, maga most éppen úgy nézett ide, mintha azt várta volna, hogy Chilcote valaki más legyen, mint aki, s aztán most csalódva látja, hogy csak ő maga és senki más! — fejezte be jókedvűen nevetve a maga tréfáját.

Ez a beszéd éppen az az élénkítő szer volt, amit Lillian kívánt. Mosolygott a maga szokott, édes mosolygásával, mialatt odafurdult a beszélő felé

— Édes Leonard, maga most a monokliját

használja és olyankor nem áll jól érte, hogy mit lát . . .

Most lassabban beszélt, míg ezt mondta; szinte valami bágyadtsággal, bár jókedvűen. Az önuralmát már visszanyerte.

Ekkor mozdult meg Loder először. Valami olyan erő hatása alatt, amit nem is kísértett meg boncolni, hirtelen odalépett Éva mellé és karját ennek karjába fűzte, sikeresen elrejtve ezzel a balkezét.

Az asszony karjának a hosszú keztyűn is keresztül érezhető melegsége váratlan erővel érintette. Az előbbi ösztön az önvédelem ösztöne volt ugyan, de az eredmény más jellegű volt egészen, mint a mire el volt készülve. Erre a hirtelen érintésre újult erővel ébredt föl az az érzés, hogy megküzdjön ezért a helyért és megtartsa azt, ami már oly becsessé vált előtte. Hirtelen ébredt elszántsággal fordult oda Lillian felé.

— Én is ugyanolyannak láttam, monokli nélkül is. Miért nézett úgy az imént? — kérdezte látszólagos odavetettséggel, noha a saját vakmerőségén maga is elképedt; a józan esze pedig hangosan állította, lehetetlen, hogy az a szem, amely látta annak idején az ő arcát, előbb a csodálat, majd a szerelem, aztán a megvetés kifejezésével, hogy az most ne ismerje föl.

Mintha a levegő is fojtóbbá lett volna, míg beszélt és várakozott. Lillianról nyert képzelet csak valami homályos kép volt, aranyos ruha meg aranyos haj; de az, amiről tiszta tudata

volt érzékeinek, az nem volt egyéb, mint az, hogy a keze Éva karját fogja és az a melegség, amely ebből kisugárzott a puha keztyűn át. Aztán a köd hirtelen eloszlott. Látta Lillian szemét, közömbösen, jókedvűen, csaknem kicsinylőleg tekinteni arrafelé, aztán a hangját is hallotta csakhamar.

— Ugyan mit beszél, édes Jack, — mondotta nyájasan. — Egyszerűen a nagy ellentét kapott meg abban, amint a maga szemét ott látta Leonard feje fölött. Olyan volt az egész, mint valami ragyogó naplemente egy fekete felhővel. — Nevetett. — Nincs igazam, Éva?

Éva ezalatt nyugodtan nézett maga elé. Most megfordult a maga szelid mosolygásával. Loder nem érezte a legcsekélyebb rándulását sem annak a karnak, amelyen a keze nyugodott, de azért valami rögtöni ösztön azt súgta neki, hogy ezek ellenfelek. Azzal a tiszta látással érezte ezt, amely néha a feszült várakozás perceit szokta követni. Értette ezt is, mint ahogy értette az imént Lillian felismerő pillantását, amikor neki csak a homloka, szeme és orra látszott s arra emlékeztette, akit ismert; és viszont az elképedt hitetlenség tekintetét, amikor simára borotvált felső ajka és álla hirtelen Chilcotenak vallották.

Loder úgy érezte magát, mint az az ember, aki egy szakadék szélén állt s aztán még visszalépett onnan, külsőleg ugyan nyugodtan, de lelkeiben megrendülve. Most egyszerre az életnek

mindennapi dolgai is sokkal mélyebb értelműnek tetszettek. Nem hallotta Éva válaszát; Lillian újabb megjegyzésére sem figyelt. Láttá, hogy ez újra mosolyogva fordul oda a vöröshaju férfihoz, aztán pedig az étterem elé megy udvarával. Ekkor Loder megszorította egy kicsit azt a kart, amelyen keze pihent. Égető szükségét érezte valami baráti érzésnek, vagy annak, hogy emberi módon valahogyan kifejezést adhasson annak a válságnak, amelyen a lelke az imént keresztül ment.

— Ne menjünk innen? — kérdezte.

Éva föltekintett.

— A szobából?

Loder megint úgy nézett rá, mint az előbb; szinte kényszerítve a tekintete viszonzására.

— A szobából is, a házból is, — felelte. — Menjünk haza!

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A távozásra szükséges formalitásokon csakhamar keresztülestek. A folyosóra kijutás, a kocsi előkerülése mind olyan csodálatosan egyszerű dolognak látszott Loder előtt. Azután, mikor ott ült Éva mellett és ismét érezte a kocsizás okozta mozgást, akkor volt csak ideje először azon gondolkozni, vajjon igazán megtörtént-e mindaz, amin keresztülment azóta, hogy utóljára ült itt a kocsiban?

Csak ma este történt az is, hogy életének egy eseményét olyan rajzhoz hasonlította, amelyen a színek már eltörlődtek. És most az a kép előtte állott ismét meglepő és hihetetlen világossággal. Láttá Santasalare napsütötte házait a háttérben a napfényes halmokkal; minden részlet ugyanaz maradt, ami régen volt, még a főalak is; — csak a képet rajzoló művész szeme és keze változott meg.

E pillanatban Éva riasztotta szét a gondolatait és első szavai csodálatosan hatottak.

— Milyennek találta ma este Astrupp Liliant? Micsoda remek ruhája volt, ugy-e?

Loder csaknem a büntudat érzésével emelte. Azután szóról-szóra azt mondotta, amit gondolt magában:

— Igazán . . . igazán nem is vettem észre. Hanem a szeme az egészen valami macskaszemre emlékeztetett. És a járása is olyan, mint a macskáé. Eddig sohase vettem ezt észre.

Éva félrefordult egy kicsit.

— De művészi ízléssel volt öltözve, — mondotta rábeszélőleg. — Nem gondolja, hogy az az aranyruha gyönyörűen illett a hajához?

Loder meg volt lepette. Szent meggyőződése volt, hogy Éva nem vonzódott a másik asszonyhoz és arra nem volt elég jártas az asszonyi gondolkozásban, hogy tudta volna, mire magyarázza ezt a dicséretet.

— Nekem úgy tetszett . . . — kezdte, de

azután volt elég okos arra, hogy abbahagyja. — Nem vettem észre, milyen ruhában volt.

Éva kinézett a kocsi ablakán.

— Milyen kevésbé tudnak a férfiak valamit méltányolni, — mondotta, de a hangja sajtásgosan ment volt minden szemrehányástól.

Azután hallgattak egészen a Grosvenor-térig. Mikor a kocsiból kilépve, Éva bement az előcsarnokba, megállott egy pillanatra a lépcső aljánál, hogy valami rendeletet adjon Craphamnak, aki még fönn volt, mert bevárta az uraságot; és ezalatt Lodernek megint ideje volt Évát megfigyelni. Amint nézte, lelkében valami éles összehasonlítás ütődött föl.

— Tündérkirálynő! — ez volt az a szó, amit valaki Astrupp Lillianra alkalmazott, amikor végigment Bramfellék csarnokán és akkor ez a hasonlat egészen helyénvalónak is tetszett. Kecsés, könnyed, csaknem titokzatos bájával csakugyan akár a képzelet birodalmából lépett volna ki. De Éva más volt teljesen. Bájos volt ez is és vonzó, — csakhogy bája és vonzóereje más jellegű volt egészen. Amaz olyan volt, mint a melegházban nőtt fehér rózsa, amely az éles levegő első érintésére elhervad; — míg ez szép volt, a tengerparti sziklán nőtt vadrózsa szépségével hódítva, amely szirmainak áttetsző, üde szépségét megtartja a sós párák és a hideg esők közt is. Évának is volt királyi birodalma, de ez a való dolgok birodalma volt. Lodert egyszerre egészen eltöltötte valami hatalmas, bizó érzés;

annak a tudata, hogy itt van az, amire mindig számíthat, mindig építhet, ha minden egyéb cserben hagyná is.

Egy pillanatra csak állott ott határozatlanul, figyelve Évát, amint fölment a lépcsőn a maga könnyed, határozott lépteivel. Azután határozott. A sors is kedvezett ma neki. Szerencsés estéje volt. Hadd tegye ezt a szerencsét még egy próbára! Hirtelen átment a csarnokon és föl-sietett a lépcsőn Éva után.

Arca tele volt élettél, amikor odaért mellé. Ennek az arcnak kemény körvonalait és szemének kemény szürkességét most meglágyította valami, csakúgy mint amikor megállott, hogy Lakeleyvel beszéljen. Ennek az embernek a cselekvés volt az éltető eleme és még az arca is úgy át tudott alakulni annak a hatása alatt, mint más emberé az izgató zene vagy a jó bor hatása folytán.

Éva látta ezt a tekintetet és a meglepődés zavart kifejezése újra fölillant a szemében. Megállott, kezét a lépcső korlátjára nyugtatva.

Loder most egyenesen ránézett:

— Nem jön be a dolgozószobába, úgy, mint a multkor egyszer? Mondani szeretnék valamit.

Nyugodtan beszélt. Érezte, hogy uralkodik maga fölött és az asszony fölött is.

Éva habozott. Előbb a férfira tekintett, azután elfordította a fejét.

— Nem jön be? — kérdezte amaz újra és amíg ezt mondotta, tekintete ott nyugodott a

sűrű és fölhajló sötét szempillákon és a fekete haj hullámzó vonalán.

A hosszú pillák végre fölvetődtek s ekkor Lodert egészen megindította az Éva tekintetében rejülő kétség és zavar.

Nem várva a válaszra, közelebb hajolt Évához:

— Mondjon igent! — sürgette. — Nem sokszor zavarom kéréssel.

Éva még mindig habozott. De ekkor más valaki már határozott helyette. Loder valami új vakmerőség hatása alatt megérintette az asszony karját, gyöngéden, de határozottan vonva Évát magával Chilcote lakosztálya felé.

A dolgozószobában ragyogó tűz égett, az íróasztal meg volt rakva írásokkal, hirlapokkal; a lámpák jól voltak elhelyezve mind s még a székek is ott állottak szokott helyükön. Loder lelkében visszhangot keltett mindez. Úgy tetszett neki, mintha csak tegnap hagyta volna el ezt a helyet. Az volt ez a szoba most is, ami gyanánt elhagyta: az a keret, amelyből csak a beleillő ember hiányott.

Hogy fölindulását elrejtse, hirtelen keresztülment a szobán és előbbrehúzott egy széket. Hat óra sem telt bele, és a fölindulásoknak egész lépcsőzetét járta meg. Hat órával ezelőtt csaknem a kétségbeeséssel nézett farkasszemet, amikor Chilcote megjelenése úgyszólván az egekbe emelte; azóta meg a meglepetés a legerősebb

alakban rohanta meg és megismerte teljes értelmét annak a szónak is: kockáztatás. És valamennyi fordulatból győztes gyanánt került ki. Mialatt a széket előbbrehúzta, fölébe hajolt, hogy arckifejezését elrejtthesse.

— Üljön le, — mondotta gyöngéden Évának.

Ez közelebb lépett hozzá; lassan mozdult, mintha félne. Sokféle fölindulás volt a lelkében; bizalmatlanság, bizonytalanság és valami különös félig uralkodó, félig elnyomott vizsgálódás, amit nehéz volt névvel megjelölni. Loder emlékezett, milyen visszahúzódó hidegséggel, milyen nagynehezen tűrte őt Éva első este és most erre a gondolatra hatalmának biztos tudata újraéledt benne. Sohasem volt még ily teljesen, ily hévvel *saját maga* és sohasem látszott még előtte Chilcote oly tökéletesen árnyéknak, mint most.

Amint Éva leült, Loder közelebb lépett hozzá és odahajolt a szék támlája fölé. Az, ami sarkalta a Renwickkel szemben való föllépésre is, és aminek a hatalma alatt volt akkor is, amíg az estélyre mentek, az uralkodott rajta most is.

— Mondani akartam valamit ma este, amikor Bramfellekhez mentünk, — kezdte. Mint sok olyan ember, aki a nem személyes dolgokban nagyon ékesszóló tud pedig lenni, Loder most, amikor a saját dolgáról beszélt, szögletes volt, szinte nehézkes. — Szabad lesz visszatérnem arra, amit abbahagytam?

Éva félig odafordult hozzá. Arcán még mindig ott ült a meglepett, kérdő kifejezés.

— Hogyne! — felelte s fölegyenesedett a székből kezét összekulcsolva.

Loder elgondolkozva nézte Éva fejének alakját, vállának nyulánk vonalát és a nyakán levő gyémántok ragyogását.

— Emlékszik még arra a napra, amikor mintegy három héttel ezelőtt együtt beszélgettünk ebben a szobában? Azon a napon, amikor olyan sok minden lehetségesnek látszott?

Az asszony most nem tekintett rá vissza. Szemét a tűzre szegezte merően.

— Emlékszik? — ismételte a férfi nyugodtan. Amikor Loder még az egyetemre járt, már akkor is azok, akik a kitartó nyugalomnak ezt a hangját hallották, rendesen megadták magukat neki. Éva most hallotta ezt a hangot először és szinte akaratlanul is felelt reá:

— Emlékszem!

— Azon a napon ön hitt bennem, — folytatta Loder és a helyzet komolyságában már nem utánozta Chilcote-ot, hanem a maga szilárd nyugalomával beszélt. Látta, hogy Éva megmozdul a helyén; látta, hogy szétveszi és ismét összekulcsolja a két kezét, de azért csak folytatta nyugodtan. — Aznap ön engem új világosságban látott; és — és *elismert* engem. — Loder hangsúlylyal mondotta ki ezt a sajátságosan alkalmazott szót. — De azóta megváltoztak az érzései — és elvesztette a bennem helyezett hitét.

Amíg ezt mondotta, erősen figyelte Évát, de ez nem adott más életjelt annál, hogy még közelebb hajolt a tűzhöz.

Loder összekulcsolta a karját Éva karszékének a támláján.

— És igaza volt, — mondotta hirtelen. — Azon nap óta nem voltam — *az, aki vagyok.* — Amíg ezt mondotta, a higgadtsága mintha cserbenhagyta volna valamennyire. Loder irtózott a szükséges hazugságtól, de azért emberi ösztöne erősen követelte, hogy igazolja magát. — Minden embernek megvan a maga szerencsétlensége, — folytatta Loder, — vannak napok és hetek, amikor . . . amikor úgy szenvedek az . . . — itt már szinte ajkára tólult az a szó: „az idegeim“, de azután ismét elhalt a szó anélkül, hogy kimondotta volna.

Ezalatt Éva nagyon nyugodtan, minden hang nélkül, egyszerre csak fölkelte és szembenézett vele. Ott állott, teljesen kiegyenesedve; az arca sápadt volt egy kissé és keze, amely a szék karját érintette, mintha valamennyire remegett volna.

— John, — szólalt meg hirtelen, — ne mondja ki azt a szót, azt az iszonyu szót: „az idegeim“. Nem úgy érzem, mintha azt ma el bírnám viselni; — csak ma ne! Megért engem?

Loder visszahúzódott. Anélkül, hogy megértette volna Évát, úgy érezte, mintha talajt veszítene. Volt az asszony arcán valami, amire el kellett némulnia. Úgy látszott, mintha hirtelen

veszedelmes talajra lépett volna. Csak állott tehát, merően nézve az asszonyra. — Nem tudom megmagyarázni; — folytatta amaz ideges gyorsasággal. — Nem bírom okát adni, de egyszerre a . . . a komédiázás türhetetlenné vált számomra. Eddig nem is gondolkoztam róla; — vagy nem törődtem vele; — de most egyszerre minden megváltozott vagy — vagy én változtam meg. — Itt elhallgatott zavartan és elszomrodva. — Miért van ez így? Miért változnék meg minden? — kérdezte erősen, élénken kérdő hangsúlylyal, mintegy a maga hitetlensége ellen fölebbezve.

Loder félrefordult. Szinte félt a diadaltól; attól a vulkánerejü, legyőzhetetlen diadaltól, amit az asszony szavai ébresztettek.

— Miért, miért? — kérdezte amaz újra.

Loder lassan visszatekintett ismét.

— Ön elfelejti, hogy én nem vagyok bűvész, — felelte gyöngéden. — Alig tudom megérteni, miről beszél.

Éva hallgatott egy percig, de a szeme az beszélt. Fájdalom, csüggedés, büszkeség; — minden, amit érzett, az kifejezést követelt magának.

— Komolyan mondja ezt? — kérdezte azután.

Ez nem volt a mérkőzésre alkalmas pillanat és Loder tudta azt, csak annyit mondott hát:

— Komolyan!

— Akkor hát hadd beszéljek én is komo-

lyan. — A hangja még rémegett egy kissé, de arcára már visszatért a szín és keze szilárd volt teljesen. — Több, mint négy éve tudom már, hogy ön — morphint szed; több, mint négy éve már, hogy elnéztem az ön csalását, az ön alacsonyágát . . . — Az érzelem oly erővel fogta el, hogy a hangja is elakadt belé.

Csönd állott be. Azután Loder hirtelen előlépett.

— Ön tudta — négy éven át? — kérdezte nagyon halkán.

Most történt először, hogy Chilcote-ra gondolt, saját magára pedig nem.

Éva hirtelen mozdulattal kapta föl a fejét. Úgy látszott, mintha most a titoktartást és zárkózottságot elvetve, egyszerre szabadabban lélegzenék.

— Tudtam. Talán szólnom kellett volna mindjárt akkor, amikor véletlenül megtudtam a titkot, de az már mind annyira a múlté, hogy ezen fölösleges elmélkedni. Azt hiszem, a végzet rendezte el. Én nagyon fiatal voltam, ön meg nagyon megközelíthetetlen és — és nem volt köztünk szeretet, ami az útat egyengette volna. — Itt egy pillanatra megrebbent a szempillája és félretekintett, de azután így folytatta: — Egy asszonynak, egy leánynak a kiábrándulása nagyon szomorú komédia; azt nem szabadna soha nézők elé tárni. — Itt elnevette magát halkán, de nagy keserűséggel. — Láttam az egész ámitást, az egész csalást, az egész — ha-

zugságot. — Bátran, nyugodtan mondotta ki a szót szemébe nézve a férfinak.

Loder most is Chilcotera gondolt ugyan, de mégis elsápedt a szó hallatára.

— Láttam mindazt, — folytatta az asszony; — benne éltem, amíg végre kemény lettem és közömbös; amíg végre én is ráhagytam önre az „idegeit“, úgy, mint a világ, amely nem gyanított és nem tudott semmit. — Itt megint kitört belőle az ideges nevetés. — Azt hittem, hogy ez a közömbösség örökké fog tartani. Ha az ember mozdulatlanul él ugyanabban a helyzetben, végre is megmerevedik. És én sohasem éreztem magamat élettelenül merevebbnek, mint azon este, amikor Fraide úr arra kért, hogy — használjam önnél a befolyásomat. De azon az estén azután . . .

— Igen. Azon az estén . . .? — kérdezte Loder és hangja feszült az izgalomtól.

De Éva fölindultsága hirtelen lelohadt. Hogy a férfi tekintete lohasztotta-e le, vagy egyszerűen csak kimerült már az érzés ereje, nehéz lett volna megmondani, de elég az hozzá, hogy szeméből kiveszett az előbbi elszántság tekintete. Egy percre még ott állott habozva, azután megfordult és a kandalló felé tett egy lépést.

— Aznap este megváltozottak talált; — másnak?

— Másnak és még sem másnak, — felelte Éva habozva, elfordított fejjel.

— És mit gondolt magában?

Éva hallgatott, de valami gyöngye fölindulás megint rózsásabbra színezte az arcát.

— Azt gondoltam, — kezdte, — úgy tet-
szett . . . — de elakadt újra, mert az a bizony-
talanság hallgattatta el, hogy maga sem tudta,
mit is érzett hát csakugyan. — Nem tudom,
miért beszélek így, — kezdte azután újra, mint-
egy önmagát igazolva, — nem tudom, miért ki-
vánok beszélni egyáltalán. De egy sajátságos
megmagyarázhatatlan érzés mintha sürgetne,
sarkalna, hogy szóljak. Ugyanaz az érzés, amely
akkor vett erőt rajtam, amikor együtt teáztunk;
az az érzés, amely csaknem rábírt . . . hogy
azt higyjem . . .

— Hogy mit higjjen? — tört ki Loder-
ből a szó.

Erre a szóra azután megfordult Éva.

— Higyjem azt, hogy csoda történt; ön
erőt nyert arra, hogy megszabaduljon.

— A morphintól?

— Attól.

A némaság azon pár perce alatt, ami be-
állott, Loder a habozásnak és a gondolatok tá-
madásának egy évszázadát élte keresztül. Ér-
zelmei közül az első magáért tett szót, de első
tisztá gondolata már Chilcote-é volt és az alkú-
joké. Ott állott, mintha egy kiálló kövön va-
lami folyó közepén majd a jobb-, majd a bal-
part felé tekintve. Végre, a szükség legnehezebb
pillanatában megjött a felsőbb sugallat. Ime,

hisz' egy csapással megmentheti Chilcote-ot is, saját magát is.

Hirtelen odalépett a kandallóhoz és megállt Éva mellett.

— Nem tévedett. Az egész idő alatt; — azon este óta, amikor ön nekem Fraideről beszélt, addig a napig, amíg itt teáztunk együtt; nem érintettem morphint.

Éva hirtelen megmozdult, úgy, hogy Loder jól láthatta az arcát.

— John, — mondotta félénken, — ön már . . . én már . . . hallottam öntől hazugságot más dolgokra nézve.

Loder hirtelen mozdulattal kapta félre a fejét. Az asszony szavából kihangzó kétség és könyörgés egészen megrázta. Éva életének egész isszonyatos magánossága benne tükröződött ebben a néhány szóban. Loder egyszerre teljesen megfélekedezett Chilcote-ról.

— Nézzen rám! — mondotta hirtelen.

Éva fölvetette a szemét.

— Hiszi-e most már, hogy igazat beszélek?

Éva kutatólag nézett a szemébe, de a kétség még ott tükröződött az arcán.

— De hát a legutolsó három hét? — kérdezte azután. — Hogyan kívánhatja, hogy higgyek önnek?

Loder várta ezt és szembenézett vele, noha a bátorsága ingadozott. Az, hogy ezt az asszonyt ámítsa, még ha ennek árán magát kellene is

igazolnia, az utóbbi félóra folyamán egyszerre olyanná vált a szemében, mint a szentségtörés.

— A legutolsó három hétre fátyolt kell vetnünk, — mondotta hirtelen. — Senki sem szabadulhat meg egyszerre, tökéletesen — a bűntől.

Itt hirtelen elhallgatott. Érezte, hogy gyűlöli Chilcote-ot és gyűlöli önmagát. E pillanatban Éva tekintett föl hozzá, hogy az a szinte kétségbeesett arc véget vessen minden habozásnak.

— Ön türt és hallgatott évekig, — mondotta hirtelen. — Tud-e még túrni egy rövid ideig?

Most már nem volt tekintettel semmire, amíg ezt mondotta. Pedig érezte, hogy szavaiban önérdék szólal meg. De tudatos erejének első gyakorlása alatt az a belső vágy, hogy mindent alárendeljen a maga felsőbbségének, ez elfojtott benne minden más érzést.

— Nem magyarázhatom meg az egészet, csakúgy, mint ön sem. Csak azt mondhatom, hogy aznap, amikor itt beszéltünk, akkor én én voltam, gondolkodásomnak teljes birtokában és képességeim teljes tudatában. Az az ember, akit ön a legutolsó három hét folyamán ismert; az, akiről tudott a lefolyt négy esztendő alatt, az csak árnyék, valótlanúság — egy emberi testet öltött gyöngeség. De van egy új Chilcote is; csak akarnia kell, hogy azt meglássa.

Éva remegett, mire Loder bevégezte a szó-

kat; arca égett; szemében valami sajátságos fény gyuladt ki. A megindulás urrá lett egész lényén.

— De hát az ön másik énje — a régi?

— Türelmesnek kell lennie.

Loder letekintett maga elé, a tűzbe.

— Olyan idő, mint a lemúlt három hét, lesz megint; — olyannak lennie kell; — az elkerülhetetlen. Ha eljön újra, önnek szemet kell hunynia . . . rá kell vennie magát, hogy ne lásson. Ne vegyen róla tudomást — sem rólam. Beleegyeznek?

Loder került Éva tekintetét.

De ez odafordult hozzá:

— Bele . . . ha úgy kívánja, — felelte csaknem elfuló hangon.

Loder érezte, hogy Éva szeme rajta nyugszik, de nem mert fölnézni. Szinte undorodott a szereptől, amelyet játszott és mégis ragaszkodnia kellett hozzá.

— Nem tudom, képes lenne-e ön arra, amire csak igen kevés ember és még kevesebb nő képes, — hogy csupán a jelenben éljen? — Mialatt ezt mondotta, lassan ráemelte a szemét. — Ez még csak — kísérlet és mint minden kísérletnek, ennek is vannak jobb és rosszabb fordulatjai. Amikor a rossz fordulat jön, akkor arra kérem, mondja magának azt, hogy nem egyedül ön maga boldogtalan, mert szenvedek én is; — ha más módon is.

Csönd állott be s úgy látszott, mintha Éva

nem is készülne felelni újra. De ekkor megtörtént a meglepetések e napjának legutolsó, talán legnagyobb meglepetése. Egy gyors mozdulat nesze hangzott föl, majd hirtelen halk ruhasuhogás és Éva ott állott mellette, kezét az ő kezébe téve.

A mozdulat nagyon egyszerű volt és nagyon bájos; az asszony szemének kiejzése csupalágyság volt és csupa fény, amint tekintetét Loder arcára emelte; — ajka pedig megnyilt az öntudatlan könnyörgés kifejezésével.

Nincs önmegadás magávalragadóbb, mint egy büszke női lélek önmegadása. Lodernek hullámzott, forrott a vére; a pillanat tagadhatatlan ereje át meg átjárta s a gondolatok örült tömkelegben rohanták meg. A becsület, a kötelesség és az elv hármasság korlátot emeltek előtte, de a becsület, kötelesség, az elv, mind csak szavak egy szenvedélyes ember előtt. Helyzetének egész jelentősége úgy állott előtte, mint még soha. Keze összeszorult az asszony kezén; azután odahajolt hozzá, mialatt ütere lázasan vert.

— Éva! — tört ki belőle a hang, de a saját szavára azután hirtelen habozni kezdett és megált. Az a hang olyan ember hangja volt, aki mindenről megfeledkezett a saját vágyai mellett.

Egy pillanatig ott állott még mozdulatlanul, azután csöndesen elhúzódott az asszonytól, a kezét is elbocsátva.

— Nem, — mondotta halkán, — nincs rá jogom!

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

Ez éjjel történt először, hogy Loder rosszul aludt azóta, hogy a kettős szerepet elvállalta. Nem volt az az ember, akin a képzeletnek nagy hatalma lehet, még csak elmélkedni se szokott sokat azon, hogy milyen lehetőségek állhatnak előtte a jövőben, hogy ezeket azután kétkedve latolgassa; de most azért a sötétség órái alatt, szinte kínzó bizonyossággal állott elébe az a tudat, hogy Évával szemben új állást foglalt el; s amikor azután szembenézett ezzel, akkor határozott is. Még jóval azelőtt, hogy a nehéz függönyökön át a hajnal első világossága beszűrődött volna a szobába, készen volt tervben a jövőre való eljárás módjaival. Elhatározta, hogy azzal az egyszerű taktikával, ha kerüli Évát, két dolgot őrizhet meg: a saját lelkiismerete nyugalomát és Chilcote magánérdekeit.

Ez a módszer kielégítőnek látszott, ha éppen tagadólagos volt is egy kicsit és Loder másnap reggel annak az érzésével kelt föl, hogy a dolgok bizonyosan rendeződni fognak maguktól is. Csakhogy a véletlen néha úgy jár el, hogy kiszámítva sem zülálhatná össze az elrendezett terveket jobban. Lassan felöltözött tehát és lement a magános reggelit elfogyasztani azzal a nyugtató érzéssel, hogy a tegnap este történeteket mintegy eltörölte azzal, hogy mától fogva új lapot kezdett; csakhogy alig nyitotta ki Chil-

cote levelei közül az elsőt, és alig vetett egy futólagos pillantást a reggeli lapra, amikor már látta, hogy nemcsak egy, hanem számtalan új lapot fordított meg az ő életének kilátásaira, jövőjére nézve egy kéz; hasonlíthatatlanul hatalmasabb és önkényesebb az ő kezénél. Néhány szempillantás alatt már ott állott előtte az igazság, hogy arról az időről, amelyet Éva talán a maga számára igényelhetett volna; arról az időről, amelyet ő maga is talán hajlandó lett volna Évának szánni, most már nem ő rendelkezik többé, mert az már le van foglalva olyan helyről, amelylyel szemben nincs visszautasítás.

Mert annak a politikai földrengésnek, amely most készült megrázni az országot, e napon, március huszonhetedikén hallatszott az első mormoló nesze, amikor az a hír repült keresztül Anglián, hogy a perzsa hadsereg szervezetlen, zilált volta következtében, melynél fogva a shah képtelennek látszik erélyesen elnyomni a Meshea tartomány északkeleti részén kitört határvillongást, Oroszország a nagylelkűségnek óriási fitogtatásával segítségére jött oly módon, hogy nagy hadsereget küldött a Mervben levő katonai állomásról a perzsa határon át, egyenesen a forrongás helyére.

Száz meg száz angol polgárnak, aki aznap ezt a hírt olvasta, az egész voltaképp megglehetős keveset jelentett. Mindnyájan tudunk annyit, hogy van egy Perzsia nevű ország, meg tudjuk fölületesen még azt is gyerekkorunk óta, hogy

ennek déli részében az angol, északi részében az orosz érdekek uralkodnak, de ezzel azután, különösen mivel Perzsia olyan kényelmesen távol van tőlünk, meg is elégszünk jóformán mindannyian. Csak azok szemében áll ennek a távoli országnak politikai fontossága tisztán, akik az életet úgyszólván távesővel nézik és akik megszokták, hogy a jelent ne nézzék másnak, mint annak a mellőzhetetlen kapocsnak, amely a múltat a jövővel köti össze.

Az átlagos ujságolvasó előtt Oroszország közbelépésének híre nem igen látszott fontosabbnak annál, amikor januárban először adtak hírt a fölkelés kitöréséről; de azok számára, akik figyelemmel kísérték az események fejlődését, ez a hír tele volt a legnagyobb súlyu jelentőséggel. Az ellenzék egész hadsorában, Fraide-től kezdve lefelé mindenki valami feszült várakozás izgalmát érezte; azt a szinte prófétilag ihletett érzést, amelyet egyszer-egyszer minden politikus érez a maga pályája folyamán.

És ez az érzés senkinek a lelkében nem mozgott nagyobb erővel, mint Loderében. Egész életében mindig végtelenül érdekelte a keleti kérdés amúgy is; személyes tudása, tanulmányai mintegy fölfegyverezték arra, hogy teljes súlylyal adhasson kifejezést a perzsa dolgokról való véleményeinek; — nem csoda tehát, ha most a hír olvasásakor annak óriási fontossága egyszerre tisztán állott előtte. Amint ott ült Chilcote asztala mellett, körülvéve Chilcote levelei-

vel és ujságaival, megfeledkezett a reggelijéről is, amely csaknem kihült már; de megfeledkezett sok másról is, az előtte való este személyes veszedelmei és érdekeiről; — mert lelki szeme most csak Perzsia felé fordult, annak térképét idézve föl; — gondolatban lépésről-lépésre haladt Mervtől Meshednek, Meshedtől Heratnak, Heratból meg egyenest az indiai császárság felé. Mert hiszen nem arról volt itt szó elsősorban, hogy a *hazaar-ok* felkeltek a Shah ellen, sem nem arról, hogy most azután orosz vagy perzsa csapatok legyenek-e azok, amelyek ezt a fölkelést leverjék; — nem, itt a főfontosság azon a tényen nyugodott, hogy ime, fegyveres orosz sereg már átlépte az orosz határt és ma ott táborozik húsz mértföldnyire Meshedtől, attól a Meshedtől, amelyet az oroszok mindig vágyó szemmel néztek Nagy Péter ideje óta.

Igy futották be Loder gondolatai a politikai eseményeket, mialatt a hírt újra meg újra átolvasta; — míg egy-két órával később egyszerre csak sürgős telefon-üzenet érkezett hozzá a St. George's Gazette-től, hogy arra kérje, keresse föl Lakeleyt a hivatalában.

Az üzenet érdekes volt és parancsoló erejű is egyben, úgy, hogy Loder azonnal engedett a hívásnak. Lakeley éleslátása és mindig a kellő pillanatban megnyilatkozó lelkesedése elejétől fogva nagy vonzóerőt gyakoroltak Loder lassabb természetére; de még ha ez nem így lett volna is, maga az, hogy ha valahol, úgy a St. George's

Gazette szerkesztőségében a párt valódi érzései mindig kifejezésre leltek, bizonyára minden habozás nélkül odavonzották volna Lodert.

Alig volt még tizenkét óra, amikor Loder már befordult a nagy szerkesztőségi épület sarkánál s látta, hogy bármerre nézett, Lakeley élénk, tevékeny szelleme érezhető volt mindennütt. Loder mosolygott önkéntelenül is, amint látta az ujság mai számára vonatkozó nagy falragaszokat a maguk megalkuvást nem ismerő, bátor címeivel. Azután elhaladt az élénk színűre festett kocsik sora előtt, amelyek már várakoztak a lap elvinni való kötegeire, odajutott az ujságárús fiúk lármás csoportjához, akik a nagy szárnyas ajtókon át ki- s berohantak a korai kiadás összekötött nagy csomóival. Loderben mindez a várakozást és megújult erélyt ébresztette föl, úgy, hogy gyors léptekkel szaladt föl a lépcsőn.

Akadály nélkül jutott a hosszú folyosóra, amely Lakeley hivatalos szobájába vezetett. A sürgönygépek halk, szakadatlan kopogása ott a segédszerkesztők szobájában a tevékenység eszméjét újult erővel keltették föl Loder lelkében, valamint a látvány is, amint szobájuk ajtaján bepillantva, ott látta magukat a segédszerkesztőket, amint mindegyikük a közös munka más és más részével volt elfoglalva; de azután már nem volt több ideje a megfigyelésekre, mert ott állott Lakeley ajtaja előtt. Más alkalommal, hogy egyszer-kétszer itt járt, mindig kopogtatott az ajtón; most azonban nem érezte ennek

szükségét és azonnal megfordította az ajtó gombját, hogy beléphessen.

Az ilyen szerkesztői szobák vajmi kevésbé különböznek egymástól. Lakeley környezete talán díszesebb, gondozottab volt az átlagosnál, mint ahogy az hozzáillett a legrégebb Tory estilap méltóságához, de a légkört nem lehetett volna összetéveszteni semmi mással. Amikor Loder belépett, Lakeley fölpillantott egy percre, de azután ismét folytatta a munkát, hogy át-fussa és megjegyzésekkel lássa el a korai estilapok nagy halmazát, amely ott hevert körülötte az íróasztalon. Kabátja sem volt rajta, hanem oda volt vetve a karosszéke hátára; úgy ült ott erősen szíva hosszú szivarját.

— Halló! Jó, hogy jössz, — szólott oda röviden. — Ül le; csak egy percig váratlak, amíg a „St.-Stephenis“-t átnézem.

Lodernek tetszett ez az üdvözlés. Helyeslő fejbólintással ment végig a szobán, egyenest a kandallóban ropogó tűz mellé.

Lakeley egy-két percig még folytatta a munkát; néha szakítva csak meg az olvasást egy-egy érthetetlenül odavetett szóval vagy egy erőteljes irónvonással. Végre a megelégültség mozdulatával tette le a lapot és azután hátradőlt a székében.

— Nos, — kezdte, — hát mit mondasz hozzá? Hogy tetszik a fordulat?

Loder megfordult.

— Azt gondolom, — felelte nyugodtan, —

hogy a fontosságát nem becsülhetjük túl, bármekkorának lássuk is azt.

Lakeley elnevette magát és nagyot szíppantott a szivarján:

— És nem szabad félnünk attól, hogy ezt a Sefborough-táborban meg is tudják, mi?

Amíg ezt mondotta, kezével az első kiadást jelző nagy falragasz felé mutatott, amely ott függött az íróasztala mellett.

Loder is követte ezt a tekintetet s erre elmosolyodott.

— Hiszen láthatták ők is az egész idő alatt, — mondotta Lakeley, — he kedvük volt levonni az eseményekből a tanulságot. Vagy talán igazán azt hitték, hogy Oroszország majd összetett kézzel néz át a Heri Rud-on keresztül, mialatt a Shah mozgósítást játszik. De igaz, hová lettél tegnap este olyan hirtelen? Bramfelléknál jóformán az egésztest megjósolva hallottuk, mert Fraide is odanézett öt percre. Onnan azután velem mentem a klubba és ott voltam akkor is, amikor a hír megjött. Nagyszerű este volt.

Lodernek is kitüzelt az arca.

— Képzelem, — mondotta szokatlan melegséggel.

Lakeley feszült figyelemmel nézte egy per-cig. Azután gyors mozdulattal hajolt előbbre, két könyökét az íróasztalra támasztva.

— És ez több lesz a te számodra, mint elképzelt dolog, Chilcote, — mondotta meggyőző hangján. — Szilárd valóság lesz.

Gyorsan beszélt és hangjában több volt megszokott éles tekintetü határozottságánál. Azután elhallgatott és nézte a szavai hatását.

Loder még mindig a rikító színü falragaszt tanulmányozta. A másiknak a szavaira azonban megfordult. Volt valami a Lakeley hangjában, modorában, ami megkapta. Még arcára is szín lopódzott, amint hallgatta.

— Valóság? Hogy érted ezt?

A másik még vizsgálta az arcát egy ideig, azután hirtelen hátrább taszította a székét.

— Igaz; — mondotta azután, csaknem magában beszélve. — Igaz. Az öreg Fraide ösztöne ritkán csal. Igaza van. Te vagy arra való.

Loder még mindig nyugodtan, de már valami forrni kezdő izgalom előérzetével hagyta el a tűzhelyet s előre lépve leült Lakeley íróasztala mellé.

— Ugyan kérlek, megmondanád nekem, mire célzasz? — kérdezte.

Lakeley még mindig vizsgálta valami jól-eső önelégültséggel; azután egyszerre eltökélt mozdulattal dobta el a szivarját.

— Édes öregem; valahol valami szakadás fog beállani nemsokára és Fraide azt mondja, te vagy az az ember, akinek oda kell állania, hogy a rést betöltse. Öt évvel ezelőtt, amikor a Bundar Abbas-féle dolog került napfényre, te sokatigérő módon léptél föl és az olyan hírnév megmarad az emberen; mintegy hozzátapad, még ha az ember maga később elernyed is. Nem ta-

gadam, hogy te bizony rettenetesen ellanyhultál, — tette hozzá, mialatt Loder kényelmetlenül kezdett mozogni; — de még ennek is kitünő hatásai lehetnek. Némely ember az ilyen idő alatt megpudvásodik; a másik ellenben megéri. Én már-már a fekete könyvbe írtalak bele, de a legutóbbi hónapok alatt megváltoztattam a nézetemet.

Loder ismét megmozdult a helyén. Lelkében a benyomások egész serege rajzott. Minden szó, amit Lakeleytől nyert, csak újabb ösztönzés volt az önérzetnek; és újabb elismerés, amivel egyénisége különös erejének adóztak.

— Nos, azután? — kérdezte.

Lakeley mosolygott.

— Mindnyájan tudjuk, hogy Sefborough minisztériuma — nos — legalább is düledezik. Sefborough éppen egy emelettel magasabbra építi a kártyaházat, mint kellene. Vakeset dolgolesz, hogy mi billenti majd föl a mérleget. Lehet, hogy a hadsereg kérdése, lehet, hogy az oktatásügyé. De éppen úgy lehet azért külpolitika is.

Itt a két férfi a kölcsönös megértés hallgatásával tekintett egymásra.

— Te éppen olyan jól tudod, mint én, hogy a fő nem az, hogy Oroszország behatolt Perzsiába, hanem az, hogy kimegy-e azután onnan, ha majd a Hazaras-lázadás le van verve. Fogadok veled amibe akarsz fogadni, Chilcote, egy hét múlva azt halljuk, hogy a fölkelés ugyan el

van nyomva, hanem Oroszország ahelyett, hogy visszavonulna, *előre* nyomul inkább, megjárva azt a csalogató húsz mértföldnyi utat és kényelmesen befészkelve magát Meshedbe, körülbelül ugyanúgy, ahogy Ashurada-ra csapott le mintegy hatvan évvel ezelőtt.

Lakeley ideges, erélyes alakja föl volt villa-mozva, világoskék szeme megélénkülve csillogott az erős érdeklődés hatása alatt.

— Ha ez a hír a husvéti parlamenti szünet előtt jön meg, akkor kitűnő eszköz van a kezünkben a kormány megtámadására; mintha egyik koporsószogüket már a kezünkben tartanánk. És ha a helyesen választott ember a helyesen választott módon teszi meg, akkor az életemet teszem rá, hogy be is szögezzük a koporsójukat.

Loder nagy csöndben hallgatta. A kilátások szinte szédületesen nyíltak meg előtte. A lemult hónapok valótlanságai most egyszerre csupa valósággá váltak; szinte igazolhatónak látszott egyszerre mindaz, amit ebben a színlelő-játékban végrehajtott. A teljes megértésre való igyekezet hatása alatt Loder is előre hajolt és két könyökét az íróasztalra téve fejét két kezére támasztotta.

Egy percig Lakeley sem szólt. Az ő szemében az ember és annak hangulatai csak másod-sorban következtek a lapjának meg a pártnak politikai érdekei után. Hogy Chilcote átérezze azt a nagy dicsőséget, ami reá várakozhatik, az csak

természetes volt; — és hogy ezt meg is mutassa kellő komolysággal, az csak helyes lehetett. Éppen ezért néhány pillanatig nem is zavarta Loder, de azért a maga leküzdhetetlen tettvágya nem sokáig állotta ki ezt a tétlen csöndet. Írónját fölkapva, megkopogtatta vele az asztalt.

— Te, Chilcote, — mondotta hirtelen ébredt aggodalommal; — csak nem vagy talán valami kétségben magad felől?

Hangjának hallatára Loder fölvetette a fejét; arca halvány volt ismét, de az erélynek és elhatározásnak kifejezése, amelyet ~~Loder~~ első szavai csaltak erre, ott volt rajta most is.

— Nem, Lakeley, — mondotta aztán nagyon csendesen; — ez nem az a pillanat, amikor az embernek szabad kétségben lennie maga felől.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

Így történt azután, hogy Loder megszabadult az egyik felelősségtől, hogy elvállalhasson egy másikat. Március 27-ikének reggele óta, amikor Lakeley kimondotta politikai programját a St. George's Gazetteben, április 1-ének délutánjáig folyton úgy látta önmagát, mint közép-pontban levő, főalakját a tevékenység örvényének, forgatagának, amely a konzervatív körökben vette kezdetét.

Azzal a nagy tudással és helyes ítéllettel, amely mindig jellemezte, Lakeley most is a kellő ponton találta el a helyzetet és amint egyik

dolog a másik után következett be, valamennyi csak jobban és jobban igazolta Lakeley jóslatának helyes voltát.

Fraide a legnagyobb figyelemmel kísérte Oroszország minden mozdulását és nyugodtan kezdte szervezni erejét a maga igazi államférfúi helyzet ismeretével; Loder számára pedig kiaknázhatatlan forrása volt az a tanulmányoknak, mikor vezérét e tevékenység közben figyelhette. Mellőzve a Chilcoterá vonatkozó gondolatot, mellőzve saját helyzetét is, jóformán egész érdeklődését magának a politikai momentumnak adta át, sőt fönntartás nélkül szentelte oda annak mindazt, amit tetterőben, képességben csak adhatott.

Mivel megvolt az a nagy előnye, hogy Fraide-del személyesen is érintkezhetett úgyszólván naponta, lassanként a legbecsesebb leckéket nyerte arra nézve, mire volt képes az ellenőrzés és a szervezés ereje azon öt nap alatt, amíg az egész párt taktikája attól a hírtől függött, amelyik onnan jött, ezer meg ezer mértföldnyi távolból. Mert ha Oroszország a fölkelés leverése után megelégszik azzal, hogy a békeszerző dicsőségével megkoszorúzottan visszatérjen ismét a határról, akkor a politikai szintér zavartalan marad, de ha megtörténik az, amit Lakeley jósolt, s ha ez tényé válnék még mielőtt a parlament szétoszolnék a husvéti szünetre, akkor elkerülhetetlenül meg kell tenni az első kardcsapását annak a küzdelemnek, amely aztán majd

tombolni fog az egész bekövetkezendő időszakban. Addig azonban az ellenzék vezérére az a végtelen nehéz föladat hármlott, hogy várakozzék és figyeljen és azért mégis őrizze meg a fontosságát, tekintélyét.

Március harmincegyedikén történt, hogy Loder egy régebbi meghívás értelmében Fraideékhez ment lunch-re, kevéssel azután, hogy a dél elmúlt. Mivel Warkból valami hír jött, amely tartóztatta, néhány perccel később jött és amikor a szalonba vezették, már ott találta a kis csoport másik három tagját, mert senki más nem vett részt a lunch-ön, mint Fraide, Lady Sarah és Éva. Amint Loder belépett a szobába, elhallgattak és mindahárman odatekintettek reá.

Valami homályos benyomása volt csak arról, mintha felelt volna Lady Sarah szives üdvözlétére, de azt bizonyosan tudta, hogy szeme azonnal Évát kereste és a meglepetés s a megelégedés hirtelen érzetével jutott tudatára annak, hogy itt van. Egy pillanatra azon elmélkedett, vajjon hogyan viselkedik majd Éva annak következtében, hogy multkori nevezetes együttlétük óta úgy elkerülte; de aztán azonnal megróttá magát ezért az átvonuló aggodalomért. Hiszen tudhatta, hogy Éva mindenekelőtt igazi nagyvilági hölgy.

Kezet szorított tehát Fraide-del, aztán megint Évára nézett, annak első szavát várva.

Éva is szembe nézett vele, de szólni nem szólt, csak rámosolygott, de ez a mosolygás meg-

nyugtatóbb volt minden beszédnél. Volt abban megbocsátás, helyeslés is és volt a teljes megértésnek és rokonszenvnek meleg, csaknem gyöngéd érzése. Ennek a mosolynak emléke vele maradt Loderrel még akkor is, amikor már régen az asztalnál ültek, magának az egész lunch-nak emléke pedig arra volt hivatva, hogy még a messze jövőben is vissza-visszatérjen hozzá az elmerült emlékezés pillanataiban. Fraide-ék otthonának elragadó légköre mindig valami csoda és rejtély volt előtte, de ma ennek értelmét, valami új világosságban látva azt, jobban felfogta. Látta Évát is mintegy meglágyulni ennek hatása alatt és érezte, hogy vonja be őt magát is valami a kívül álló szemlélő helyéről a bizalmas barát helyére. Ez ismét új oldala volt annak az összetett, de erősvarázsú életnek, aminek az ősz pártvezer volt az éltető szelleme.

Ezek a gondolatok kellemes módon egyre mint jobban és jobban ismert dolgok álltak lelke előtt; a beszélgetés, amely az imént társadalmi tárgyakra tért át, most megint visszaterelődött a „helyzet“ elkerülhetetlen kérdésére, amely soha sem volt távol tőlük, magánjellegű beszélgetésük ideje alatt sem. Így telt az idő, amikor egyszerre csak az az esemény, amely arra volt hivatva, hogy határpontot alkosson napjaik történetében, mintegy rájuk tört minden előkészítés nélkül.

Sem bejelentés, sem engedelemkérés nem előzte meg az ajtó föl pattanását, mikor ennek küszöbén Lakeley jelent meg.

Arca sugárzott a lelkes izgalomtól, szeme csillogott, amint berohant a szobába. Az első percben arról sem vett tudomást, hogy hölgyek is vannak a szobában s egyenesen odasietve Fraide elé, egy nyitott sürgönyt nyújtott át neki.

— Ez hivatalos hír, sir! — tette hozzá s csak azután nézett körül a szobában.

— Lady Sarah! — kiáltott ekkor. — Meg tud-e nekem bocsátani? De szívesen adtam volna száz fontot azért, hogy az első lehessek ezzel a hírrel.

Lady Sarah fölemelkedett, odanyújtotta neki mind a két kezét.

— Lakeley úr, nem mondok eleget, ha csak azt mondom, hogy nagyon értem!

Meleg, szivélyes hangjában ott rezgett valami felindulás és szeme azonnal odafordult a férje felé.

Az egész kis csoportból csak Fraide volt tökéletesen nyugodt. Nagyon csendesen ült ott; alacsony, vékony alakjának tartása egyenes volt és méltóságteljes, mialatt átfutotta azt a hírt, amely olyan sokat jelentett rájuk nézve.

Éva, aki Lakeley hírének hallatára felugrott helyéről, az asztalt megkerülve most ott állott Fraide mellett, s ennek a vállán átnézve olvasta a sürgönyt. A legutolsó szót is elolvasva fölemelte fejét, mialatt arca ki volt pirulva az izgalomtól.

— Milyen magasztos lehet férfinak lenni!

— kiáltott föl. — És itt Éva, meg Loder tekintete, minden előzetes szándék nélkül megtalálta egymást.

Így érkezett meg tehát a perzsiai hír és vele együtt a Lodernek szóló hívás. Ebben a feszült pillanatban lehetetlen volt, hogy egyetlen egy olyan gondolat is férközzék a lelkébe, amely Chilcoterá vonatkozott. Az események sokkal gyorsabban követték egymást, s a döntő cselekvés perce sokkal követelőbben állott elébe, semhogy habozást engedett volna neki, és ennek erős hatása alatt, ebben a lelkiállapotban tört ki támadásával a kormány ellen a Fraide-éknél való látogatás utáni napon.

Az a megmagyarázhatatlan figyelmes hallgatás; a küszöbön álló vihar sejtelmének jelenléte, amely a parlamenti légkörnek egyik erős iránymutatója szokott lenni, nagyon érezhető volt azon az emlékezetes április elsején. Szemmel látható volt ez a zsúfolt padokban a Ház mindkét oldalán; a törekvés egységes voltában, amely az ellenzék sorai között volt érezhető és amely mintegy Fraide mereven kiegyenesedett alakjában és szorosán összezárt ajka kifejezésében lelte meg a jelképes megtestesülést; de látható volt abban a félreismerhetetlen feszengésben is, ami a kormány soraiban ment végbe.

De, noha a harcra mutató jelek megvoltak a levegőben, a napirend első részében nem volt valami nagy izgalom látható, mert az egész ülés

menetének megvolt már az a lanyha szinezete, ami a Sefborough-kormánytól mintegy elválaszthatatlannak látszott, s csak mikor már a Ház ülésének a husvéti szünetek utánig való elnapolását javasolták, akkort tört ki az, ami már ott lappangott a levegőben egész nap; kitört és egyszerre fölrázta, életre keltette az egész Házat. Akkor történt aztán, hogy az érdeklődés mozgása közben Loder állott föl a helyéről.

Az alsóház évkönyvei sok sajtóságos esemény emlékeit őrzik, de arra alig lehetett eset, hogy egy képviselő akkor hallja és hallassa legelőször a maga hangját, amikor rögtön olyan nagy kérdésben emel szót, amely életkérdése lehet az egész pártjára; a nélkül, hogy megelőzőleg valaha is megszólalt volna a legcsekélyebb interpelláció vagy hozzájárulás dolgában is . . . Mindazok közül, akik együtt voltak ott a nagy épületben, csak egyetlen egy ember tudta teljes mértékben méltányolni Loder helyzetének nehézségét: maga Loder.

Lassan emelkedett föl helyéből és néhány pillanatig némán maradt állva; teste csupa acél volt; mialatt ujjait rányugtatta az előtte nyugvó nagy halom jegyzetre. A várakozó Házra ez a csend nem tévesztette el a hatását. Jelenthetett túlságos öntudatot is, de viszont azt is, hogy megint beleszólnak a dologba az idegek és a válságos pillanatban kudarc áll be. Mindkét eshetőség izgatta a hallgatókat. Legalább ötven szempár fordult oda egyenesen a szónok arcára; fönn

pedig, a hölgyek karzatán Éva hirtelen megindulásában összekulcsolta a kezét; lenn Fraide most is merev tartással ült helyén s csak egyetlen egy gyors pillantást lövelt oda a szeméből arra az emberre, akibe a józan ész és az előző események ellenére is minden bizalmát vetette. Ez a pillantás gyors volt, de átható; aztán Fraide acélos, szikár testének egy jellemzetes vállrándulásával újra előbbi helyzetét foglalta el, erősen, komolyan figyelve.

Ebben a percben emelte föl fejét Loder, hogy beszélni kezdjen.

Mindjárt a kiindulási pontnál történt, hogy tapasztalatlansága érezhetővé vált. Hangját nem emelte föl eléggé, úgy, hogy szavát csak azok hallották, akik közel ültek hozzá. Ez volt a legnagyobb megpróbáltatás perce. Éva, aki feszülten figyelt, hosszú, szakadozott lélekzetet vett és két kezét leejtette bágyadtan. A kutató, szkeptikus pillantások pedig ott a többi sorokban most hirtelen megvillantak a bírálói érdeklődés tüzeiben. Csak Fraide arcán nem változott a kifejezés; derült volt, komoly és figyelmes; mintha szemében még a mosoly árnya is ott lappangott volna.

Loder most újra megállt, de ez alkalommal a szünet már rövidebb volt. Az az istenitéletszerű perc, amelyre várt és amelytől remegett, már elmúlt és most már tisztán látta maga előtt az utat. Vállát hátrafeszítve régi, megszokott mozdulatával kiegyenesedett és beszélni kezdett

újra. Hangja most már nyugodt erővel és parancsoló hatalommal rezgett végig a Házon.

Semmi első lépés nem lehet igazán tökéletesen nagy; szükségképpen többnek kell lennie az ígéretből, mint a beváltásból, de az azért mégis az első lépés, amelynek segítségével egy ember jelzi az értékét, fontosságát, nemcsak az ügynek, hanem saját magának is. Nagyjában ragaszkodott ahhoz az irányhoz, amelyet a hagyomány jelölt ki a konzervatív szónok számára s ezért csaknem inkább leplezte mintsem fitogtatta azt az erős, meggyőző hatalmu ékeszólást, amely sajátja volt. Az az alkalom, amely majd igazolhatja egy ilyen föllépését is, eljöhét a jövőben, azt sejtette, de a jelen nem adott arra alkalmat. Ma az volt a kötelessége, hogy pártjának álláspontját körvonalazza világosan, sok logikával, és annyi nyugodt, meggyőző erővel, amennyi csak meg volt neki adva.

Mialatt ott állt, Chilcote helyén, mély komolysággal érezte át helyzetének végtelenül sajtáságos voltát; és talán ez az öntudatlan, természetes komolyság kölesönözte hangjának is, ítéletének is azt a súlyt, amely mindennél fontosabb volt az ügyre. Az alsóházban mindig nehéz dolognak látszott érdeklődést kelteni a Perzsiában folytatott brit politika iránt. Igaz, hogy ha egyszer fölébredt, esetleg hirtelen lázas forróságúvá is válhatik; de ennek első kísérletei meghozhatják a szónoknak, aki a tárgyat először vezeti be, azt, ami a legnagyobb veszedelem egy

szónokra nézve: a hallgatóság teljes közönyét. Csakhogy Loder ettől a veszedelemtől ment volt, éppen azért, mert oly tisztán álltak előtte helyzetének személyes nehézségei.

Fölemelve hangját, hogy az nyugodt volta ellenére is uralkodjék, annyira, amennyi az általános figyelem megnyerésére szükséges, rátért a dologra, szenvedély nélkül való, nyugodt erővel tárgyalva azt. Úgyesen érintette Oroszországnak a perzsa területen való fokozatos elönyomulását, visszatekintve arra a régi időre, amikor még, a sorsnak sajtáságos gúnyjánál fogva, az orosz és angol erő kezefogva indult a munkára, hogy a moszkvai nagyherceg szentesítése mellett belépést nyerjen abba az országba; s erről a régi időről viszont rátérve a mostanira, amikor az a nagyhatalom, Oroszország, amelyet azóta érdekei és tervei teljesen elszakítottak régi szövetséges társától, olyan lépésre szánta magát, amely minden gondolkodó ember szemében a legnagyobb fontossággal van fölruházva. Nyugodt meggyőző erővel mutatta ki Meshed sajtáságosan fontos fekvését ott a távoli Khorasan-kerületben; az óriási távolságot, amely a perzsa öböltől elválasztja, amely körül a brit érdekek és befolyás csoportosulnak és ezzel összefüggőleg annak a száz meg száz kalmárnak nyugtalanító helyzetét, akik a brit fennhatóságban bizakodva igyekeznek oda eljutni Indiából, Afganisztánból, sőt magából Angliából is.

Kiterjeszkedett az angol koronának azon

alattvalóira, akik, megfosztva minden hathatós segítségtől, csak személyesen vagy üzleti jellegű veszedelmek árán fordulhatnak a legközelebbi konzulátus pártfogásához. Aztán, hallgatóinak figyelmét kérve, haladt tényről-tényre, hogy kimutassa, milyen elszigetelt és segítség nyújtására mily kevésbé képes is egy ilyen helyzetű konzulátus; kimutatta azt is, hogy Oroszországot most a Meshed-felé való terjeszkedés alkalmával egyedül csak két dolog tartja vissza attól, hogy támadó magatartását nyilvánossá tegye: annak a tudata, hogy Anglia igen jelentékeny de igen távollevő hatalom és annak a tudata, hogy Perzsia viszont közeli, de teljesen tehetetlen tényező ebben a kérdésben.

Amikor mindennek kifejezést adott, akkor visszatért beszéde voltaképpen tárgyára; arra, hogy a legkomolyabban óvást emeljen a Ház elnapolása ellen, ha megelőzőleg nem biztosítja a kormány a Házat arról, hogy azonnal intézkedések történnek a brit érdekeknek Meshedben és az egész khorosani tartományban való megvédésére . . .

Loder beszédének közvetlen hatása éppen olyan volt, amilyennek azt a párt óhajtotta. A beszéd hatása meglátszott különben az egész Házon. Amikor Loder szavaira nem jött meg a kormány részéről az érdemleges válasz, akkor még határozottabb és sürgetőbb szavakban szavazást követelt abban a kérdésben, hogy elnapolják-e a

parlamentet, vagy ne, s ennek az eredménye az volt, hogy a kormánypárti többségben szemmel látható lett a csökkenés.

Magára Loderre végtelenül különösen hatott annak elgondolása, hogy most végre, — ha csak részben is, — mintegy igazolta magát és érvényt szerzett magának egyéni cselekvése révén. Helyzete megváltozott egy jelentős vonással. Eddig csak maga tudta saját magáról, milyen erő lakik benne, de ma ebben a tudatban már sckan osztoztak mások is és Loder sokkal inkább ember volt, semhogy ne lett volna érzéke a változás iránt.

Ennek első, szembeszökő megnyilatkozása mindjárt az ülés szétoszlása után történt, amikor Fraide egyenesen odament hozzá, s annyi más közül vele ment végig karonfogva a folyosón, mialatt karját barátságosan szorította meg.

— Édes barátom, — mondta neki, — mindnyájan büszkék vagyunk rád. — Majd fölnézve reá, így folytatta komolyabb hangon: — Hanem a szemedet azért csak szögezd mindig a jövőre; sohase engedd, hogy a jelen elvakítson, bármilyen fényesnek lássék is az.

Fraide kézzszorítására, közvetlen melegségű dicsérő szavaira Loder büszkesége, nagyratörő lelke felbuzdult; de amikor Fraide mit sem sejtve, hogy ez a szó hova vághat, utána vetette ezt az utolsó pár szót is, az a lángoló érzés egyszerre lehült Loder lelkében. A ferde, hazug helyzet tudata egyszerre lelohasztotta a lelkesé-

dés tüzét és az egész diadalt megfosztotta előbbi ragyogásától. Loder akaratlanul is ki akarta húzni a karját Fraide karjából.

— Nagyon kegyes, sir; — mondta, — és nagyon igaza van. Sohasem szabadna elfelejtenünk, hogy van — jövő is.

Az öreg ember felkapta a fejét. A különös hang lepte meg.

— Igazad van, Chilcote, — mondotta nyájasan. — De ilyen tanácsot csak azoknak adunk, akikről bizonyosan hisszük, hogy csakugyan van is nekik mi felé tekinteni. Ne keressük meg a feleségemet? Tudom, szeretné, ha velünk jönnél haza.

De Lodernek már semmi sem maradt meg a szívében a diadal előbbi öröméből. Szinte visszariadt Lady Sarah szívélyes szerencsekiváának és Éva néma helyeslésének gondolatára.

— Köszönöm, sir, — mondotta aztán, — de igazán nem érzem magamat társaságba valónak. Azt hiszem, az . . . az idegeim teszik. De talán lenne olyan jó s megmondaná Évának, hogy nagyon örülnék, ha meg volna elégedve.

Ezt szinte habozva, csak mint valami vak-tában jött ötletet vetette oda. Aztán hirtelen megszorítva Fraide kezét, kifelé indult s elkerülve mindazokat, akik csoportosan szerettek volna vele beszélni, elhagyta a Házat.

Kocsit hitt és hazahajtatott a Grosvenor-térre. Mindaz a lelkesedés, ami egy órával ezelőtt még élt benne, most hamuvá vált egészen.

Amikor izgalma a tetőpontra ért, ott egyszerre az egész helyzet mulandó voltának tudata és a változás sejtelme lett urrá a lelkén.

Az előcsarnokban és a lépcsőn senkivel sem találkozott s üres volt a dolgozószoba is. Greening azok között volt a Házban, akik a legnagyobb odaadással hallgatták mai beszédjét . . . Amint a szobába ért, valami ösztönszerű kényszer egyenest odavonta az íróasztalhoz. Néhány felbontatlan levél tetejébe helyezve ott volt a jelentős sárga távirat-boríték; az a távirat, amely valami ködös sejtélem alakjában már elébe állott Lodernek, mint várható dolog, abban a pillanatban, amikor Fraide szerencsét kívánt neki... Nagyon nyugodt, lassu mozdulattal vette föl, kinyitotta, elolvasta, aztán azzal a gépiességgel, amely már megszokássá vált nála, keresztül vitte a táviratot a szobán a kandallóhoz és beledobta a tűzbe. Ez után visszament az asztalhoz, elolvasta a leveleket s megtéve a szükséges széljegyzeteket, otthagya valamennyit készen Greening számára. Aztán ugyanazzal a nyomott, merev nyugalommal kiment ismét a szobából, le a lépcsőn, ki az utcára, azon az úton, amelyen jött . . .

HUSZADIK FEJEZET.

Ötödnapra a nevezetes április elseje után, amelyik napon Chilcote ismét visszahívta Lodert, hogy ő meg fölvegye a maga élete fonalát,

Chilcote elhagyta a házát és a Bond Street felé indult. Bár ragyogó reggel volt és csaknem meleg idő járt az évszakhoz képest Chilcote-on most is rajta volt nehéz télikabátja, széles selyemkendője és vastag őzbőr keztyűje . . . Amint ment az utcán, mindenütt a házfalak közelében igyekezett maradni, hogy elkerülje a nappényt, amely mindenütt élesztette, pezsdítette a tél bilincseiben nyugvó várost, mintha új vér kerülne egy elaggott test ereibe. Chilcote azért került a meleget, mert a meleg egyszersmind világosságot is jelentett; hanem, amint ment, időről-időre összeborzongott annak a bujkáló, belső hidegnek hatása alatt, amely az utóbbi időben állandó, kísértő árnyékává lett.

A hängulata is rossz volt, kedvetlen, amint előre sietett. Amint a régi élet haladt ismét, ennek minden kötelezettsége, minden baja egyre nehezebben viselhetőnek tetszett előtte. Mielőtt Loderrel megkötötte volna ezt az alkút, a régi élet olyannak tetszett, mint valami háló, de ennek a szemei most már szinte megszűkültek a lába körül, s maga a háló mintha fölebb és fölebb terjedt volna, míg most már elborította az egész lényét. Még a saját háza, a saját szobája sem nyújtott neki többé menedéket. Mindenre rányomta a bélyegét egy más lénynek, más egyéniségnek a jelenléte. Tudta, hogy mindez képtelenség és mégsem tudta tagadni. Az a báb, amelyet a saját helyébe állított, egyszerre hús és vérnek bizonyult, amely bitorolta az ő életét,

egyéniségét, tisztán csak az erejének jogánál fogva. És Chilcote most, amint ott haladt a Bond Streeten végig, az év első napfényes, meleg reggelén, a fényes öltözetű tömegben, valóságos páriának érezte magát.

Chilcote szinte föllázadt a dolgok új rendje ellen, de lázadása csendes volt és cselekvés nélküli való. A kénytelenség öldöklő ereje már érezte hatását a lelkében; nem merte Loder helyzetét megtámadni, ezt akadályozni, mivel nem mert, nem bírt meglenni nélküle. Az ajtó, amely mögött vétkének zavartalanul élhetett, egyre jobban vonta magához, mennél többször engedett a kívánságnak és az az erő, amely ezt az ajtót a „Nyilj meg, Sesame“ varázsigével megnyitotta, számára, csak Loder lehetett és senki más.

Céltalanul haladt előre. Csak öt napot töltött otthon és mégis a Clifford's Inn fűvel benőtt, csendes kis udvara, a csupasz lépcső és Loder szobájának rideg magánya már most úgy integetett feléje, mint óhajtott menedékhely. Az a gyorsaság, amivel most már ez a kívánczóság visszatért, szinte megrémítette. És most, amint ment, ennek leküzdhetetlen tudata újra visszatért a lelkébe, arra bírva, hogy rögtön meggyőgyorsítsa a lépteit.

De ekkor hirtelen megtörte valami ezt a varázst. Mert a fényesen öltözött, lassan haladó tömegből valaki egyszerre csak a nevéen szólította. Chilcote megfordult és Astrupp Lilliant látta maga előtt.

Lillian e percben lépett ki egy ékszerész boltjából és odanyujtotta a kezét.

— Éppen az jön itt, akit legjobban szerettem volna látni. Ugyan hol rejtőzött? Ezer éve hogy nem láttam. Hallani pedig senkiről sem hallottam annyit, mint magáról, mióta politikus lett és megszűnt csupán parlamenti tag lenni.

Itt fölhangzott a Lillian halk nevetése, amely úgy illett a könnyü, tavaszi levegőhöz, amint ő maga is illett ehhez a tetszetős, felületes környezethez egész lényével.

Chilcote megfogta az eléje nyujtott kezét, mialatt szeme végigsiklott Lillian finom arcán, meg a halaványszínü posztóruhán; majd rátévedt a puha prémekről arra a csomó rózsára, amely a karmantyújára volt tűzve. Lillian látása sajtószerű módon földerítette. Az asszony hívös, nyulánk ujjainak szorítása oly könnyed volt és mégis olyan odaadó, hangja és egész megjelenése annyira tele volt a maga világának könnyed, mesterkelt voltával.

— Milyen viruló maga, — szólalt meg Chilcote önkéntelenül.

Lillian megint csak nevetett.

— Az az én kiváltságom! De igazán komolyan mondtam azt, hogy nagyon örülök ennek a találkozásnak. A gúnyoros emberek mindig olyan gyorsak a dolgok mélyére való tekintésben. Már pedig nekem most olyan emberre van szükségem.

Chilcote föltekintett:

— Pazarlók vagyunk megint; mi? — kérdezte szárazon.

Lillian édes mosolygással válaszolt, aztán ennyit mondott szelid szemrehányással:

— Oh, Jack!

Chilcote elnevette magát.

— Értem. Pénzügyminisztert változtatott. Héam pedig más irányban van szükség!

Az asszony könnyed ügyességgel kerülte ki az egyenes választ.

— Magára mindig van szükség.

Ezek a szavak megint fölkeltek benne azt a magával szemben érzett bizalmatlanságot, ami az imént csak Lillian megjelenésére tűnt el.

— Igazán, igazán nagy öröm magát látni, — mondotta az asszonynak, — és csak azt szeretném, bár ez a találkozás ne ilyen rövid ideig tartana. De . . . de az időm éppen ma nagyon rövid. Engedje meg, hogy meglátogassam egyik delután vagy este, amikor egyedül van.

Itt izgatottan kezdte a gallérját huzkodni, majd nyugtalan pillantással tekintett az Oxford Street felé.

De Lillian megint csak mosolygott, bár ezúttal nem Chilcoterára, csak magában. Ha volt valami a földön, amit teljesen átértett, az Chilcote volt és annak a hangulatai.

— Ha az ember valamiben hanyag és pazarló lehet, Jack, — mondotta könnyedén, — az bizonyosan az idő. Minden másról jobban

el tudom képzelni, hogy szükében legyen az ember. Magának most valami ígéret folytán valahol máshol kellene lennie. De lássa, az automobil gyorsabban jár, mint a bérkocsi.

Csábító tekintettel nézett reá; fejét kissé féloldalt hajtva, amíg a fölemelt karmantyú puha prémje és a rajta levő rózsák az arcát érintették.

Nagyon bájos volt és nagyon csábító. Megint a megkönnyebbülés, enyhülés eszméjét keltette föl Chilcote-ban; olyan volt, mint valami szépítő, földerítő dísz a nehéz kötelességek e világában. Chilcote tekintete oda tévedt a bájos alakról a díszes automobilra, amely ott állt közvetlenül a gyalogjáró mellett.

Lillian észrevette a tekintetet.

— Sokkal, de sokkal gyorsabban, — mondta aztán, és mosolyogva ment a boltajtótól egészen az automobilig. Chilcote még habozott egy percre, aztán követte.

Az automobilnak három ülése volt; egy elöl, a fűtő számára, kettő pedig egymással szemben volt elhelyezve a kocsi háttérében, kellemes helyet nyújtva a négy szemközt való beszélgetésre.

— A parkba! . . . De lassan! — rendelkezett Lillian, amint a kocsiba lépett, helyet mutatva Chilcotenak magával szemben.

Símán és gyorsan gördült végig a kocsi a Bond Streeten. Lillian elmerült a hullámozó tömeg nézésébe egészen addig, míg a Márvány-

kapuhoz nem értek; ott aztán, amikor a kocsi átsuhant a hatalmas ívek alatt, Lillian rátekin-
tett utitársára. Alig volt ugyan valami kis szél,
de Chilcote azért fölhajtotta a gallérját, és bele-
húzta abba az állát mélyen.

— Igazán végtelen különös, — kiáltott föl
hirtelen, amint szeme Chilcote arcán pihent
meg. — Ritkán történt, hogy bármi is a föl-
kiáltásig ragadta. Rendesen sokkal közömbösebb
volt, semhogy meglepetést mutatott volna. De
most ez kitört belőle, mielőtt észrevette volna.

Chilcote fölnézett:

— Mi olyan különös? — kérdezte érzéke-
nyen.

Lillian előbbre hajolt egy kicsit és meg-
érintette a kezét.

— Medve! Visszajára simogattam a bun-
dáját? — mondta évődve.

De aztán Chilcote arckifejezését látva, hir-
telen hangot változtatott.

— Hadd magyarázzam meg. Ugyanez le-
pett meg akkor Blanche estélyén is, amikor
maga a Kaine Leonard feje fölött nézett rám.
Emlékszik?

Ezzel kitekintett a kocsiból a parkra, ahol
a fű már zöldebb színben kezdett mutatkozni.

Chilcote kényelmetlenül érzete magát s
megint a gallérját kezdte babrálni.

— Oh, hogyne, hogyne.

Most már óhajtotta, bár részletesebben
kikérdezte volna Lodert arról, ami az estélyen

történt. Most, hogy visszagondolt utolsó együtt-létükre, úgy tetszett neki, hogy Loder semmiről sem beszélt csak a politikai fordulatról, amely egészen elfoglalta a lelkét.

— Akkor nem magyarázhattam meg, — mondotta Lillian, — hogy nem az a látvány lepett meg, amikor a maga sötét haja ott mutatkozott a Leonard vörös haja fölött, hanem az a rendkívüli, az a csodás hasonlatosság . . . — Itt elhallgatott.

A koci most gyorsabban haladt s valódi gyönyörűség volt ez a könnyed mozgás az üde tavaszi levegőben. De Chilcote már nem látott semmit az előbbi enyhítő hatásból.

— Miféle hasonlóság? — kérdezte élesen. Lillian könnyedén fordult hozzá:

— Ah, egy olyan hasonlóság, amit már előbb is észrevettem. Máskor is különös nagynak tetszett, de Blanche estélyén egyenesen hihetlenné nőtt.

Chilcote megmozdult a helyén.

— Az ilyen hasonlóság csak csalódás, csak az agy káprázata, — mondotta kurtán, míg minden szavából olyan kedvetlenség hangzott ki, amelynek nem lehetett volna okát találni abban, ami történt. Lillian érdeklődő meglepetéssel nézett rá.

— Pedig nemrég maga is azt mondta még... — kezdte.

— Szó sincs róla. Én mindig tagadtam az ilyen nagy hasonlóságok létezését. Ezek látása

csak egyéni dolog; csak olyan, amire már előbb elő voltunk lelkileg készülve.

Gyorsan beszélt; kényelmetlenül érezte magát a zöld szempár kutató, hideg tekintete alatt. Aztán hirtelen, uralkodni akarva önmagán, hangot változtatott.

— De micsoda ostobaság részüinkről olyasmivel bajlódni, ami nem létezik.

Lilliant még mindig érdekelte a dolog a maga lusta módja szerint. Meg volt róla győződve, hogy nővére estélyén Chilcote-ot látta. Sokkal jobban el volt foglalva, semhogy annak viselkedését, jó vagy rossz színben létét latolgassa, habár felületesen, mintha észrevette volna, hogy Chilcote aznap szokatlanul jó színben volt, s nyugodtabbnak, erőteljesebbnek látszott, mint máskor. És ez az emlék most lassan visszatért az elméjébe, amíg Chilcote arcát vizsgálta, amelyre a morfin élvezete már kezdte rányomni a bélyeget, ma még alig észrevehetően, de mégis fokozatosan; valami kábult, nyugtalan kifejezés és az arcszín fakó voltának alakjában.

Ennek az összehasonlításnak valami páránya ott lehetett kifejezve Lillian tekintetében, mert Chilcote hirtelen nyugtalanzkodni kezdett a kocsiban. Előbb kitekintett a cserhéjjal borított kociút messzehúzódo vonalára a fák sorai között, azután megint visszafelé nézett kutató szemmel.

— De, igaz, — mondta azután hirtelen, — magának valami kívánsága volt?

Lillian előbbi szava mint valami jótétemény állott most előtte.

Az asszony ismét fölemelte a karmantyúját arcához és elgondolkozva szítta be a rózsák illatát.

— Oh, semmi. Csak arra gondoltam, hogy maguk gúnyos természetű emberek sokkal élesebb látásu tanácsot tudnak adni másoknál; nekem pedig szükségem lenne tanácsra egy . . . egy kalanddal összefüggésben, ami velem történt . . .

Mialatt ezt mondta, bájos elmerültséggel nézegette a rózsát.

De Chilcote nyugtalansága nőttön-nőtt. Amint Lillian föltekintett, váratlanul meglátta amannak az arcán a kifejezést, mire a maga arca is átváltozott egészen.

— Édes Jack, — mondta lágy hangján, — mennyire úntatom magát. Felejsünk el minden kellemetlenséget és örüljünk az életnek.

Ezt mondva kedveskedően hajolt hozzá.

Békítő hangja, mosolygása, csaknem szeretetteljes mozdulatai nem maradhattak hatás nélkül. Chilcote lelkébe szinte visszatért az önuralom . . .

— Igaza van. Élvezzük, — mondotta nevetve, de akaratlanul is megint a gallérján babrált.

— És a tanácsadást is elnapoljuk, — mondotta Lillian szintén nevetve.

— Helyes. Elnapoljuk, — felelte Chilcote.

Tetszett neki a szó és kapott rajta. Most nem fogunk vele bajlódni, de azért sutba sem tesszük egészen, csak elnapoljuk.

— Helyes! — felelt Lillian s kényelmesen dőlt hátra. — Ebédeljen velem legközelebb, akkor azt is megbeszélhetjük. Ugy is olyan keveset látom most magát, — tette hozzá halkabban.

— De édes gyermekem, maga igazságtalan, — felelt Chilcote, akinek földerült a kedve, úgy, hogy élénkebben, szinte nyájasan beszélt — Nem a magam jószántából maradok távol; azok az ostoba hivatalos dolgok teszik. Hisz ha tőle függne, a nap mind a tizenkét órájában magával lennék.

Lillian föltekintett a kopár fákra. Arc kifejezése bájos vegyülete volt a jókedvnek, elégtelenségnek és hitetlenségnek.

— Akkor hát igazán eljön ebédre?

— Hogyne! — felelt Chilcote még mindig a visszahatás élénkítő befolyása alatt.

— Jaj, de kedves! Meghatározzuk a napot?

— A napot? Jó! Ha azt akarja, hogyne!

Itt habozott egy pillanatig, de aztán az előbbi benyomás megint uralkodni kezdett minden egyéb fölött.

— Hogyne! — mondta ismét hirtelen. — Miért ne határoznánk meg?

Aztán arra törekedve, hogy minél előzekebbnek mutatkozzék, kigombolta a télikabátját és kivette a meghívások könyvét a zse-

béből; ugyanazt a két irónnal ellátott keskeny hosszukás kis könyvet, amelyet Loder is olyan érdeklődve nézett, amikor az első reggelt töltötte a Grosvenor-téren. Kinyitotta a könyvet és hirtelen lapozni kezdett benne.

— Milyen napot mondjunk? Csütörtök le van foglalva teljesen; péntek is, szombat is. Milyen bosszantó! — mondta még mindig élénken beszélve.

Lillian áthajolt hozzá.

— Milyen gyönyörű kis könyv! — mondta. — De mit jelentenek ezek a kék kereszték? — kérdezte megérintve az egyik lapot keztyűs ujjával.

Chilcote hirtelen rándítással kapta el a könyvet, aztán némi zavarral kezdett el nevetni.

— Oh, a kereszték? Azok csak arra emlékeztetnek, hogy ezt és ezt okvetlenül be kell tartanom. Hiszen tudja az én rettentő rossz emlékezésemet. De hát milyen napot is mondjunk?

Még uralkodott a hangján, de belsejében azért érezte, hogy Lillian kérdése zavarta és bántotta.

— Milyen napot mondjunk? Jó lesz jövő hétfő?

Lillian a csalódás halk kiáltásával nézett föl . . .

— Milyen iszonyu messze! — kiáltott bájos duzzogással, aztán megint előbbre hajolva, kihúzta a könyvet Chilcote kezéből.

— Hát holnap? — kérdezte egy lapot for-

dítva a könyvben. — Miért ne lehetne holnap? Tudom, hogy láttam egy üres sort.

— Holnap? Oh, holnap . . . holnap . . .
— itt elhallgatott.

— Jack! — szólott közbe Lillian szemrehányóan.

Igazán kívánta hallani Chilcote véleményét arra a kalandra vonatkozólag, mert ennek volt az emberek és dolgok fölismerésében valami fanyar éleslátása; de most a saját hatalmának gyakorlása is hozzáadott valamit a dolog kívánatos voltához. Ha csak az forgott volna kockán, hogy együtt lesznek-e Chilcote-tal ketten, ez talán nem lett volna elég fontos, még minden érdekessége mellett sem arra, hogy Lillian ennyire süssesse, de az a másik ok, a rejtett, az erősebb volt ennél. Chilcote éveken át egyike volt az ő bolygóinak és nem volt kellemes arra gondolni, hogy valamelyik bolygó csillag elmaradjon és lehulljon az ürbe.

— Jack! — súgta Lillian ismét még halkabb, de még hathatósabb hangon; aztán fölémelve karmantyúját, egészen beletemette az arcát a virágok közé. — Akkor azt hiszem, kénytelen leszek Leonarddal ebédelni, aztán vele menni az orfeumba; vagy egyedül maradni ott-hon; — tette hozzá, kitekintve a fákra.

Chilcote pillantása megint a cserborította kocsziúton suhant végig.

Ezalatt már megkerülték a park egész köröndjét.

— Olyan unalmas egyedül lenni, — mondotta halkán.

Chilcote egyideig mintha nem hallotta volna, de szeme lassanként mégis visszatért az asszony arcára. Odahajolt hozzá, közelebb, hogy átvegye a könyvet, amelybe hirtelen beleírt valamit . . .

Lillian érdeklődve nézte, felderült arccal.

— Édes Jack! Milyen jó maga!

De amint Chilcote odatartotta elébe a könyvet, az arca megnyúlt egy kicsit.

— Ebéd. Cadogan Gardens 33-ik szám. Este nyolc órakor L. beszélni kíván, — olvasta a könyvből. — De nézze, éppen a fődolgot felejtette el.

— A fődolgot?

Lillian mosolygott.

— A kék keresztet, — mondta azután. — Vagy nem érdemel a dolog még csak egy kis kék keresztet sem?

A hang nagyon lágy volt és behizelgő. Chilcote azonnal hajlott.

— Magánál van a kék irón, — felelte aztán.

Lillian arcán látszott az elért siker nyugodt öröme és rögtön odaírt bájosan játszott komolysággal egy nagy kék keresztet a meghívás mellé. E percben a kocsis már meglépett a gyorsaságát és megállt, mialatt a fűtő várt a további parancsra.

Lillian becsukta a kis könyvet és visszaadta ismét.

— Hol tegyem le? — kérdezte. — A klub-jánál?

Ez a kérdés egyszerre eszébe hozta Chilcote-nak a jelen dolgait. Zsebébe tette a könyvet és körültekintett.

A Hyde-park sarkánál álltak meg. A fogat-
tck és a lovaglók sora már megritkult egy kicsit,
amint a lunch órája felé járt az idő és a park
széles útja még tágasabbnak tetszett. A magány,
aminek a gondolatát ez fölkelte benne, hatni
kezdett Chilcoterára. A magas és még kopár fák,
meg a bejárat óriási ívei egyszerre meghozták
neki azt a lelki gyötrelmet, ami sokszor úrrá
lett fölötte, ha valami igen nagyméretű dologgal
állt szemben, lett légyen az akár térség, akár
épület. Egy szempillantás se telt bele és Lillian,
meg a meghívás, meg az egész módja annak,
ahogy ez történt, kiesett az emlékéből egészen.
A világot teljesen betöltötte a maga egyénisége
és a saját közvetlen hajlamai.

— Ne törődjék velem, — mondta hirtelen.
— Itt is kiszállhatok. Nagyon jó volt hozzám.
Rendkívül kellemes volt az egész délelőtt.

Sietősen szorította meg Lillian kezét, aztán
kilépett a kocsiból.

A kövezetre lépve egy pillanatra megállt,
kalapot emelt, aztán a nélkül, hogy csak egy pil-
lantással is visszanézett volna, megfordult és
hirtelen eltűnt a tömegben.

Lillian ott ült és elgondolkozva nézte. Láta,

amint elment a park kapuja alatt; látta, hogy bérkocsit hív, s itt aztán eszébe jutott, hogy a fűtő a parancsra várakozik.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Még ugyanezen a napon, amikor Chilcote Lilliantól elvált, — csakhogy három óraker délután, — Loder a Fleet Street felől a Grosvenor-térnek tartott. Chilcote ruhájába volt öltözve ismét s annak a nehéz télikabátja volt a karjára vetve. Egyenletes léptekkel haladt, sem nem gyorsan, sem nem lassan. Az az emelkedett hangulat, amelyben ezt az utat utóljára megtette, most olyan érzésekkel vegyült, amelyeket nem tudott kellőleg elemezni maga előtt sem. Most kevesebb volt egész magatartásában a heves lelkesedés, de több volt az érett elhatározás, mint aznap este; de hogy mindez minek volt a következménye, az összetett, bonyolult dolog volt nagyon.

Chilcote házába érve egyenesen fölment a lépcsőn, de ugyanúgy, mint multkori megérkezésekor, most nem állott meg Chilcote lakosztálya előtt, hanem odament egyenesen Éva napalijának ajtaja elé és ott megállott.

A várakozás e pillanatában számtalan zavaros gondolat olvadt össze egygyé a lelkében. Megint az a benyomás támadt benne, ami a mult alkalommal is megihlette, hogy szentelt földön áll; — de az érzés eredménye most más

volt, mint akkor. Most fölemelte kezét úgyszólván rögtön és kopogtatott az ajtón.

Várt, de senkisémet adott választ. A csalódás érzésével kísértette meg a kopogást újra; azután még tovább menve a vakmerőségben, megfordította az ajtó gombját és belépett a szalomba.

Nincs olyan magánszoba, amely ne volna érdekes, akár mindennapi jellegű, akár annak az ellenkezője. Egy szoba annyira magán viseli tulajdonosának egyéni jellegét, hogy talán még érthetőbben beszél, mint az illetőnek hangja, külseje vagy munkássága. A tárgyakra, mint a lány viaszra úgy rányomódik a belső egyéniség bélyege. Ez a gondolat a maga lebilincselő érdekességével arra bírta Lodert, hogy lassan haladjon végig a szobán, sőt komolyan s hogy a középre érve megálljon és figyelmesen nézzen körül.

Középnagyságu szoba volt az Éva nappalija, nem oly nagy, hogy kedélyes ne lehessen és nem olyan kicsi, hogy ne legyen benne elegendő hely. Első pillanatra az tünt szemébe, mily kevéssé hasonlít ahhoz, amilyennek egy asszony tartózkodási helyét képzelné el az ember. A falakat sötét faburkolat borította; — s minden, ami a szobában volt, a pompás kötésű könyvek, a remek rajzu bronzok, de még a virágok is, a maguk mély, sötét bibor és ibolyakék színével valami olyan komoly összhangba olvadtak össze, ami nem volt asszonyos. Loder saját-

ságosan jóleső érzéssel vette ezt észre és követve szokássá vált ösztönét, odalépett a kandalló mellé, ahol azután megállva, könyökével annak párkányára támaszkodott.

Alig helyezkedett még el s alig fogott hozzá, hogy a szoba jellegét behatóbban tanulmányozza, amikor hirtelen az zavarta meg, hogy valaki megfordította az ajtó gombját és hirtelen benyitott.

Maga Éva volt az érkező. Utcai ruhában volt és gyors léptekkel jött be; azután csakúgy, mint Loder tette az imént, ő is megállapodott.

Mozdulatában, amely oly természetes és oly közvetlen, sajtáságos varázs rejlett; amint föltekintett Loderre érdeklődéstől sugárzó arcával, oly csodálatos módon annak látszott éppen, aki ezt a szobát tervezhette és aki lakta. Oly természetesen és hatásosan keretelte egész lényét ez a szoba, mint szemét a fekete pillák. Loder egy pillanatra szinte megfeledkezett arról, hogy jelenléte magyarázatra szorul; de a másik pillanatban Éva már szükségtelenné is tette a magyarázatot.

Közelebb jött.

— John, — hangzott félig kérdés, félig megszólítás gyanánt.

Loder is tett egy lépést előre.

— Nézzen rám, — mondotta azután csöndesen és önkéntelenül.

Annak a kivánságnak hevében, hogy Éva tekintete észrevegye, meg is feledkezett arról,

hogy az asszony szeme el sem fordult róla, mióta belépett.

De Évának nem tünt föl a szavak céltalan volta.

— Oh, — kiáltott föl, — én . . . én azt hiszem, mindjárt *tudtam*, amint itt láttam önt.

Lodert meglepte, milyen élénk, életteljes csengése volt a szavának. Csakhogy a meglepetésnél erősebb fölindulások is voltak lelkében.

Annak a szüksége, hogy Éva előtt ismét visszaszerezze előbbi helyzetét, óriási erővel gyötörte a száműzetés öt napja alatt. Annak az estének emléke, amikor ő meg a gyöngeség oly veszedelmesen közel jutottak egymáshoz, állandóan vissza-visszatért hozzá, megrontva a diadala tudatát is. Hiszen próbálhatta ő munkába fojtani annak az estének emlékét; — maga az, hogy nem gondolt rá többet, ugyan kitörölhette-e a gyöngeséget magát? Nem domborította-e az ki inkább még jobban? Olyan ember, aki igazán erős a maga erejében, nem fordít hátat a kisértésnek, hanem szembenéz vele és lebirja. A Clifford's Innben töltött magános napok, magános éjszakák alatt, amelyek közül nem egyet az utcán járkálva töltött, ez a meggyőződés érlelődött meg benne s így látta a problémát megoldhatónak, olyan módon, amely saját magát legalább kielégítette. Igen; amikor Chilcote legközelebb megint hívja, akkor új lapot fordít a magatartására nézve. Nem fogja Évát kerülni többé, hanem be fogja bizonyítani önmaga előtt, hogy

egész lelkét csak egyetlen egy érdek tölti el, az, hogy Chilcote helyett ő álljon helyt a politikai pályán.

Igy szokta az ember sikeresen meggyőzni magát saját magával szemben.

— Nos, — kérdezte lassan: — nagyon nehezére esett hinni a lemúlt öt nap alatt?

Nem egészen az a hang volt ez, amelyből kezdeni akarta, hanem hát valahogyan csak el kell kezdeni.

Éva visszafordult. Szeme tele volt étellel, arcát meleg szín árnyalta rózsásra, amint kiünn járt a tavaszi levegőben.

— Nem; — felelte a bizalomnak félnék árnyalatával, amely egészen új volt nála. — Úgy látszott, hogy meg tudtam őrizni hitemet. Hiszen tudja, hogy a megtérített tagadókból lesznek a legbuzgóbb hívők.

Nevetett némi zavartsággal, azután föltekintett reá. Kék szemében volt valami olyan, ami Lodert hirtelen az áprilisi égre emlékeztette, úgy telve volt ifjúsággal és ígérettel.

Loder hirtelen végigment a szobán és oda lépett az ablakhoz.

— Éva, — mondotta, nem nézve föl, — szükségem van a segítségére.

Hallotta, hogy ruhája suhogni kezd egy kicsit, amint ismét odafordul felé és érezte, hogy eltalálta a hangot, amelyen szólania kell.

A segélykérés szavára minden igazlelkű asszony oly bizonyos, hogy nem marad közöm-

bős, mint az acél sem marad közömbös a mágnes iránt. Loder magából a némaságából kiérezte, mily feszülten várakozik.

— Ön tudja — mindnyájan tudjuk, hogy ez az idő nagyon fontos: tagadhatatlanul válság van a levegőben . . . — Mialatt ezt mondotta, még mindig kinézett az ablakon. — Senkisem érzi jobban, mint én; senkisem kívánja hevesebben, hogy kiállhasson, ha a küzdelem ideje eljön . . . — Itt elhallgatott, azután megfordult és szemük összetalálkozott e percben. — Ha valaki sikert akar elérni ilyen dologban, — folytatta nyugodt meggondolással, — akkor ki kell zárnia mindenkit, akkor csak egy céljának, egy érdekének, egy gondolatának szabad lennie. El kell felejtenie . . .

— Hogy felesége is van, — fejezte be Éva szeliden. — Azt hiszem, értem önt.

Hangjában nem volt kedvetlenség; nem volt semmi, ami önzésre, vagy sértett hiúságra vallott volna. Zavarba ejtő világossággal olvasott Loder gondolataiban és zavarba ejtő nagylelkűséggel felelt arra. Loder azonban valami váratlan, de nagyon erősen emberi elégedetlenséget érzett. Az ellentállás az ostor az embernek a cselekvésben, amíg a nagyon is készséges beleegyezés olyan, mint a meglazított gyepelő.

— Mondtam én azt? — kérdezte hirtelen és hangja teljesen olyan volt, mint Chilcote-é.

Éva föltekintett reá, azután hirtelen valami érthetetlen mosoly ragyogta be az arcát.

— Nem mondotta, de gondolta, — felelte azután komolyan. — A gondolat ugyanannyi, mint a szó — az asszonyoknak. Azért vagyunk olyan kevésbé bölcsek.

Itt megint mosolygott. Úgy látszott valami olyan eszme ébredezett a lelkében, amely Loder előtt érthetetlen volt egészen.

Ennek a benyomásnak a tudatában közelebb lépett hozzá:

— Nagyon hirtelen következtetései vannak . . . Amit jelezni akartam, az . . .

— Szakasztott az volt, amit én mondtam, — felelte Éva, ismét befejezve az ő mondatát. Azután halkán nevetett hozzá: — Milyen bölcsek és mégis milyen esztelenek a férfiak. Ön arra az elhatározásra jut, hogy mivel egy asszony — érdeklődik az ön tettei iránt, azért mindjárt akadályozni fogja önt valami irányban s ezért roppant fáradsággal minden tapintatát összeszedi, hogy megmentse a helyzetet. — Hangjában élénkség, még vidámság is csengett; szeme pedig rajta nyugodott a férfi arcán. — Önök azt hiszik, hogy nagyon diplomatikusak, — folytatta nyugodtan, — de a valóság az, hogy inkább teljesen átlátszók. Egy asszony kiolvassa az első mondatukból mindazt, amit mondani akarnak — ha ugyan már nem tudta mielőtt még megszólalt.

Loder ismét közbe akart vágni, de Éva meggátolta.

— Nem, — mondotta még mindig moso-

lyogva. — Ilyen föladatra sohasem kellene vállalkoznia. Megmondjam, miért?

Loder csak állott ott érdeklődve és elképedten.

— Mért, — folytatta Éva hirtelen, — mikor egy asszony igazán érdeklődik, akkor szemében a férfi pályája hasonlíthatatlanul nagyobb fontosságu, mint minden éppen olyan kívánság, amely a saját hatalmára irányul.

Szemük egy pillanatra találkozott, de ekkor Loder félrenézett ismét. Éva ugyan helytelenül körvonalazta az ő szándékait, de mégis szinte zavarba ejtő mélyretekintéssel. Lodert ismét megkapta az a gondolat, milyen nem mindennapi egyéniség rejlik Éva modorának könnyed és derült felszine alatt.

És erre valami egészen új behatás parancsoló ereje folytán fölemelte a fejét, úgy, hogy szemük ismét találkozott.

— Bocsásson meg! — mondotta egyszerü, egyenes őszinteséggel.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

Évával való beszélgetése után Loder visszavonult a dolgozószobájába és az este hátralevő óráit munkában töltötte el. Egy órakor még mindig frissnek érezte magát testben, lélekben egyaránt; — de azért elküldte Greeninget és átment Chilcote hálószobájába. Bár az Évával

való együttlét egészen máskép esett ki, mint ahogy képzelte, mégis fölviányozta. A reá következő órákban a helyzettel járó gondok úgy hatottak rá, mintha hámba kellett volna fognia a saját eszét és nagy örömmel vette észre, hogy megállja a helyét a hámban.

Jólesett egy kicsit elgondolkoznia, mialatt lefekvéshez készült és kellemes érdeklődést érzett, mikor az öltöző asztalhoz lépve, meglátta a meghívások könyvét. Renwick vette ki annak az öltönynek a zsebéből, amelyet Loder letett, mikor ebédhez kellett átöltöznie.

Fölvette és lapozni kezdett benne. Mikor így belesöpöppent mintegy annak a másik embernek a társadalmi kötelességeibe, ez mindig olyan volt, mint valami szerencsejáték; mindig ott volt a kérdés, hatot vagy vakot vet-e neki a sors? Ezt az érzést a megszokás sem tompíthatta el.

Eleinte lassan forgatta a lapokat, de mozdulatai azután meggyorsultak. Azonkívül, hogy a mai estéje véletlenül szabad volt, semmi egyebet sem tudott Chilcote kötelezettségeiről. Az a hirtelenség, amivel Chilcote ma délután megjelent nála, nem engedett időt a kérdezősködésre. Érdeklődve futotta át a sorokat, azután egyszerre megállott és elmosolyodott.

— Elég nagy volna síremléknek is, — mondotta magában, egy nagy kék keresztre tekintve. Azután mosolyogva tartotta a könyvet a világosság felé.

— Ebéd. Cadogan Gardens 33-ik szám, este 8 órakor. L. beszélni kíván, — olvasta.

Egypár percig csodálkozva nézte a bejegyzést, azután tekintete megint csak visszatért a keresztre.

— Bizonyosan azt akarta, hogy meglásam. De hogy az ördögbe csinálhat valaki ilyen homályos jegyzeteket?

Nemsokára azonban a megértés tekintete villant át az arcán és két szemöldöke közül azonnal eltűnt az a redő.

Megelégedéssel emlékezett rá, hogy Lakeley már több ízben sürgette, ebédeljen egyszer vele a Cadogan Gardens városrészben levő házában, hogy a politikai helyzetet jól megvitathassák.

Bizonyos volt, hogy Lakeley írt, mialatt ő távol volt inne, Chilcote pedig egyszerűen bevezette a meghívást, azután nem érzett több felelősséget. Valószínű, hogy nem előszóban történt a meghívás, mert hiszen Chilcote erősen a háttérben tartózkodott a lemult öt nap alatt, alig járva valahová. Így elmélkedett, a könyvet még mindig a kezében tartva, mialatt a nagy kék kereszt parancsolólag meredt rá a fehér papirosról.

Ebből a gondolatból sok más tervezgetés és sejtetem is eredt, ami még mind ott forrongott az agyában akkor is, amikor a villamlámpákat már eloltotta, amikor a tűz lelohadt, Loder pe-

dig ott maradt a sötétségbe merülve a menyezett nagy ágyban.

Igy történt tehát, hogy megtette a második hibás lépést. Másnap reggel, a délelőttnek ezerféle dolga között pedig jutott egyszer eszébe, hogy megnézze a lakjegyzéket, de ez egyszer az erős kívánság, amely azt eredményezi, hogy higyjük is mindjárt valamiről, hogy úgy van, ahogy óhajtjuk, legyőzte ezt az óvatosságot. Munkája csakugyan nagyon elfoglalta s nagyon kevésbé látszott szükségesnek az, hogy meggyőződjék a cím helyességéről. Abbahagyta.

Két órakor azután gondosan felöltözködött. Minden gondolata Lakeleyvel volt tele, meg azzal, hogy mit mindent eredményezhet ez az este. Nem egyszer megtörtént már, hogy a St.-George's Gazette meg Lakeley úgyszólván az egész politikai helyzetet megfordították. Az, hogy Lakeley valakit a jövő nagy emberének nevezzen, mindenesetre kedvező körülmény volt; az pedig, hogy valakit egyenesen kiszemeljen ilyen módon a jelen helyzetben, valósággal súlyos jelentőségű. A várakozásnak, csaknem az izgalomnak bizsergése futott végig rajta, amikor végignézett magán, mielőtt Chilcote szobáját elhagyta volna.

Lemenve a lépcsőn, egyenesen az utcaajtó felé tartott, de amikor már majdnem megérintette azt, hirtelen megállott, mert fönn az emeleten neszt hallott s amint föltekintett ennek hallatára, Évát látta meg.

Éva egészen nyugodtan állott ott, letekintve reá, úgy, ahogy már egy más alkalommal is nézett egyszer. De amint szemük találkozott, hirtelen megváltoztatta az állását.

— Elmegy hazulról? — kérdezte és Lodernek rögtön föltűnt, hogy mintha a csalódásnak valami árnya ott lappangott volna hangjában. Ennek hatása alatt szokatlanul készségesen felelt:

— El. Híva vagyok ebédre. Lakeleynél ebédelek.

Mialatt beszélt, figyelmesen nézte az aszszony arcát s látta, hogy ennek földerült az arca e szavakra.

— Lakeley úrnál? Oh, annak örülök — nagyon örülök. Ez egészen . . . egészen új lépés, — mondotta meleg, biztató, közvetlen mosolygással.

Lodert, mialatt figyelmesen nézett Évára, egész fölindulás lepte meg. Szavaitól lelkének legtitkosabb nagyravágyása is életre ébredt. Az olyan ember, aki minden lelkesítést csak belülről, saját magától nyer, haladhat előre az útján hidegen és sikeresen; de az olyan ember, akit kettős inspiráció lelkesít, akit, még ha tudtán kívül is, a magáé mellett egy másik erő is sarkal, annak jutott az igazi hatalmas munkára ösztönző erő.

— Igaz, — felelte halkan. — Igaz. És hosszú lépés.

Azután mosolyogva intett búcsút, ajtót nyitott és kilépett az utcára.

Ennek a percnak meleg, élénkítő érintése még mindig friss volt a lelkében, amikor a Cadogan Gardens nevű házsor elé érve, fölment a keresett ház lépcsőjén; igen, oly élénk volt még az emlék, hogy szinte várnia kellett, mielőtt a csengetyű gombját megnyomta volna. De azután a várakozás lett úrrá fölötte és Loder föl-emelte a kezét, hogy csöngessen.

Gyorsan történt az egész és csak amikor ujja már megérintette a csengőt, akkor lept meg Lodert egészen váratlanul az a gondolat, mintha az egész ház nem állana összhangban annak az egyéniségével, akit keresett. Az ajtó fehér volt, a kilincs és kopogtató pedig tömör ezüst.

Az első kiábrándító jele volt Lakeley személyes izlésének, a másik pedig nevetséges kísértés a nyomorban levőkre. Loder megint ránézett a házsámra, hogy jó helyen jár-e, de a szám meggyőzőleg meredt reá vissza.

E percben nyilt ki az ajtó.

A háznak meg a gazdának össze nem illő volta oly erős benyomást keltett Loderben, hogy még mindig ezeket próbálta összeegyeztetni, — Lakeleyt meg az ezüstkilincset, — amikor a csarnokba lépett s még a szokásos kérdésről is megfeledkezett. Egyszerre mégis eszébe jutott, hogy azt meg kellene kérdeznie, akkor az inas megelőzte:

— Tessék a fehér-szalomba jönni, sir. Szabad a kabátot lesegítenem?

Az inas sima, biztos viselkedése is meglepte. Mintha ebben a benyomásban is lett volna a csalódásnak egy kis mellékize, mert ez éppen oly kevésbé állott összhangban az acélos, munkára termett Lakeley egyéniségével, mint az egész háza. Loder még mindig ezzel a benyomással küzdött, amikor az inas elvette tőle köpenyét, kalapját, — de azért követte az embert föl a lépcsőn.

Amikor az utolsó lépcsőfokot is elérték, Lodernek egy pillanatra megint eszébe jutott, hogy házigazdája nevét említse, de az inas már előre lépett és gyors, csöndes mozdulattal tárta ki az ajtót.

— Chilcote úr, — jelentette nyomott hangon.

Loder egy pillanatig még látott egy szobát, amely szokatlanul fényes butorzatú volt, egész jellegére pedig lágy és árnyékolt fényű, de azután egyszerre minden tárgy benyomása hirtelen eltűnt előle.

Mert amint egy szempillantásig még ott állott a küszöbön, egyszerre úgy tetszett, mintha az egész szobában nem lenne semmi egyéb azon az élő alakon kívül, amely most fölemelkedett a tűz mellett álló pamlagról a Chilcote nevének hallatára. Loder látta, de azután olyan nyugalommal, amely egyszerűen érthetetlen volt saját maga előtt is, csak ment beljebb a szobába.

Hiszen igaz, hogy visszafordulhatott volna és ezzel elejét vehette volna sok mindennek. De hát az élet tele van ilyen *volnák*-kal és végre is a meghátrálás sohasem valami kellemes gondolat egy erős emberre nézve. Loder ösztönszerű érzése az volt, hogy szembeszálljon a nehézséggel, már pedig cselekedni az ilyen ösztönszerű érzések hatása alatt szokott.

Lillian csöndesen emelkedett föl s amint Loder odajutott mellé, az asszony kezét nyújtott neki:

— Milyen szép magától, Jack, hogy nem feledte el, — mondotta lágy hangján.

Loder bámulatos tisztán hallotta a hangot is, a szavakat is s amint ez az üdvözlés elhangzott, egy bizonytalanság örökre eltávozott a lelkéből, annak a kérdése, hogy Lillian meg Chilcote milyen összeköttetésben is állnak egymással. Amint ezzel tisztában volt, rögtön Éva jutott eszébe s erre a gondolatra még a saját helyzetének nehézségei közt is szinte megkövesült az arckifejezése.

Lillian nem vette észre. Kezét fogva vele, rámosolygott nagyon édesen.

— Nagyon pontos volt, — mondotta neki. — De milyen hideg a keze! Jöjjön közelebb a tűzhöz.

Loder nem tudta, hideg-e a keze vagy sem, csak hagyta, hogy közelebb vonják a tűzhöz.

A pamlag egyik részére ráesett a tűz fénye, a másik része homályban maradt. Szerencsés

véletlennél fogva Lillian a tűzfényben lévő részt választotta magának, Lodert pedig odaültette a pamlag másik végére. Loder a megkönnyebbülés érzésével foglalta el ezt a helyet. Itt legalább biztonságban lehet, míg ezt a vakmerő játékot játsza a sorssal.

Egy percig némán ültek ott, azután Lillian e szavakkal fordult hozzá:

— Nem gyújt rá?

Minden, ami csak ebben a szobában volt, olyan lágy volt és bágyasztó; — a tűz árnyalt világa, a rózsailat, Lillian nyugtató hangja. Loder szinte a kábultságból ébredő ember mozdulatával egyenesedett föl a helyén.

— Nem, — felelte, — nem gondolom, hogy rá fogok gyujtani.

Lillian közelebb húzódott hozzá.

— Édes Jack! Ne mondja, hogy rossz kedvben van. Ne mondja, hogy megint el akarja halasztani, amire kértem.

Loder nem tudta, mire magyarázza e szavakat.

Újra csönd állott be; — Lillian várt egy darabig, azután hirtelen összeráncolta a homlokát és fölkelte a pamlagról. Mint sok egykedvű emberben, benne is volt bizonyos makacsság; és most, hogy diadalmaskodott Chilcote fölött, eredeti szándéka kerekedett felül ismét. Akár közömbös legyen Chilcote, akár érdeklődő, akár hideg, akár figyelmes, eltökélt szándéka volt, hogy hasznát veszi neki.

Odament a tűz mellé és belenézett, azután lassan, de határozottan fordult oda a pamlaghoz és elfoglalta előbbi helyét.

— Jack, — kezdte, — velem igazán végtelen furcsa dolog történt. Szeretném, ha maga valami világot vetne reá.

Szünet állott be, mialatt Lillian a ruháját szegélyző selyemhimzést simogatta. Azután egyszerre föltekintett reá.

— Elmondottam én azt magának valaha, hogy egyszer egy furcsa kis olasz vasuti vonalon vasuti szerencsétlenség ért, nagyon sok idővel azelőtt, hogy magával megismerkedtem?

Loder nem felelt, de Lillian nem vette azt észre.

— Astrupp megkapta a lázt Flórencben, én meg elrohantam onnan attól való féltében, hogy megkapom, amikor az az ostoba kis vonat Pistoria közelében kapta magát, leszaladt a sinekről és összezúzódott. Szerencsére csak félmértföldnyire voltunk egy falutól és így nem voltunk egészen elhagyatva. A falu nevetségesen olyan volt, mint valami játékfalu, a kapható szobák meg olyanok, amilyent a Noé bárkájában várhatna az ember. De roppant festői volt, az igaz. Én egy kis koersmában szálltam meg Ko-Koval. Ko-Ko roppant aranyos kutya volt; fehér uszkar, tudja. Abban az évben rettenetesen odavoltam az uszkarokért.

Itt elhallgatott és elgondolkozva nézett a tűzbe, majd vissza Loderre.

— De hogy a dologra térjek, abban a játékfaluban volt egy fiú-bábu is, — folytatta halk nevetéssel. — Angol volt és ő volt az első, aki segítségemre jött a bajban. Az is ott volt szállva a Noé bárkájában és azután az első este után én . . . ő . . . mi . . . — Itt elhallgatott. — Oh, Jack, hát a világon semmi mondanivalója sincs? — vetette utána csalódott hangon. — Az olyan ember, aki egy szép szerelmi történetet is közömbösen tud végighallgatni, csakugyan a legrosszabb hallgató.

— Azt hiszem, magát nem is érdekli ez, — mondotta szemrehányóan.

Loder most mozdult meg először, hirtelen mozdulattal egyenesedve föl székén.

— Téved. Nagyon is érdekel, — mondotta lassu hangon.

Lillian ránézett. Hangja megnyugtatta ugyan, de a szó maga bizonytalanságban hagyta. Chilcote ritkán beszélt nyomatékosan. Némi habozással folytatta tehát.

— Amint mondtam, az az ember volt az első, aki rám, — ránk talált, igen, ránk, mert a komornám valahol messzebb, egy másik kocsi-ban sikoltzott; Ko-Koról pedig nem tudtuk, hol van. Emlékszem, az volt az első, amire kértem azt az embert, hogy a kutyámat keresse meg.

Lodernek el kellett mosolyodnia a helyzet ellenére is.

— És sikerült neki? — kérdezte szárazon.

— Hogyne. — Itt Lillian is mosolygott. — Szegény Ko-Ko odaszorult a málháskocsi alá és így iszonyu fáradság után bírta csak kihúzni. Mikor Ko-Ko kijutott onnan, vígabb és eleve-
nebb volt, mint valaha, de az angol úrnak az ujja majdnem teljesen át volt harapva. Ko-Ko édes egy jószág volt, de a foga is, a természete is harapós volt szörnyen; — fejezte be halk nevetéssel.

Loder némán ült ott egy percig, azután maga is nevetett — Chilcote rövid, gúnyoros nevetésével.

— Maga meg bizonyosan bekötözte a sebet. Lillian félig neheztelő arccal tekintett föl.

— Mindaketten ott voltunk szállva abban a kis koresmában, — felelt azután, mintha ennél több magyarázatra nem is lenne szükség. Azután megint modort változtatott. Észrevétlenül közelebb húzódott Loderhez és megfogta a jobbját. Balkeze, amely távolabb esett az aszszonytól, jól el volt rejtve a pamlag vánkosai közé.

— De, Jack, — mondotta gyöngéden; — én nem azért hívtam magát ide, hogy ezt a bolondos régi történetet elmondjam, hanem, hogy ennek a következményét tárjam maga elé. — Ezalatt egyszer-kétszer gyöngéden végisimította a kezét. — Amint mondtam, összetalálkoztam azzal az emberrel és — és volt köztünk valami. Érti? Azután összevesztünk; — egész komolyan — és én eljöttem. Jóval tovább emlékezetemben

maradt, mint mások szoktak; egyike volt azoknak a makacs, kemény egyéniségeknek, akik úgy megragadnak az ember emlékében; ez esetben pedig két oknál fogva is emlékezmem kellett rá. — Itt megint föltekintett. — Azért maradt meg az eszemben, mert maga segítette abban, hogy ott maradjon. Ugy-e tudja, hogy néha eltakartam a kezemmel a maga száját és azt mondtam, hogy a szeme valaki másra emlékeztet. Nos, az a más az az angol volt, lássa. De nem szabad féltékenynek lennie; az az ember borzasztó, nyakas, szörnyü egy teremtés volt; — maga pedig — nos, de hiszen tudja, hogy mit gondolok magáról. — Mialatt ezt mondotta, megszorította a kezét. — De hogy visszatérjek, mindazon idők óta egyetlenegyszer sem láttam azt az embert; — egészen a multkörig, Blanche estélyéig.

Ezt lassan mondotta, hogy megadja szavainak a kellő súlyt; azután várt a hallgatója meglepetésére.

(Vége a második kötetnek.)

OSZK

